

instituut

Meertens

Jaarverslag 2004

Jaarverslag 2004

Jaarverslag 2004

Het Meertens Instituut is een onderzoeksinstituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) gericht op onderzoek en documentatie van Nederlandse taal en cultuur. Het instituut, met in totaal zeventig medewerkers, bestaat uit de onderzoeksgroepen Nederlandse Etnologie en Variatielinguïstiek, en de afdeling Algemene Zaken.

De Nederlandse Etnologie bestudeert en verklaart mede vanuit een ontwikkelingsperspectief contemporaine cultuurverschijnselen en -patronen die vorm geven aan het dagelijks leven van de inwoners van Nederland en hun sociale verbanden. De etnologie, met andere woorden, onderzoekt dergelijke verschijnselen en patronen in hun historische, sociaal-culturele en ruimtelijke dimensie en interpreteert ze als processen van vorm- en betekenisgeving, toe-eigening en de constructie van (sociale) identiteit en habitus. De onderzoeksgroep Nederlandse Etnologie kent momenteel de volgende onderzoekszwaartepunten: Feest en Ritueel, Materiële Cultuur, Orale Cultuur en Religieuze Cultuur.

De onderzoeksgroep Variatielinguïstiek doet comparatief onderzoek naar synchrone, grammaticale taalvariatie. Het onderzoek kent de zwartepunten: Fonologische Variatie, Morfologische Variatie, Syntactische Variatie en Naamkunde. De nadruk in de betreffende projecten ligt soms op formele, theoretische aspecten van taalvariatie en soms op buitentalige (in het bijzonder geografische en sociale) aspecten.

De afdeling Algemene Zaken omvat financiën, personeelszaken, receptie en secretariaat, de bibliotheek, documentatie en digitalisering, communicatie en desktop-publishing. Ondersteunend voor het wetenschappelijk onderzoek zijn de uitgebreide, en deels digitaal beschikbare databestanden en collecties die aanwezig zijn op het Meertens Instituut. Verschillende van deze collecties maken deel uit van (nationale) digitaliseringsprogramma's gericht op ontsluiting en toegankelijkheid van cultureel erfgoed. De audio-studio van het instituut biedt optimale faciliteiten op het gebied van de digitalisering van geluidsmateriaal.

Inhoud

Introductie	7
Commissies	
Managementteam	10
Commissie Strategie en Beleid	12
Onderdeelcommissie	12
Arbo-commissie	14
Wetenschapscommissie	15
Onderzoek	
Onderzoeksgroep Nederlandse Etnologie	18
<i>Onderzoeksprojecten</i>	
Feest en Ritueel	21
Materiële Cultuur	23
Orale Cultuur	25
Religieuze Cultuur	29
Overige projecten	31
<i>Onderzoekers</i>	31
Onderzoeksgroep Variatielinguïstiek	57
<i>Onderzoeksprojecten</i>	
Fonologische Variatie	65
Morfologische Variatie	65
Syntactische Variatie	66
Naamkunde	69
Overige projecten	70
<i>Onderzoekers</i>	71
Gezamenlijke projecten Nederlandse Etnologie en Variatielinguïstiek	90
Algemene Zaken	91
<i>Documentatie en archieven</i>	93
Informatieverstrekking	93

Documentatieprojecten	94
Acquisitie	104
Bibliotheek	105
Bibliotheekprojecten	105
Website	106
Audiodigitalisering	107
Audio-projecten	107
Automatisering	108
Automatiseringsprojecten	109

Cijfers	113
----------------	-----

Medewerkers	115
--------------------	-----

Lijst met afkortingen	122
------------------------------	-----

Introductie

In dit jaarverslag vindt U een overzicht van de resultaten van het jaar 2004. Het geeft een beeld van de dynamiek van de organisatie, de omvang van het onderzoek, het relatieve succes bij het verwerven van externe subsidies en prijzen (NWO, ESF etc), de toenemende samenwerking met nationale onderzoeksorganisaties (universiteiten, KNAW-instituten, etc.), een duidelijk zichtbare positie in het internationale krachtenveld en een ruime aandacht voor het grotere publiek via populair-wetenschappelijke publicaties, evenementen en onze website.

Het strategisch plan 2004 van de KNAW stelt dat KNAW-instituten moeten voldoen aan de volgende karakteristieken voor het onderzoek: 'concentratie van inspanningen op een beperkt aantal welgekozen onderzoeksterreinen; uniciteit: risicodragend en vernieuwend onderzoek dat in universiteiten moeilijk valt te verwezenlijken; continuïteit in kennisopbouw en programmering; wendbaarheid door een flexibele inzet van mensen en middelen op in de tijd wisselende thema's en programma's' (KNAW, strategisch plan 2004, p. 42). Het lijkt me dat het Meertens Instituut geen probleem heeft om aan deze karakteristieken te voldoen. Ook ten aanzien van de documentatie kan het instituut zonder moeite aansluiten bij de criteria die daarvoor door de KNAW worden gesteld: uniciteit van de collecties, toegankelijkheid, verrijking en gerichtheid op de gebruikers. De ambitie van het Meertens Instituut is om - op de terreinen van onderzoek en documentatie van taalvariatie en volkscultuur - op nationaal niveau te behoren tot de leiders ('national leader') en op internationaal niveau een behoorlijke rol te spelen ('international player'). Dit jaarverslag laat zien in hoeverre deze ambitie overeenkomt met de werkelijkheid. Mijn interpretatie van deze gegevens is dat wij er goed in slagen om binnen Nederland een leidende rol op ons te nemen, terwijl er een duidelijke positieve tendens zichtbaar is voor wat betreft de internationale positie van het instituut.

Hieronder een niet geheel willekeurige greep uit de resultaten van het afgelopen jaar:

- Sjef Barbiers ontving in augustus 2004 de prestigieuze, internationale EURYI-prijs van ruim 1 miljoen Euro voor zijn onderzoek naar syntactische variatie. Deze Europese prijs voor jonge onderzoekers werd in 2004 voor het eerst uitgereikt en Barbiers was de enige geesteswetenschapper en een van de drie Nederlandse winnaars die de prijs in Stockholm in ontvangst mocht nemen. De prijs zal besteed worden aan een onderzoek naar verdubbelingsverschijnselen in taalvariëteiten en aan het opzetten van een Europees netwerk van centra voor dialectsyntactisch onderzoek.
- Louis Grijp ontving op 20 oktober de Vijfjaarlijkse Fondsprijs voor Oudere Taal, Literatuur en Cultuur van de Koninklijke Vlaamse Academie voor de Nederlandse Taal- en Letterkunde.
- het project 'Bringing History Home' werd door NWO gehonoreerd; het betreft een samenwerkingsproject met twee andere KNAW-instituten: het KITLV (prof. dr. G. Oostindie) en het IISG (prof.dr. J. Lucassen); voor het Meertens Instituut was Herman Roodenburg de mede-aanvrager van dit project.
- eveneens werd door NWO het onderzoeksprogramma 'The Roots of Ethnolects' gehonoreerd. Dit NWO-programma is een samenwerking tussen de Radboud Universiteit Nijmegen (prof.dr. P. Muysken) en het Meertens Instituut (Frans Hinskens).
- in 2004 promoveerden drie AiO's die hun onderzoek aan het Meertens Instituut hebben verricht: Francine Swets (20 februari / Marc van Oostendorp & Hans Bennis), Natascha Veldhorst (19 mei / Louis Grijp) en Hedde Zeijlstra (15 december / Hans Bennis).
- op 24 september hield Frans Hinskens zijn oratie aan de Vrije Universiteit, getiteld 'Nieuwe regenboogkleuren. Jonge typen niet-standaardtaal en hun taalkundig belang'.
- op 23 januari werd het project 'Straatlied' (Martine de Bruin en Louis Grijp) afgesloten met een symposium en de presentatie van de CD *De kist van Pierlala* met o.a. Freek de Jonge en Bob Fosko.
- de Nieuwjaarsbrochure *Verandering en Verloedering; normen en waarden in het Nederlands* door Hans Bennis, Leonie Comips en Marc van Oostendorp heeft gezorgd voor veel aandacht in de media.
- het instituut organiseerde een aantal symposia, bijvoorbeeld over vieringen in migrantengemeenschappen (18 mei, Irene Stengs), spiritualiteit en het bedrijfsleven (22/23 juni, Martin Ramstedt), verbale clusters (28

september, Sjef Barbiers en Leonie Cornips) en het werk van G.G. Kloeke (21 oktober, Frans Hinskens en Marc van Oostendorp).

- op 1 juni werd de webversie van de Nederlandse Verhalenbank (Theo Meder) gepresenteerd in het kader van de Nationale Verteldag. De opening werd verricht door de politicus Jan Marijnissen.
- er verscheen een aantal boeken, zoals 'Taal van de Wadden' (Mathilde Jansen en Marc van Oostendorp), 'Over voornamen' (Doreen Gerritzen), het laatste deel van 'Bedevaartplaatsen in Nederland' (deel 4, Peter Jan Margry) en een heruitgave van het Antwerps Liedboek (+2 cds, Louis Grijp).
- het project Digitalisering Veldnamen ging in 2004 van start (Douwe Zeldenrust).

Zoals U kunt zien bij het doornemen van dit jaarverslag is er naast deze selectie van hoogtepunten veel gepresteerd in 2004. Niet alleen op het gebied van onderzoek, maar ook op het terrein van de documentatie en de digitalisering zijn de resultaten zeer bevredigend. Om dit alles mogelijk te maken heeft de afdeling Algemene Zaken (o.a. communicatie, helpdesk en bibliotheek) zich enorm ingespannen. Na het doornemen van al deze resultaten concludeer ik dat het Meertens Instituut een actieve en enthousiaste organisatie is die op hoog wetenschappelijk niveau presteert, en die ook ruimschoots aandacht besteed aan relevante maatschappelijke discussies en aan de belangstelling van een breed publiek van geïnteresseerde leken. Op grond hiervan heb ik alle vertrouwen in de toekomst.

Hans Bennis

Amsterdam, oktober 2004

Commissies

Managementteam (MT)

10

In 2004 kwam het managementteam eens in de twee weken bijeen. Peter Jan Margry is volgens het roulerend systeem als onderzoeksleider van de onderzoeksgroep Nederlandse Etnologie op 1 augustus opgevolgd door Herman Roodenburg. Verder bleef het MT ongewijzigd. Willy Jongenburger maakt deel uit van het MT als hoofd van de afdeling Algemene Zaken en Frans Hinskens als leider van de onderzoeksgroep Variatielinguïstiek. Hans Bennis, directeur van het instituut, is voorzitter. De notulen zijn gemaakt door Geke van de Kamp, Hetty Garcia en Astrid Verburg.

Regelmatig terugkerende onderdelen van de agenda van het MT zijn de aanstelling van vaste en tijdelijke medewerkers, het financiële jaarverslag, de kwartaalcijfers, de begroting, het inhoudelijke jaarverslag, de voorjaarsnota, de agenda en de evaluatie van vergaderingen van de Wetenschapscommissie, gevraagde en ongevraagde adviezen van de CSB, overleg met de Onderdeelscommissie en de aanvraag van externe of interne projecten.

Ook dit jaar is er veel aandacht besteed aan de financiële situatie. De teruglopende middelen zorgen voor een probleem aangezien de structurele uitgaven groter zijn dan de structurele inkomsten. Op verschillende gebieden zijn er maatregelen getroffen om de financiën binnen een korte termijn weer zodanig op orde te brengen dat er niet of nauwelijks een beroep hoeft te worden gedaan op de algemene reserve van het instituut. Het versnellen van natuurlijk verloop (o.a. FPU-regelingen) en het gedeeltelijk herbezetten van vrijkomende posities zijn belangrijke maatregelen die in dit kader zijn genomen. Ook zijn er maatregelen genomen die zorgen voor het terugdringen van het vakantiedagenoverschot.

Een vaak terugkerend onderwerp betrof de situatie bij de opheffing van het NIWI en de gevolgen die dat heeft voor het Meertens Instituut. Aspecten die daarbij aan de orde werden gesteld zijn o.a. de ontwikkeling van een zg. 'clusterbureau', het overnemen van ondersteunende taken van het NIWI (financiën, P&O, facilitair beheer), de toekomstige situatie van de afdeling Systeembeheer en Helpdesk en de toekomstige huisvesting.

De situatie bij de afdeling Technische Ontwikkeling is regelmatig aan de orde geweest. De problemen rond de invoering van het intranet, de achterstand van deze afdeling en de ondoorzichtigheid van de prioritering van taken hebben geleid tot een nieuw plan van aanpak, waarbij de onderzoekers direct betrokken zijn bij de prioritering en waarbij de prioritering in het MT wordt vastgelegd. Dit geeft onderzoekers, ontwikkelaars en het MT een betere grip op de taken en de prioriteiten van deze afdeling.

Met betrekking tot interne en externe communicatie is er veel aandacht besteed aan onderwerpen als de vertraging bij de productie van het jaarverslag 2003, het ontwerpen van een nieuwe Nederlandstalige en Engelstalige folder, een betere communicatie intern via intranet of anderszins, de organisatie van workshops en symposia en de productie van de Nieuwjaarsbrochure.

De reorganisatie van de DTP was een terugkerend onderwerp, vooral ook vanwege de personele consequenties die deze reorganisatie met zich mee brengt.

In het kader van een relatief hoog ziekteverzuim is de interne procedure bij ziekmelding aangescherpt en heeft de bedrijfsarts van de KNAW een opdracht aanvaard om speciale aandacht aan dit onderwerp te besteden. Door incidentele factoren en als gevolg van deze maatregelen is het ziekteverzuim teruggedrongen tot een acceptabel gemiddelde.

Wat betreft het onderzoek is er uitgebreid gesproken over de nieuwe plannen binnen de onderzoeksgroepen Nederlandse Etnologie en Variatielinguïstiek. De ontwikkeling van deze plannen staat in het kader van het nieuwe onderzoeksplan voor de periode 2006-2010. Dit nieuwe plan moet eind 2005 gereed zijn en veel aandacht wordt besteed aan nieuwe onderzoekslijnen en het opnieuw ter discussie stellen van bestaande onderzoekszwaartepunten. Bij de Nederlandse Etnologie heeft dat voorlopig geleid tot een meer thematische aanpak van het onderzoek, terwijl de Variatielinguïstiek het accent van het onderzoek enigszins zal verleggen in de richting van diachrone taalvariatie.

Mede naar aanleiding van adviezen van de CSB is gesproken over een wetenschappelijke gedragscode, het meten van onderzoeksoutput, een kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie van het onderzoek, extra inspanningen bij het verwerven van KNAW-externe middelen voor onderzoek en documentatie en de inhoudelijke samenwerking tussen de beide onderzoekseenheden.

Commissie Strategie en Beleid (CSB)

De Commissie Strategie en Beleid (CSB) van het Meertens Instituut bestaat uit vier onderzoekers, die het MT gevraagd en ongevraagd van advies voorzien over het (wetenschaps)beleid. Voorts buigt het CSB zich over onderzoeksaanvragen en -plannen van onderzoekers op het instituut. In 2004 bestond de commissie uit de volgende leden: Leonie Cornips (tot 15 juni 2004), Ton Goeman (vanaf 15 juni 2004), Marc van Oostendorp, Martin Ramstedt en Hester Dibbits (voorzitter).

Op verzoek van het MT heeft de CSB het eerder ingediende CSB-voorstel voor een productiviteits- en kwaliteitsnorm herzien en in januari bij het MT ingediend. Aansluitend op ontwikkelingen op de universiteit, heeft de CSB vervolgens op het jaarverslag van 2002 een bibliometrische exercitie toegepast. Het resultaat is, voorzien van commentaar, voorgelegd aan het MT en aan de Wetenschapscommissie.

Bij het MT zijn voorts drie (ongevraagde) adviezen ingediend. Het betrof hier adviezen over de positie van automatisering, over de privacywetgeving en over de vierjarige aanstelling van AiO's.

Een belangrijk evenement voor de CSB was de door commissie voorbereide, algemeen als succesvol ervaren studiedag rond de onderzoeksparadigma's van aan het Meertens Instituut verbonden onderzoekers. Naar aanleiding van deze studiedag schreef de CSB een notitie over de verhouding tussen het taal- en cultuuronderzoek op het instituut.

Onderdeelcommissie (OC)

De OC van het Meertens Instituut bestond in 2004 uit Doreen Gerritzen, Margreet van der Ham, Maaïke Twisk, Marianne van Zijl en Theo Meder (voorzitter). In het afgelopen jaar zijn er vier overlegvergaderingen tussen de OC en de directie geweest.

De OC is akkoord gegaan met het ARBO-plan van aanpak 2004, met de aantekening dat voorkoming van RSI en burnout wel hoger geprioriteerd mag worden. De OC heeft positief geadviseerd over de overgangsregeling die op het Meertens Instituut wordt getroffen om het stuwmeer aan verlofdagen vóór 31 december 2006 op te maken.

De reorganisatie van de DTP, waarover eind 2003 door de OC positief advies is uitgebracht, is op het instituut in 2004 een punt van terugkerende

onrust geweest, en de OC betreurt het ten zeerste dat de betrokken werknemer en het management er destijds niet in zijn geslaagd een compromis te treffen dat reorganisatie had kunnen voorkomen.

In het voorjaar van 2004 heeft de OC weer de jaarlijkse OC-enquête gehouden onder de medewerkers, en de resultaten aan iedereen gepresenteerd tijdens een OC-lunch. De enquête peilde onder meer naar welbevinden op het werk, werkdruk, functionerings- en POP-gesprekken, communicatie en begeleiding, ergernissen en zorgen. Voor het eerst was er ook een medewerkerstevredenheidsonderzoek in de enquête opgenomen, die een duidelijke diagnose van pijnpunten toeliet.

Er is overlegd over de besteding van de decentrale gelden en over de verplichte vrije dagen. De OC heeft inzage gehad in de Voorjaarsnota en de Begroting 2004, maar in beide gevallen nadat ze al de deur uit waren. Verder heeft de OC met de directie overleg gevoerd over de eventuele consequenties van het Strategisch Plan van de KNAW, waarin reorganisatie- en fusieplannen doorschemerden. Tevens is er gesproken over de gevolgen van de komst van historisch (taalkundig) onderzoek voor de koers van het onderzoek als geheel.

Er is vergaderd over de invoering van het intranet, en de publicatie van de huisregels daarop, over de audit die is gehouden bij de afdeling Automatisering, en over de aansturing van de afdeling Ontwikkeling. Er is opheldering gevraagd over het feit dat vrijkomende posities niet steeds opgevuld worden.

Na veel overleg kon, met decentraal geld, in de loop van 2004 eindelijk de rookruimte in gebruik worden genomen. Verder is in de vergaderingen regelmatig de noodzaak tot communicatie en overleg op het instituut, en binnen en tussen de afdelingen ter sprake geweest. Eveneens is het onderwerp van vroegtijdig afhakende AiO's/OiO's aan de orde gebracht, en zal er gestreefd gaan worden naar strengere selectie en betere begeleiding.

De OC heeft in 2004 twee memo's aan de medewerkers rondgestuurd: één met informatie van het management over de opheffing en reorganisatie van het NIWI en de daardoor eventueel noodgedwongen verhuizing van het Meertens Instituut. Een ander memo bevatte informatie over de verslagen van de functioneringsgesprekken. Op het Meertens Instituut worden de verslagen - in afwijking van de KNAW-richtlijn - niet standaard na twee jaar vernietigd; er vindt dossier-opbouw plaats, en wie daar bezwaar tegen maakt, moet dat uitdrukkelijk laten weten. Tevens behoudt de directie zich het recht voor om

de verslagen van de functioneringsgesprekken te lezen. Als men hiertegen vooraf bezwaar maakt, gaat het formulier wel in een gesloten envelop.

Ook in de komende jaren is de OC voornemens om een OC-enquête te houden en met name om via het instrument van het medewerkerste-vredenheidsonderzoek de stemming te peilen. Samen met de directie zal een standpunt moeten worden ingenomen t.a.v. de (on)wenselijkheid van (alweer) een verhuizing van het Meertens Instituut.

Tijdens de OC-lunch is de OC al met de aanbeveling gekomen om aan drie vitamientjes c extra aandacht te besteden: communicatie, coaching en communitas (het wij-gevoel). Daarnaast zullen onder meer van belang zijn: het nakomen van de POP-verplichtingen, de materiële en personele budgetten, en het tegengaan van stroperige procedures.

ARBO-commissie

De ARBO-commissie wordt gevormd door leden van het Meertens Instituut en het Nederlands Instituut voor Wetenschappelijke Informatiediensten (NIWI), beide Akademie-instituten. Voor het NIWI hadden Elly Dijk (voorzitter) en Sirius Bosch zitting in de ARBO-commissie. Voor het Meertens Instituut waren dat Astrid Verburg en Koos Schell. Margreet van der Ham (Meertens Instituut) zat als vertegenwoordiger van de OC in deze commissie.

De ARBO-commissie heeft in 2004 drie keer vergaderd. De verslagen van deze vergaderingen zijn opgenomen in het Meertens Bulletin. De NIWI-medewerkers kunnen de verslagen lezen op de interne website van het NIWI. Deze ARBO-website is in 2004 door de ARBO-commissie ontwikkeld en is toegankelijk voor alle ARBO-leden. Een aantal ARBO-leden heeft een cursus gevolgd om deze webpagina's te vullen en te onderhouden.

De ARBO-commissie heeft ook voor 2004 een jaarplan opgesteld, dat is goedgekeurd door beide directeuren, en heeft het 'Handboek voor de bedrijfshulp-verlening' geupdate.

Ook in 2004 hebben verschillende ontruimingsoefeningen plaatsgevonden. Voor het eerst waren hierbij ook de magazijnen betrokken en is gewerkt met portofoons. Een aantal medewerkers heeft het afgelopen jaar een EHBO-cursus gevolgd en er zijn BHV-oefeningen bij de brandweer geweest.

De klimaatbeheersing is sterk verbeterd: door het beter afstellen van de verwarming wordt het 's winters niet meer heel koud in sommige delen van het gebouw. In de zomer was het probleem de grote hitte in de kamers in

de 'lichtstraat'. Door zonwerende folie op het glasdak aan te laten brengen is het er minder warm geworden.

Op verzoek van de directies van het NIWI en het Meertens Instituut heeft de ARBO-commissie op 24 februari een advies gegeven over het plaatsen van een UMTS-antenne op het gebouw aan de Joan Muyskenweg.

In het najaar is de nieuwe, afgescheiden rookruimte in gebruik genomen door medewerkers van beide instituten. De oude rookruimte, met beperkte ventilatie-mogelijkheden, is hiermee afgeschaft.

In november heeft de ARBO-cie een bijeenkomst voor alle medewerkers georganiseerd met betrekking tot 'werken met beeldschermen'. Hierbij is een video vertoond en heeft de ARBO-coördinator van de KNAW vragen beantwoord.

Het plan om de weg naar de fietsenstalling door middel van een vlucht-heuvel veiliger te maken is in 2004 verder uitgewerkt. Het zal in 2005 in het overleg over het Amstel Business Park weer ter sprake komen.

Wetenschapscommissie (WeCo)

De Wetenschapscommissie van het Meertens Instituut is een door de KNAW benoemde commissie die de directeur van het Meertens Instituut en de directie van de KNAW adviseert over het werkprogramma van het Instituut, in het bijzonder betreffende de aard, de richting en de kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek.

In 2004 was de Wetenschapscommissie als volgt samengesteld: Heidi Dahles (hoogleraar Organisatieantropologie, in het bijzonder Etnografie van Organisaties, Vrije Universiteit Amsterdam, met ingang van 1 oktober), Henk Driessen (bijzonder hoogleraar Mediterrane Studies, Radboud Universiteit Nijmegen), Dirk Geeraerts (hoogleraar Algemene en Nederlandse Taalkunde, Katholieke Universiteit Leuven), Marijke Gijswijt-Hofstra (voorzitter tot 1 oktober 2004, hoogleraar Sociale en Culturele Geschiedenis, Universiteit van Amsterdam), Pieter Muysken (hoogleraar Algemene Taalwetenschap, Radboud Universiteit Nijmegen), Johan Taeldeman (hoogleraar Nederlandse Taalkunde, Rijksuniversiteit Gent), Alfons Thijs (hoogleraar Geschiedenis, Universiteit Antwerpen) en Jan Vaessen (voorzitter vanaf 1 oktober 2004, daarvoor lid van de commissie; Algemeen Directeur Nederlands Openluchtmuseum Arnhem). Hans Bennis, directeur van het Meertens Instituut, fungeerde als ambtelijk secretaris van de commissie.

De Wetenschapscommissie kwam in 2004 twee maal bijeen, op 14 mei en 22 oktober. In deze vergaderingen kwamen wederom belangwekkende zaken aan de orde, zowel betrekking hebbend op de inhoudelijke ontwikkeling van de onderzoeksprogramma's als op de organisatorische conditionering daarvan.

Naar aanleiding van de concept-voorjaarsnota werd uitgebreid van gedachten gewisseld over verschillen tussen variatielinguïstiek en etnologie, zowel qua 'cultuur' als qua verankering in het wetenschapsbestel. Die historisch gegroeide verschillen - met praktische consequenties voor onder meer financierbaarheid van onderzoeksprojecten - zijn evident. De Wetenschapscommissie kwam tot de slotsom dat de groepen ongelijk, maar gelijkwaardig zijn.

Uitgebreid werd ook gesproken over de onderzoeksprogrammering voor Variatielinguïstiek, op basis van een notitie van de onderzoeksleider Frans Hinskens. De Wetenschapscommissie kon zich vinden in enkele zeer wezenlijke aanscherpingen van het beleid. Het vervallen van de morfologie als apart zwaartepunt en het opnieuw expliciet aandacht geven, zowel in onderzoek als documentatie, aan de diachrone taalvariatie zijn daar belangrijke voorbeelden van.

Ook werd gesproken over de onderzoeksprogrammering voor etnologie, op basis van een eerste notitie dienaangaande van de nieuwe onderzoeksleider Herman Roodenburg. Belangrijk nieuw accent, waarin de Wetenschapscommissie zich kon vinden, is het voornemen een aantal thema's te gaan benoemen (bijv. erfgoed studies, performance studies e.d.) die een verbinding kunnen leggen tussen onderzoeksthema's - binnen het Instituut en daarbuiten.

Wat de conditionering voor het onderzoek betreft, heeft de Wetenschapscommissie gesproken over het opstellen van kwaliteits- en productiviteitsnormen (op basis van een notitie van de interne Commissie Strategie en Beleid), over de ontwikkelingen van - en in relatie tot - het NIWI en vanzelfsprekend over de Instituutsbegroting voor zover die direct aan de ontwikkeling van de onderzoeksprogrammering raakt.

In de vergadering van 22 oktober werd afscheid genomen van Marijke Gijswijt-Hofstra als voorzitter (en lid) van de Wetenschapscommissie. Bij die gelegenheid werd zowel door de directeur als vanuit de Wetenschapscommissie grote waardering uitgesproken voor de zeer grote betrokkenheid en inzet van mevrouw Gijswijt. Die is ook door de medewerkers van het instituut zeer gewaardeerd. Jan Vaessen aan wie de voorzittershamer in deze

vergadering werd overgedragen, maakte kenbaar dat hij een belangrijke, door zijn voorganger in het leven geroepen traditie, graag in ere zal houden: aan het eind van de vergaderingen van de commissie zal (zullen) steeds een (of enkele) onderzoeker(s) worden uitgenodigd om inhoudelijk over de voortgang van het onderzoek te rapporteren.

De Wetenschapscommissie is zeer verheugd dat, eveneens in de vergadering van 22 oktober, Heidi Dahles kon worden verwelkomd als nieuw lid van de commissie. Aan de besprekingen van de Wetenschapscommissie werd in 2004 ook deelgenomen door de onderzoeksleders Peter Jan Margry (mei-vergadering) Herman Roodenburg (oktober-vergadering) en Frans Hinskens, alsmede door Willy Jongenburger als Hoofd Algemene Zaken. De Wetenschapscommissie spreekt haar dank en waardering uit aan het adres van Astrid Verburg voor de ambtelijke voorbereiding en notulering van de WeCo-vergaderingen.

Onderzoek

Onderzoeksgroep Nederlandse Etnologie

Onderzoek

In 2004 heeft de onderzoeksgroep Etnologie nader uitvoering gegeven aan het in 2002 vernieuwde onderzoeksprogramma. Stond de onderzoeksgroep tot 1 september onder leiding van Peter Jan Margry, vanaf 1 september werd de leiding overgenomen door Herman Roodenburg.

Een bijzondere gebeurtenis voor de onderzoeksgroep was de toekenning aan Louis Grijp van de Vijfjaarlijkse Fondsprijs voor Oudere Taal, Literatuur en Cultuur van de Koninklijke Vlaamse Academie voor de Nederlandse Taal- en Letterkunde. De prijs werd hem op 20 oktober 2004 uitgereikt.

Belangrijk nieuws was verder de honorerings van een gezamenlijk met het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde en het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis ingediend NWO-voorstel, getiteld 'Bringing History Home: Postcolonial Identity Politics in the Netherlands'. Het project staat onder leiding van prof. dr. G. Oostindie (KITLV) en wordt begeleid door prof. dr. J. Lucassen (IISG) en Herman Roodenburg (Meertens Instituut). In het kader van dit project zal over de periode 2005-2008 een postdoc-onderzoeker/-ster aan de onderzoeksgroep worden toegevoegd.

Eenmaal per maand wordt er door de onderzoeksgroep een vergadering belegd, waarin inhoudelijke, bestuurlijke en praktische zaken aan de orde komen; aansluitend worden inhoudelijke bijeenkomsten georganiseerd waarin een van de onderzoekers of een stagiaire verslag doet van zijn of haar werk.

Bijzonder onderzoeker
prof.dr. Louis Grijp

Ook werden najaar 2004 voorstellen gedaan om met ingang van 2005 de Meertens Ethnology Lectures, waarvoor vooraanstaande buitenlandse onderzoekers worden uitgenodigd, een grotere frequentie en een duidelijker profiel te bezorgen. Ook zullen de lezingen in een aparte publikatiereeks worden uitgebracht.

Op 23 januari werd aan de Koninklijke Bibliotheek ter afsluiting van het project Straatlied een symposium 'Straatliefden' gehouden. Tevens werd hier de CD 'De Kist van Pierlala' gepresenteerd met optredens van o.a. Freek de Jonge, Bob Fosko en Mieke Stermerdink. De organisatie lag in handen van Martine de Bruin en medewerkers van de Koninklijke Bibliotheek.

Op 19 mei promoveerde Natascha Veldhorst, als AiO verbonden aan de onderzoeksgroep van 1999 t/m 2003, op haar proefschrift 'De perfecte verleiding. Muzikale scènes op het Amsterdams toneel in de zeventiende-eeuw' (Amsterdam, Amsterdam University Press, 2004). Promotor was prof. dr. M. Spies, co-promotor Louis Peter Grijp.

Vermelding verdient eveneens de presentatie eind 2004 in Utrecht en Antwerpen van het Antwerps Liedboek, een tweedelige heruitgave vergezeld van 2 CD's van het gelijknamige werk uit 1544.

Gerard Rooijackers en Louis Grijp waren betrokken bij diverse promoties aan de Universiteit van Utrecht en de Universiteit van Amsterdam als opponent/copromotor.

In 2004 werden drie nationale symposia gehouden. Op 18 mei vond het door Irene Stengs georganiseerde symposium 'Vieringen van migrantengemeenschappen in de hedendaagse Nederlandse samenleving' plaats. Op 22 en 23 juni organiseerde Martin Ramstedt in samenwerking met de afdeling Cultuur, Organisatie en Management van de Vrije Universiteit het symposium 'Spiritualiteit en het Nederlandse bedrijfsleven'. Op 1 oktober organiseerde Irene Stengs in samenwerking met het antropologisch tijdschrift Etnofoor het symposium 'Authenticiteit? De deconstructie voorbij'. Theo Meder was betrokken bij de organisatie van de Nationale Verteldag op 6 juni. Ter gelegenheid hiervan werd op 1 juni de webversie gepresenteerd van de Nederlandse Verhalenbank.

Theo Meder op de 'verhalenbank' met verteller Eric Borrias.

Eind 2004 werd een etnologische vragenlijst verzonden over woninginrichting en liedrepertoire. Aan 1500 bezoekers van de Elf Fantasy Fair, gehouden in kasteel De Keukenhof, werd een vragenlijst uitgereikt over nieuwe vormen van religiositeit.

In 2004 werd ook een nieuw etnologisch tijdschrift gepresenteerd: 'Levend Erfgoed: Vakblad voor Public Folklore en Public History'. Het tijdschrift, een initiatief van het Nederlands Centrum voor Volkscultuur, wil vanuit de etnologie en geschiedwetenschap achtergronden en reflectie bieden aan professionals werkzaam in de Nederlandse en Vlaamse erfgoedsector. Redacteur namens het Meertens Instituut is Herman Roodenburg, die in 2001 een eerste aanzet gaf tot onderzoek naar 'public folklore'.

Personeel

Op 1 september verliet Willem Kuiper na een dertienjarig dienstverband het instituut. Hij vond een nieuwe betrekking aan het Constantijn Huygens Instituut. Vanaf 1 augustus is Ellen van der Grijn, werkzaam als dokumentaliste aan het Meertens Instituut, toegetreten tot de onderzoeksgroep.

Onderwijs

Aan de Universiteit van Amsterdam, Faculteit Geesteswetenschappen, verzorgde Gerard Rooijackers twee onderwijsblokken: 'Volkscultuur. Een inleiding in de Nederlandse Etnologie' en 'Rituele verbeeldingswerelden: De representatie van volkscultuur in fotografie en film'. Voor de studierichting Muziekwetenschap aan de Universiteit Utrecht gaf Louis Grijp eveneens twee onderwijsblokken: Nederlandse Muziek- en Liedcultuur en Onder De Groene Linde. Herman Roodenburg gaf zijn collegereeks Historische Antropologie aan het departement Geschiedenis van de Katholieke Universiteit Leuven. Hiernaast werd door Martin Ramstedt een scriptiewerkgroep 'Spiritualiteit in organisaties' verzorgd aan de Vrije Universiteit.

Internationalisering

Etnologen hebben bijdragen geleverd aan een reeks internationale congressen en symposia. Het betrof congressen in Kopenhagen (Martin Ramstedt), Berlijn (ESSHC: John Helsloot), Rostock (Theo Meder), Wenen (EASA: Irene Stengs), Rome (Peter Jan Margry), Marseille (SIEF: Hilje van der Horst, Peter Jan Margry en Theo Meder), Lille (Herman Roodenburg), Aberystwyth (Theo Meder) en Salt Lake City (AFS: Marjolein Efting Dijkstra).

Op 28 juni vond een internationaal symposium plaats op het Meertens Instituut, getiteld 'Non-confessional Pilgrimage. New Itineraries into the Sacred in Contemporary Europe', georganiseerd door Peter Jan Margry. Een tweede internationaal symposium getiteld 'Paashaas & Co. Alledaagse mythologie en feestcultuur in Nederland' en georganiseerd door Eveline Doelman en John Helsloot, werd op 10 december gehouden.

In de maand september volgde Hilje van der Horst in het kader van haar onderzoek een cursus Turks in Istanbul. Marjolein Efting Dijkstra ontving een reisbeurs van NWO voor twee weken veldwerk in april in Chicago.

De Nederlandse Etnologie heeft een sterke positie binnen het internationale kader van de SIEF, de Europese Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore. Enerzijds via de vestiging in huis van het SIEF-secretariaat dat tevens de SIEF-website bijhoudt, anderzijds via het vice-voorzitterschap van SIEF. Tot 1 mei werd deze functie bekleed door Herman Roodenburg, daarna door Peter Jan Margry.

Onderzoeksprojecten

Feest en ritueel

Het dier als ritueel rekwisiet (2001-2006)

Promotieonderzoek naar de functie en de betekenis van dieren die als spelobject worden gebruikt in lokale Nederlandse feesten.

Resultaten in 2004: 2 lezingen, 1 artikel, 1 stipendium, 1 NWO reisbeurs; per 1-12-2004 heeft prof.dr. H. van der Velden (Harvard University) zich bereid verklaard om als co-promotor op te treden.

Medewerkers: E.M. Efting Dijkstra (promovendus), G.W.J. Rooijakkers (promotor/begeleider).

Dutch Rituals. Hedendaagse kalenderfeesten in Nederland (1999-2005)

Onderzoek naar de diepere dimensies van de hedendaagse volkscultuur door rituelen rond het vieren van de tijd als sleutels te hanteren tot culturele categorieën van de Nederlandse samenleving. De centrale vraag daarbij luidt: waarom en op welke gedifferentieerde wijzen vieren groepen mensen feest? De viering wordt hierbij beschouwd als een schamiermoment van emotie waarin allerlei waarden op een geritualiseerde wijze tot uitdrukking worden gebracht die de onderzoeker inzicht verschaffen in de culturele circuits van een samenleving. Daarbij stuit men

ook op thema's zoals regionalisme of lokalisme, toerisme en vrije tijd, ecologie en musealisering. Aangezien het geen historisch project betreft, staan niet zozeer de ontstaansgeschiedenis van de rituelen, maar juist de hedendaagse vorm- en betekenisgeving ervan centraal.

Medewerkers: G.W.J. Rooijackers.

Feestcultuur in Nederland (2002-2006)

Onderzoek naar 'Hedendaagse Feestcultuur in Nederland'. Uitgangspunt hierbij is Nederland als multiculturele samenleving. Door middel van etnografische beschrijvingen en analyses van de feesten en vieringen van verschillende groepen en gemeenschappen zullen relevante maatschappelijke, historische en culturele ontwikkelingen aan de orde worden gesteld. Aan de hand van een aantal centrale thema's en vragen zal in verschillende te publiceren bundels worden ingegaan op waarom en op welke wijze de betreffende vieringen voor de betrokkenen betekenisgevend zijn. Afhankelijk van de aard van de viering zullen de bijdragen ingaan op de hedendaagse wijze van vieren, de historische ontwikkeling van het feest, de geografische verspreiding, regionale variaties en de ontwikkeling van het feest in zijn maatschappelijke context. Daarnaast zal een aparte bundel aan thematische verkenningen worden gewijd, met als doel een aantal dwarsverbanden in hedendaagse feestcultuur te kunnen leggen. Resultaten in 2004: 2 artikelen, 12 lezingen, 1 symposium.

Medewerkers: I.L. Stengs (projectleider/uitvoerder), E. Doelman (uitvoerder), J.I.A. Helsloot (uitvoerder), M.L.C. van Zuijlen (documentalist).

Historische feestcultuur in Nederland (2000-2005)

Onderzoek naar de veranderingen in de feestcultuur in Nederland. In dit project wordt de viering van, vooral nationale, kalenderfeesten geplaatst in historisch perspectief (vanaf eind 18e eeuw tot heden). De probleemstelling betreft een aspect van de feestcultuur: het impliciete of expliciete streven van (belangen)groepen, dat met name sinds de tijd van de Verlichting sterk lijkt toe te nemen, om jaarlijks terugkerende feesten te instrumentaliseren ten bate van bepaalde ideële doelstellingen. Deze problematiek wordt onderzocht aan de hand van een tweetal onderscheiden soorten kalenderfeesten of elementen daarvan, waarin het aspect 'ideologie' aanwezig is: enerzijds de (feest)dagen 'in het teken van' een bepaald idee of ideaal (zoals moederdag, dierendag) en anderzijds

feesten waarbij figuren uit de pedagogische 'lagere mythologie van de burgerij' (paashaas, Zwarte Piet, kerstman) een rol spelen.

Resultaten in 2004: I symposium.

Medewerkers: J.I.A. Helsloot.

Materiële cultuur

Kleedgedrag en lichamelijkeheid in Nederland, 1850 tot heden (2002-2005)

Het project richt zich op de Nederlandse samenleving vanaf circa 1850 tot heden, waarbij enerzijds de vervlochtenheid van kleedgedrag en dagelijkse omgangsvormen, zoals ze gepraktiseerd werden en worden onder de hogere klassen, zal worden getraceerd aan de hand van uiteenlopende bronnen. Hoe werd en wordt men geacht zich letterlijk en figuurlijk in deze kringen te bewegen en aan welke bewuste en onbewuste modellering is het lichaam, ter 'distinctie' van lagere maatschappelijke groeperingen als boeren en arbeiders onderworpen? Wezenlijk hierbij is de beeldcultuur: de samenhang van beeldende kunst en reclamemateriaal. Anderzijds zal worden nagegaan in hoeverre het exotiserende, al of niet negatieve beeld van boeren en arbeiders als het tegenbeeld van het kleedgedrag en de omgangsvormen onder de elite mag worden gekarakteriseerd. Wegens benoeming van de uitvoerder tot hoofd van de afdeling Etnologie wordt het project met een à twee jaar verlengd.

Resultaten in 2004: I lezing.

Medewerkers: H.W. Roodenburg.

Migratie en materiële cultuur (2000-2006)

Onderzoek naar de relatie tussen materiële cultuur en etnische identiteit. Het project onderzoekt de rol van huisraad en huisinrichting bij de constructie van etnische identiteiten onder verschillende migrantengroepen. In hoeverre oriënteren de diverse groepen zich bij de inrichting van hun woonhuis op het land van herkomst? In hoeverre is er sprake van verschillen tussen groepen migranten, binnen de groepen en tussen generaties? Project in samenwerking met: SISWO.

Resultaten in 2004: in het afgelopen projectjaar werd door de OIO's en diverse stagiaires veel veldwerk verricht. Ook is enig veldwerk verricht door projectmedewerkers Dibbits, Roukens en Bouw. Er is een vragenlijst uitgezet onder het respondentennetwerk van het Meertens Instituut.

Medewerkers: H.C. Dibbits (projectleider Meertens /uitvoerder), K. Roukens (projectleider SISWO/uitvoerder SISWO), C. Bouw (SISWO), H.G. de Gier (SISWO), H.M. van der Horst (Oio Meertens Instituut/NWO), J. Messing (Oio Siswo/NWO).

Migratie en materiële cultuur, de interieurs van Turkse migranten en hun nakomelingen in Nederland (2003-2007)

In dit promotieonderzoek wordt gekeken naar de rol van materiële zaken in de sociale positionering van Turkse immigranten en hun nakomelingen in Nederland. Daarbij wordt de aandacht vooral gericht op de decoratie van woningen. Bovendien worden etniciteit, religie en sociaal-economische status centraal gesteld. De belangrijkste onderzoeksdata worden verzameld via interviews en foto's in de interieurs van de informanten. Deelproject van 'Migratie en materiële cultuur'.

Resultaten in 2004: er is veel veldwerk verricht in het kader van dit project. Bij ongeveer 50 informanten zijn interviews afgenomen en foto's gemaakt. Het bij de ASSR ingediende 'achtste maands-paper', met daarin een uitgewerkt theoretisch kader, werd goedgekeurd. Overige resultaten: 1 artikel, 3 lezingen.

24

Marokkaanse bank in de woonkamer van een Marokkaans gezin in Utrecht. Een van de kinderen uit het gezin werd in het voorjaar van 2004 geïnterviewd in het kader van het project Migratie en Materiële Cultuur. Ruim de helft van de Marokkaanse Nederlanders die werd geïnterviewd in het kader van het project bleken dergelijke banken te hebben staan, of van plan te zijn deze aan te schaffen.

Medewerkers: H.C. Dibbits (begeleider), H. van der Horst (promovendus), G.W.J. Rooijakkers (begeleider/promotor), J.T. Sunier (copromotor Fac. der Maatschappij- en gedragswetenschappen, UVA).

Orale cultuur

Heruitgave Antwerps liedboek (2002-2004)

Het Antwerps liedboek (1544) is een van de belangrijkste bronnen voor het Nederlandse lied, zowel voor het wereldlijke lied van de zestiende eeuw als voor de conceptie van het volkslied in de negentiende en twintigste eeuw. Daarom is een moderne teksteditie noodzakelijk. Project in samenwerking met: University of Calgary, Universiteit Utrecht, Universiteit Nijmegen, Nederlands Instituut voor Lexicologie.

Resultaten in 2004: de heruitgave van het Antwerps Liedboek in de Delta Reeks zag eind 2004 het licht bij uitgeverij Lannoo. De uitgave is in 2 delen: Teksteditie door Dieuwke van der Poel, Dirk Geirmaert, Johan Oosterman en Hermina Joldersma, en reconstructie van de melodieën door Louis Peter Grijp (492 pp.); Toelichting en commentaar (593 pp.). De boekuitgave gaat vergezeld van twee CD's, opgenomen door tien Nederlandse en Vlaamse zangers, onder meer Camerata Trajectina, Egidius Ensemble en Paul Rans Ensemble, onder artistieke leiding van Louis Peter Grijp. Deze zijn ook afzonderlijk als dubbel-CD uitgebracht op het label Globe. Er waren presentaties in de Universiteit Utrecht (november) en de Boerentoren in Antwerpen (december), die werden opgeluisterd door de betreffende musici. In de pers (Vlaamse en Nederlandse radio, dagbladen, publiekstijdschriften) werd veel aandacht aan de uitgave besteed. In 2005 volgen nog enkele wetenschappelijke publicaties waarin op het project wordt teruggekeken.

Medewerkers: M.J. de Bruin (lid leescomité), D. Geirmaert (Instituut voor Lexicologie), L.P. Grijp (bezorger van de muziekgave), H.J. Joldersma (University of Calgary), J. Oosterman (Universiteit Nijmegen), D.E. van der Poel (Universiteit Utrecht), P. Wackers (Universiteit Utrecht).

Liedblad en smartlap: de populariteit van het 'populaire' lied (2001-2006)

Dit promotieonderzoek behandelt de positie van enkele vormen van het populaire lied in Nederland - de smartlap en het levenslied - en de factoren die daarbij een rol spelen. Het onderzoek richt zich met name

Zangeres op een smartlappenfestival.

op de late 19e en de 20e eeuw. Twee centrale foci zijn: de omslag aan het einde van de 19e eeuw van volksvermaak naar amusementsindustrie, en de jaren negentig van de 20e eeuw toen de culturele elite de smartlap omarmde. Centraal staat de herkomst van de betrokkenen, de performance (het samenspel van zanger en publiek) en de attitude van de betrokkenen en buitenstaanders. Er wordt zowel naar de professionele zangers als naar het circuit van amateurs gekeken. Het onderzoek spitst zich toe op de amateuristische zangcultuur (smartlappenkoren) en daaraan gerelateerde verschijnselen als smartlappencafés, -competities, etc. Door vermindering van werkuren van de onderzoeker is de duur van het project met een jaar verlengd. Resultaten 2004: 2 artikelen, 3 lezingen. Medewerkers: M.J. de Bruin (promovendus), L.P. Grijp (begeleider/promotor).

Muziek op het Nederlands toneel van de zeventiende eeuw (1999-2004)

In het zeventiende-eeuws toneel werd op allerlei manieren muziek voorgeschreven, in alle dramatische genres en in het werk van bijna alle toneelschrijvers (gezongen koren en reien, aparte liederen, instrumentaal spel en dansen en balletten). Bij de bestudering van het Nederlands renaissance toneel is met dit verschijnsel tot nog toe nauwelijks rekening gehouden. Doel van het promotieonderzoek was het achterhalen van de zeventiende-eeuwse conventies voor het gebruik van toneelmuziek. Project in samenwerking met: UFSIA; medegefinancierd door NWO-VNC. Resultaten in 2004: N. Veldhorst promoveerde op 19 mei aan de VU op het proefschrift *De perfecte verleiding. Muzikale scènes op het Amsterdams toneel in de 17e eeuw*, handelsuitgave Amsterdam University Press.

Medewerkers: L.P. Grijp (begeleider/co-promotor), M. Spies (promotor VU), N.H.H. Veldhorst (promovendus).

Onder de Groene Linde (1992-2005)

Uitgave van verhalende mondeling overgeleverde liederen (verzameld in de periode van circa 1950 tot 1975 door Will Scheepers en Ate Doornbosch) en onderzoek naar de herkomst van de liederen alsmede naar de overeenkomsten en verschillen met schriftelijk overgeleverde liederen en volksverhalen. Het betreft de afronding van deel vier dat liederen zal bevatten over sociale verschillen tussen geliefden, en de ontwikkeling van nieuwe uitgaven. Parallel wordt een uitgave van een CD-box met veldwerkopnamen voorbereid.

Resultaten in 2004: de eindredactie van deel 4 werd voltooid. Aan het subbestand Veldwerkopnamen van de Nederlandse Liederensbank werden door Henk Rave namen toegevoegd van de zangers die indertijd door Ate Doornbosch e.a. zijn opgenomen. Ten behoeve van toekomstige publicaties interviewde Louis Grijp Ate Doornbosch, die naar Nederland was gekomen voor een gastlezing aan het Meertens Instituut en een gastcollege aan de Universiteit Utrecht. Tevens bereidden zij een CD-uitgave voor op grond van werkstukken van Utrechtse studenten Muziekwetenschap, vervaardigd tijdens een doctoraalwerkgroep van Grijp. Grijp hield verder enkele lezingen over het onderwerp.

Medewerkers: M.B.G. van Dijk (uitvoerder), L.P. Grijp (redactionele ondersteuning), P.J. Margry (redactionele ondersteuning), Th. Meder (redactionele ondersteuning).

Straatliederen (2002-2004)

De presentatie aan een groot publiek van twee collecties liedbladen: de collectie van het Meertens Instituut en de Collectie Wouters. Hiermee bouwt het project verder op het in 2001 afgeronde project 'Liedbladen'. 'Straatliederen' wordt gerealiseerd door de KB, in samenwerking met het Meertens Instituut; het eindresultaat werd in 2004 toegankelijk via het nationale internetproject 'Het geheugen van Nederland'. Project in samenwerking met: Koninklijke Bibliotheek (Den Haag), Geheugen van Nederland.

Resultaten in 2004: op 23 januari werd in de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag het project Straatliederen afgerond met een symposium, waar de in dit project gemaakte website op Het Geheugen van Nederland werd geopend (<http://www.geheugenvannederland.nl/straatliederen>). Op deze site kan men middels een databank op diverse ingangen in bijna 15.000 liederen zoeken en deze als afbeelding opvragen en vindt men

uitgebreide achtergrondinformatie over het straatlied door de eeuwen heen. Op het symposium werd ook de CD *De Kist van Pierlala* gepresenteerd, waarop bekende Nederlandse artiesten als Freek de Jonge en Maarten van Roozendaal de 'top 30' van het straatliederenproject zingen. CD, symposium en website trokken grote publieke en persbelangstelling, in onder meer de dagbladen *Volkskrant* (22-1), *NRC Handelsblad* (22-1) e.a., op de radio in *Met het oog op morgen* (22-1), *TROS Nieuwsshow* (24-1) e.a. en op tv in *VARA-Laat* (22-1) en *RTL-Boulevard* (23-1) e.a. Een overzicht van de reacties in de pers is te vinden op de website van de Koninklijke Bibliotheek. Daar is ook het symposium in digitale video op te vragen. De bewerkte lezingen van die dag zijn verschenen in een themanummer *Straatlied* van het tijdschrift *Literatuur* (2004-3). Ook verscheen een lesbief *Straatlied* voor het geschiedenis- en muziekonderwijs in de bovenbouw HAVO en VWO. Deze werd verspreid op 1200 middelbare scholen en ontving positieve reacties. Naar aanleiding van dit samenwerkingsverband tussen de Koninklijke Bibliotheek en het Meertens Instituut is besloten tot oprichting van de Stichting Erfgoed van het Nederlandse Lied, waarin naast de genoemde instellingen ook het Theater Instituut Nederland, de UB Amsterdam, BUMA-STEMRA en het Nederlands Muziek Instituut participeren.

Traditie en vernieuwing in de Nederlandse liedcultuur (2002-2005)

Dit project onderzoekt het concept 'Van Hadewijch tot Hazes', waarmee is bedoeld dat er van de Middeleeuwen tot het heden een doorgaande lijn is te trekken van een liedcultuur waarin zangers en luisteraars enerzijds nieuwe liederen maken, presenteren en consumeren, en anderzijds oude liederen hernemen, veranderen of van nieuwe betekenissen voorzien. Resultaten in 2004: 2 artikelen, 2 lezingen.
Medewerkers: L.P. Grijp.

Verhaalrepertoires en vertelcultuur (1995-2005)

Onderzoek naar de vertelcultuur in Nederland, en naar de verhaalrepertoires van individuele personen en van groepen in de huidige (multiculturele en pluriforme) samenleving. Resultaten in 2004: 6 artikelen, 1 recensie, 3 lezingen, publiciteit.
Medewerkers: Th. Meder.

Vertellingen van de Nieuwe Tijd (2001-2005)

Onderzoek naar verhalen in een specifieke richting binnen de new-age-beweging, rond buitenaardse intelligentie, UFO's, 'goden als kosmonauten', graancirkels, en alle opvattingen die daarmee samenhangen, bijvoorbeeld over energieën, de schepping en de eindtijd. Dit alles in de context van de heropleving van het spirituele denken, en de brede culturele revival van volksverhaal en 'fantasy'. De verhalen staan gedeeltelijk in de traditie van de moderne sagen, maar onderscheiden zich daarvan doordat ze meer deel uitmaken van een holistisch wereldbeeld en een esoterische kosmologie. De verhalen en hun samenhang zijn ook per individu verschillend: ieder construeert met verhalen het wereldbeeld dat het best bij hem of haar past; de centrale onderzoeksvragen luiden dan ook: wie gelooft en vertelt wat en waarom?

Resultaten in 2004: 1 artikel, veldwerk, interviews, voorbereiding symposium en boek 2005.

Medewerkers: Th. Meder.

29

Het vroeg-moderne en moderne volksverhaal en -lied (2002-2005)

De invoer van en het onderzoek naar vroeg-modern volksverhaal-materiaal. Voor de verhalenbundel worden zestiende- en zeventiende-eeuwse klucht- en anekdotenbundels bewerkt. Daarnaast werd voor het project *Onder de Groene Linde* onderzoek verricht met betrekking tot de historische elementen in 'moderne' liederen. Deelproject van 'De Nederlandse Volksverhalenbank'.

Medewerkers: W.T.J.M. Kuiper (vertrokken per 1-9-2004).

Religieuze cultuur

Detraditionalisering en normalisering van nieuwe vormen van religiositeit in de hedendaagse Nederlandse samenleving (2001-2006)

Het onderzoek bestaat uit een algemeen, meer theoretisch, historisch-sociologisch gedeelte en een empirisch gedeelte. Het algemene onderzoek is gericht op het proces van detraditionalisering van de Nederlandse samenleving vanaf het einde van de 19e eeuw tot heden, en de daarmee in verband staande opkomst en geleidelijke normalisering van nieuwe vormen van religiositeit. Betoogd wordt dat de nieuwe, alternatieve spiritualiteit elementen bevat die erop gericht zijn de individuele

verbeeldingskracht te stimuleren en te leiden, zodat het persoonlijke verhaal ('narrative') en een bepaald spiritueel verhaal mentaal samengevoegd worden en leiden tot een re-sacralisering van de persoonlijke belevingswereld. Het empirisch onderzoek richt zich op nieuwe vormen van religiositeit die in de huidige detraditionalisering van de Nederlandse samenleving naar voren komen: het neo-paganisme, met name moderne hekserij, en alternatieve spiritualiteit binnen het moderne management. Ze wijzen op een zekere normalisering van alternatieve religiositeit binnen de hedendaagse Nederlandse samenleving. Project in samenwerking met: Afdeling Culturele Antropologie, KUN.

Resultaten in 2004: 1 artikel, 4 lezingen.

Medewerkers: M. Ramstedt (uitvoerder), F. Hüskén (KUN), P. Scheepers (KUN).

'Moderne devoties'. Personen en patronen in Nederland en Europa. Comparatief-etnologische verkenningen naar sacraliteitsverschuivingen en processen van individualisering van religiositeit aan het begin van de 21e eeuw (2000-2005)

Een comparatief onderzoek naar hedendaagse 'deviante' devoties en culten en de daarmee samenhangende processen met betrekking tot individualisering en privatisering van religiositeit. Het onderzoek focust op hedendaagse devotionele en religieuze uitingen in Nederland en enkele andere Europese landen, en analyseert de ontwikkelingen ten aanzien van deze religieuze verschijningsvormen in internationaal perspectief. Centraal staan daarbij de (constructie van) nieuwe devoties rond verschijningen, zieners en 'heilige' personen in de marge van de christelijke religies, in het bijzonder van de rooms-katholieke kerk. Onderzocht wordt in hoeverre individuele verschijningen en devoties gezamenlijk een katalysator vormen in het ontstaan van een brede nieuwe religieus-spirituele beweging. Project in samenwerking met: prof.dr. M. Maciotti (Sapienza, Rome).

Resultaten in 2004: 4 artikelen, 3 lezingen.

Medewerkers: P.J. Margry.

Strategische en informele modellen van heiligheid: gepersonaliseerde heiligheid aan het begin van de 21e eeuw (2000-2005)

Onderzoek naar de variatie in formele en informele heiliging en, in relatie daarmee, de meer formele heiligingsprocessen binnen de rooms-katholieke kerk en de daarmee samenhangende strategieën aan het einde van de 20e en het begin van de 21e eeuw. Hoe verhouden deze

ontwikkelingen zich tot een steeds bredere tendens naar informele en niet-confessionele heiliging, toe-eigening en persoonlijke zelfheiliging in de samenleving, en wat is daarbij de betekenis van de rol van niet-confessionele heilige personen en martelaren? Het onderzoek is gericht op heiligen en geheiligde idolen en personen in het algemeen, en in Nederland in het bijzonder. Project in samenwerking met: Titus Brandsma Instituut, Nijmegen, Roma Tre Universiteit, Italië.

Resultaten in 2004: 2 artikelen, 1 lezing.

Medewerkers: P.J. Margry (projectleider), S. Boesch Gajano (Roma Tre Universiteit, Italië), C. Caspers (Titus Brandsma Instituut, Nijmegen).

Overige projecten

Visuele Cultuur (2003-2006)

Met dit pilotproject wordt een theoretische en methodologische ontwikkeling beoogd van een nieuwe onderzoekslijn 'Visuele Cultuur', waarin bijzondere aandacht zal worden besteed aan de precieze rol van visuele representatie in het dagelijks leven en de betekenisvolle wijze waarop mensen omgaan met visuele cultuur. Een pilotproject moet antwoord geven op de vraag hoe deze lijn theoretisch en methodologisch gestalte kan krijgen binnen de kaders van nieuwe etnologische onderzoeksvelden na 2005.

Resultaten in 2004: 1 lezing, 1 co-auteur artikel, 1 gastcollege.

Medewerkers: E.M. Efting Dijkstra.

Onderzoekers

Bruin, M.J. de

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT

- Bruin, M.J. de (2004) 'Vivat Oranje hoezee: Straatliefden voor volk en vaderland.' *Literatuur: Magazine over Nederlandse letterkunde* 21 (3), pp. 50-53. (Straatliefden).
- Bruin, M.J. de (2004) 'Pierlala: De vele wedergeboortes van een lied.' *Literatuur: Magazine over Nederlandse letterkunde* 21 (3), p. 26.
Internet: http://www.literatuuronline.nl/literatuur/do.php?a=show_visitor_artikel&id=453&dossier=11. (Straatliefden).

CD's

- Sarolea, G. & L.P. Grijp & M.J. de Bruin e.a. (2004) De Kist van Pierlala: Straatliefderer uit het Geheugen van Nederland. M.m.v. Freek de Jonge, Bob Fosko. Mieke Stemerding e.a. Audio-CD. Globe Records, Castricum. (GLO, nr. 6057).

LEZINGEN

- Opening en demonstratie website Straatliefderer. Symposium Straatliefderer (ter gelegenheid van de afronding en presentatie van het project Straatlief, Koninklijke Bibliotheek, Den Haag, 23-01-2004. (Straatliefderer).
- Het vaderland in het liedblad. Symposium Straatliefderer (ter gelegenheid van de afronding en presentatie van het project Straatlief, Koninklijke Bibliotheek, Den Haag, 23-01-2004. (Straatliefderer).
- Van straatzangers en digitale liedblader. Samen met L.P. Grijp. Voorjaarsbijeenkomst KVN, Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, Den Haag, 15-05-2004. (Straatliefderer).

ORGANISATIE

- Straatliefderer (ter gelegenheid van de afronding en presentatie van het project Straatlief), symposium georganiseerd door G. Verhoeven (KB) & M.J. de Bruin, Koninklijke Bibliotheek te Den Haag, 23-01-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van I. den Heijer (Universiteit van Amsterdam, Geesteswetenschappen, Muziekwetenschap). Van 01-03-2004 t/m 31-08-2004. Stageonderzoek: De operette als bron van liedmelodieën.

BESTUUR

- Meertens Instituut, websitecommissie, lid, vanaf 2001.

Dibbits, H.C.

OVERIGE PUBLICATIES

- Dibbits, H.C. (2004) 'Pronk op papier. Boedelbeschrijvingen als bron voor lokaal historisch onderzoek.' In: Henk Michielse & Eddie de Paepe & Gerrit Schutte [red.] Lokale geschiedenis tussen lering en vermaak. Verloren, Hilversum, pp. 16. (TVE Cahier, nr. 1) (Databank materiële cultuur (Boedelbank)).

LEZINGEN

- Onderzoek naar materiële cultuur op het Meertens Instituut: twee voorbeelden. Voordracht ter gelegenheid van een bezoek van studenten van de Universiteit van Groningen. Meertens Instituut, Amsterdam, 13-

- 05-2004. (Migratie en materiële cultuur).
- Kleden kloppen. Bij de presentatie van de film 'Zaanse kleden' van Hieke Pars. Premiere Flatrap, Zaandam, 12-06-2004. (Migratie en materiële cultuur).
- Displaying objects, creating identities. Vita di Casa: wonen, eten en kleden in vroegmodern Italië en de Nederlanden, Istituto Italiano di Cultura per i Paesi Bassi, Amsterdam, 26-06-2004. (Databank materiële cultuur (Boedelbank)).
- Research on material culture at the Meertens Institute. Voordracht ter gelegenheid van een bezoek van studenten van de Universiteit Bonn aan het Meertens Instituut. Meertens Instituut, Amsterdam, 13-08-2004. (Migratie en materiële cultuur).
- Het onderzoeksproject Migratie en Materiële Cultuur: een korte introductie. Onderzoeksparadigma's op het Meertens Instituut, Meertens Instituut, Amsterdam, 28-10-2004. (Migratie en materiële cultuur).
- Wooncultuur - historische bronnen versus archeologie. Reuvensdagen, Alkmaar, 18-11-2004. (Databank materiële cultuur (Boedelbank)).

ORGANISATIE

- Plenaire bijeenkomst van de projectgroep Migratie en Materiële Cultuur, workshop georganiseerd door H.C. Dibbits, Meertens Instituut te Amsterdam, 06-06-2004.
- Onderzoeksparadigma's op het Meertens Instituut, workshop georganiseerd door H.C. Dibbits & A.C.M. Goemans, Meertens Instituut te Amsterdam, 28-10-2004.

PROMOVENDI

- Begeleider/copromotor van H.M. van der Horst (Meertens Instituut/NWO).
- Begeleider/copromotor van J. Messing (Siswo/NWO).

ONDERWIJS

- Bronnen voor het onderzoek naar materiële cultuur, Vrije Universiteit, Geschiedenis, BA, 13-10-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Anass Bendrif (Universiteit Leiden, Letteren, Taalwetenschap). Van 29-03-2004 t/m 29-06-2004. Stageonderzoek: Interieurs van Marokkaanse migranten en hun nakomelingen in Nederland.
- Begeleider van Stephanie Thomeer (Universiteit Utrecht, Letteren, Geschiedenis). Van 16-02-2004 t/m 26-04-2004. Stageonderzoek: Kinderslaapkamers op Kanaleneiland (Utrecht).

BESTUUR

- Koninklijk Oudheidkundig Genootschap, Rijksmuseum Amsterdam, Commissie Atlas Zeden en Gewoonten, Atlas Zeden en Gewoonten, lid, vanaf 01-01-1999.
- Studiegroep boedelbeschrijvingen, secretaris, vanaf 01-01-1992.
- Cultureel Erfgoed Minderheden (Min. van OCW en binnenlandse zaken/NMV), Werkgroep migratiegeschiedenis, lid, 11-2001 t/m 2004.
- Meertens Instituut, Commissie Strategie en Beleid, voorzitter/lid, 01-05-2002 t/m 01-05-2005.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 01-04-2001), tijdschrift Textielhistorische Bijdragen, verschijnt een keer per jaar.

Dijk, M.B.G. van

OVERIGE PUBLICATIES

- Dijk, M.B.G. van (2004) 'Bedelliedjes en Sint Maarten.' Bulletin Ver. Vrienden Martinikerk 21 (maart 2004), pp. 18-36.

ONDERWIJS

- Onder de Groene Linde. Het mechanisme van de mondelinge overlevering, UU, muziekwetenschap, doctoraalwerkgroep, 09-02-2004 t/m 07-04-2004.

Doelman, E.

LEZINGEN

- Inleiding op het symposium. Paashaas en Co. in Nederland. Alledaagse mythologie en feestcultuur, Meertens Instituut, Amsterdam, 10-12-2004. (Historische feestcultuur in Nederland).
- Met Vadertje Tijd over de drempel. Paashaas en Co. in Nederland. Alledaagse mythologie en feestcultuur, Meertens Instituut, Amsterdam, 10-12-2004. (Historische feestcultuur in Nederland).

ORGANISATIE

- Paashaas en Co. in Nederland. Alledaagse mythologie en feestcultuur, symposium georganiseerd door J.I.A. Helsloot & E. Doelman, Meertens Instituut te Amsterdam, 10-12-2004.

Efting Dijkstra, E.M.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELN IN TIJDSCHRIFT

- Efting Dijkstra, E.M. (2004) 'The Animal Prop: Animals as Play Objects

in Dutch Folkloristic Games.' *Western Folklore* 63 (1&2), pp. 169-188. (Het dier als ritueel rekwisiet).

- Margry, P.J. & E.M. Efting Dijkstra (2004) 'Enchantment in Albuquerque: Het AFS-jaarcongres (2003) en de Amerikaanse etnologie.' *Volkskunde* 105 (1), pp. 91-100. (Visuele Cultuur).

LEZINGEN

- Bird Decoys: From Utilitarian Function to Artistic Form. Stipendium voor verblijfskosten ontvangen van Pennsylvania State University. Objects in/ and Visual Culture Conference, Pennsylvania State University, University Park (PA), USA, 20-03-2004. (Het dier als ritueel rekwisiet).
- Animal Substitution Negotiated: The Tradition of Pulling the Goose in the Netherlands. 2004 Annual Meeting, American Folklore Society, Salt Lake City, USA, 15-10-2004. (Het dier als ritueel rekwisiet).
- Art Dichotomies: Fine Art versus Folk Art, Kitsch and Craft. The Art of Comparison: 6th Conference of the ESA Research Network for the Sociology of the Arts, Erasmus Universiteit, Rotterdam, 03-11-2004. (Visuele Cultuur).

ONDERWIJS

- College 'Historische Antropologie van het Beeld', Katholieke Universiteit Leuven, Geschiedenis, MA, 01-04-2004.

BESTUUR

- Huizinga Instituut, Werkgroep Visuele Cultuur, lid, vanaf 13-05-2002.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 01-01-2003), tijdschrift CULTUUR. Tijdschrift voor etnologie (in oprichting), verschijnt twee keer per jaar.

Grijp, L.P.

BOEKEN

- Poel, D.E. van der & L.P. Grijp e.a. (2004) *Het Antwerps Liedboek*. Teksteditie door Dieuwke E. van der Poel (eindredactie), Dirk Geirmaert, Hermina Joldersma en Johan Oosterman. Reconstructie van de melodieën door Louis Peter Grijp. Lannoo, Tiel, 985 p. 1e dr. (Delta Reeks).

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Grijp, L.P. (2004) 'Die Rolle der Musik in satirischen und vergnüglichen Szenen im Haarlem des 17. Jahrhunderts.' In: P. Biesboer & M. Sitt [red.] *Vergnügliches Leben und verborgene Lust Holländische Gesellschaftsszenen von Frans Hals bis Jan Steen*. Waanders, Zwolle, pp. 51-62. (Traditie en vernieuwing in de Nederlandse liedcultuur).

- Grijp, L.P. (2004) 'item G.D.S., Den Singenden Swaen.' In: Ingeborg De Cooman & Hubert Meeus & Maartje De Wilde [red.] Tot vermaeck van alle Sang-Lievende Liedten. Het zeventiende-eeuwse Nederlandse lied in handschrift en druk. Catalogus. Universiteit Antwerpen, Antwerpen, pp. 12-13.
- Grijp, L.P. & H. Joldersma (2004) 'Regenboog en de Dood. Melodie en herkomst van een liedtekst uit het Antwerps Liedboek.' In: R. Stuij [red.] Meer dan muziek alleen. In memoriam Kees Vellekoop. Verloren, Hilversum, pp. 113-126. (Heruitgave Antwerps liedboek).

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT

- Grijp, L.P. (2004) 'Wobbelke en de strofische heuristiek. Iets over Gysbert Japix en de Friese liedcultuur.' *De zeventiende eeuw* 20 (1), pp. 83-95. (Dialectrenaissance).

OVERIGE PUBLICATIES

- Grijp, L.P. (2004) 'Toelichting.' In: [M. Ploegmakers] [red.] *De Bossche Triumph. 375 jaar Beleg van 's-Hertogenbosch*. Programmaboekje van een historisch concert met dans. Stichting Stadspijpers van 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch, pp. 8-10.
- Grijp, L.P. (2004) 'Het lied in de literatuur.' In: Piet Mooren & Jeanne Kurvers & Helma van Lierop-Debrauwer [red.] *De mondige jeugdliteratuur. Over raakvlakken van jeugdliteratuur en volkscultuur*. Biblion Uitgeverij, Leidschendam, pp. 247-262. (Traditie en vernieuwing in de Nederlandse liedcultuur).
- Grijp, L.P. (2004) 'Gruwelijk geblèr of indringende voordracht? De performance van het straatlied.' *Literatuur* 21 (3), pp. 20-25. (Straatliederen).

CD'S

- Grijp, L.P. (2004) *De Kist van Pierlala. Straatliederen uit het Geheugen van Nederland*. Audio-CD. Globe GLO 6057, Castricum (artistieke begeleiding).
- Grijp, L.P. (2004) *Het Antwerps Liedboek/ The Antwerp Songbook* (dubbel-CD met Camerata Trajectina, Egidius Kwartet, Paul Rans en andere Vlaamse zangers). Audio-CD. Globe, Castricum. (Globe, nr. GLO 6058).
- Sarolea, G. & L.P. Grijp & M.J. de Bruin e.a. (2004) *De Kist van Pierlala: Straatliederen uit het Geheugen van Nederland*. M.m.v. Freek de Jonge, Bob Fosko, Mieke Stemerding e.a. Audio-CD. Globe Records, Castricum. (GLO, nr. 6057).

LEZINGEN

- Het lied van Heer Halewijn. Brandaan, Utrecht, 09-01-2004. (Onder de

Groene Linde).

- De performance van het straatlied. Symposium over het straatlied in Nederland, Koninklijke Bibliotheek, Den Haag, 23-01-2004. (Straatliederen).
- Muziek bij Frans Hals. Professorendameskrans, Utrecht, 12-02-2004.
- Musik und Malerei. Kunsthalle, Hamburg, Duitsland, 21-03-2004. (Traditie en vernieuwing in de Nederlandse liedcultuur).
- Reconstructie in de oude muziek. Studiedag Reconstructie als populariserend middel in de geschiedschrijving, Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond, Amsterdam, 26-03-2004.
- Zingen in orale tradities. Over het verzamelen en bewaren van volksliederen. Studium generale Immateriële cultuur, Universiteit Leiden, Leiden, 28-04-2004. (Onder de Groene Linde).
- Van straatzangers en digitale liedbladen. Samen met L.P. Grijp. Voorjaarsbijeenkomst KVM, Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis, Den Haag, 15-05-2004. (Straatliederen).
- 'Het vinnich stralen' in faset? Over mannen in vrouwenrollen op het toneel van de Gouden Eeuw. 'Hier wordt Musieck gesonghen ende gespeelt'. Muziek op het toneel in de Nederlanden tijdens de zeve, Universiteit Antwerpen, Antwerpen, België, 04-06-2004.
- Van Wannes en Wolverlei. De herleving van de volksmuziek in Vlaanderen en Nederland. Traditie in evolutie. De beleving van de volkscultuur in de provincie Antwerpen, Provinciale Commissie voor Geschiedenis en Volkskunde, Antwerpen, België, 12-06-2004. (Traditie en vernieuwing in de Nederlandse liedcultuur).
- Music and Painting. Brezice Early Music Festival, Kostanjevica, Slovenië, 03-07-2004. (Traditie en vernieuwing in de Nederlandse liedcultuur).
- La chanson neerlandaise dans la tradition bourguignonne. Problèmes de reconstruction dans le Chansonnier de Maestricht. Poètes et musiciens dans l'espace bourguignon. Les artistes et leurs mécènes, Dordrecht, 26-09-2004.
- Levensbericht Eduard Reeser. vergadering KNAW afdeling Letteren, KNAW, Amsterdam, 11-10-2004.
- Heer Halewijn. Studium generale LU, Wageningen, 15-11-2004. (Onder de Groene Linde).
- De muzikale reconstructie van het Antwerps Liedboek. Presentatie Delta-heruitgave Antwerps Liedboek, OGC, Utrecht, 18-11-2004.
- Meisjes loos en andere vrouwen in het Nederlandse lied. Digitaal Vrou-

wen Lexicon. Duizend-en-één vrouwen in de Nederlandse geschiedenis, Koninklijke Bibliotheek, OGC, ING, Den Haag, 26-11-2004. (Traditie en vernieuwing in de Nederlandse liedcultuur).

- De muzikale reconstructie van het Antwerps Liedboek. Perspresentatie. Uitgeverij Lannoo, Antwerpen, België, 10-12-2004.

PROMOVENDI

- Begeleider/promotor van M.J. de Bruin (Meertens Instituut).
- Begeleider/promotor van J. van Dongen (Universiteit Utrecht, Muziekwetenschap).

ONDERWIJS

- Onder de Groene Linde. Het mechanisme van de mondelinge overlevering, UU, muziekwetenschap, doctoraalwerkgroep, 09-02-2004 t/m 07-04-2004.
- Nederlandse Muziek- en liedcultuur, Universiteit Utrecht, Muziekwetenschap, BA, 09-09-2004 t/m 08-11-2004.
- Onder de groene linde, Universiteit Utrecht, Muziekwetenschap, MA, 09-02-2004 t/m 31-03-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Ineke van Beersum (Universiteit Utrecht, Letteren, Muziekwetenschap). Van 01-01-2004 t/m 31-12-2004. Scriptieonderzoek: Creativiteit in de mondelinge overlevering van liederen.

BESTUUR

- Meertens Instituut, Redactieraad, lid, vanaf 01-01-2000.

Helsloot, J.I.A.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT

- Helsloot, J.I.A. (2004) 'Nikolausfest und nationale Identität in Holland.' Informationen Volkskunde in Rheinland-Pfalz 19 (1), pp. 158-170. (Historische feestcultuur in Nederland).

RECENSIES

- Helsloot, J.I.A. (2004) Recensie van: Johan Frieswijk (e.a.) (red.), Genootschapscultuur in Friesland. Het Fries Genootschap 1827-2002. De Vrije Fries 82 (Leeuwarden: Fries genootschap voor Geschiedenis en Cultuur/Fryske Akademy) (Leeuwarden, 2002). In: It Beaken 66 (3-4), pp. 300-304.

OVERIGE PUBLICATIES

- Helsloot, J.I.A. (2004) 'De kerstboom prijkt, 't is kinderfeest. Kinderen en Kerstmis tussen 1840 en 1960.' In: S. Noorda & Chr. Oele [red.] Er

is een kindeke... De geboorte van Jezus in de Nederlandse en Vlaamse cultuur. Amsterdam University Press, Amsterdam, pp. 123-146. (Historische feestcultuur in Nederland).

LEZINGEN

- Breaking the silence. The triumph of Valentine's Day in the Netherlands - after fifty years. Fifth European Social Science History Conference, Berlijn, Duitsland, 27-03-2004. (Historische feestcultuur in Nederland).
- Valentijnsdag in Nederland - een overwinning na 50 jaar. In kader bezoek studenten Geschiedenis RU Groningen. Meertens Instituut, Amsterdam, 13-05-2004. (Historische feestcultuur in Nederland).
- Nikolausfest und nationale Identität in Holland. In kader bezoek studenten Volkskunde uit Bonn. Meertens Instituut, Amsterdam, 13-08-2004. (Historische feestcultuur in Nederland).
- Sinterklaas. Een onveranderlijke traditie? Technische Universiteit Eindhoven, Eindhoven, 01-12-2004. (Historische feestcultuur in Nederland).
- Inleiding op het symposium. Paashaas en Co. in Nederland. Alledaagse mythologie en feestcultuur, Meertens Instituut, Amsterdam, 10-12-2004. (Historische feestcultuur in Nederland).
- 'Sint Niklaas onttrekt zich niet'. Over het verdriet van de eerste 'Zwarte Piet'. Paashaas en Co. in Nederland. Alledaagse mythologie en feestcultuur, Meertens Instituut, Amsterdam, 10-12-2004. (Historische feestcultuur in Nederland).

39

ORGANISATIE

- Paashaas en Co. in Nederland. Alledaagse mythologie en feestcultuur, symposium georganiseerd door J.I.A. Helsloot & E. Doelman, Meertens Instituut te Amsterdam, 10-12-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Nalan Hasirci (Vrije Universiteit, Letteren, Geschiedenis). Van 01-03-2002 t/m 22-02-2005. Scriptieonderzoek: Geschenk aan de jeugd rond de wending van de 18e eeuw. Zo viert men feest!
- Begeleider van Eva van der Maaden (Universiteit van Tilburg, Letteren, Cultuur en letteren). Van 13-09-2004 t/m 28-02-2005. Stageonderzoek: Het (on)geloof in Sinterklaas zoals gepresenteerd in de kinderbijlage van enkele kranten, 1945-heden.
- Begeleider van Renate Ammerlaan (Vrije Universiteit, Letteren, Geschiedenis). Van 01-11-2002 t/m 28-09-2004. Scriptieonderzoek: 'Want al was zijn huid ook zwart, Teêrgevoelig was zijn hart.' Beeldvorming over zwarten en slavemij in kinderboeken, 1840 - 1863.

Horst, H. van der

REDACTIE BUNDEL OF THEMANUMMER

- H. van der Horst & Freek Kallenbach & Ilse van Liempt [et al.] [red.] (2004) *easyCity*, interventies in een verscheurde stad. De Vrije Ruimte, Amsterdam, pp. 1-204.

OVERIGE PUBLICATIES

- Horst, H. van der (2004) 'De multiculturele buurt als consumptieve verleiding.' In: Freek Kallenbach & Hilje van der Horst & Ilse van Liempt [red.] *easyCity*, interventies in een verscheurde stad. De Vrije Ruimte, Amsterdam, pp. 62-67.
- Horst, H. van der (2004) 'Corporate city', over verdringing en culturele productie, interview met Saskia Sassen.' In: Freek Kallenbach & Hilje van der Horst & Ilse van Liempt [et al.] [red.] *easyCity*, interventies in een verscheurde stad. De Vrije Ruimte, Amsterdam, pp. 36-39.
- Horst, H. van der (2004) 'Het Nationaal Monument. Geschiedenis van een bevochten plek.' In: Freek Kallenbach & Hilje van der Horst & Ilse van Liempt [et al.] [red.] *easyCity*, interventies in een verscheurde stad. De Vrije Ruimte, Amsterdam, pp. 129-135.
- Horst, H. van der (2004) 'Easycity.' *Inura* bulletin Broedplaatsen (27), pp. 11-12.

LEZINGEN

- 'Turkish' lace in a variety of contexts. 8th SIEF Congress Among Others: Conflict and Encounter in European and Mediterranean Societies', Marseille, Frankrijk, 28-04-2004. (Migratie en materiële cultuur, de interieurs van Turkse migranten en hun nakomelingen in Nederland).
- Multiculturele festivals en de verbeelding van etnische identiteit. Vieringen in multi-etnisch Nederland, Meertens Instituut, Amsterdam, 18-05-2004. (Migratie en materiële cultuur).
- *easyCity*. Deze lezing vond plaats op de plenaire en algemeen toegankelijke avond van het congres. De avond trok rond de 100 toeschouwers. The creative city, Inura, International Network for Urban Research and Action, Amsterdam, 13-06-2004.
- Migratie en Materiele cultuur van Turken en hun nakomelingen in Nederland. Wetenschapscommissie, Meertens Instituut, Amsterdam, 22-10-2004. (Migratie en materiële cultuur, de interieurs van Turkse migranten en hun nakomelingen in Nederland).
- Een reactie op Köbben en Schefold. De vermeende vertutting in de antropologie, Antropologische Beroeps Vereniging, Leiden, 29-10-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Peer Sluifers (Universiteit van Leiden, Antropologie). Van 01-04-2004 t/m 06-04-2004. Stageonderzoek: Steen des aanstoots.
- Begeleider van Eefke Verheij (Universiteit van Amsterdam, FMG, Sociologie). Van 01-06-2004 t/m 10-01-2005. Scriptieonderzoek: 'Ik woon dus ik ben, Het verband tussen woninginrichting en de constructie van identiteit bij Turkse jongeren in Nederland.

Kuiper, W.T.J.M.

BESTUUR

- Musick's Monument, bestuur, voorzitter, vanaf 01-01-2000.
- Stichting Uitgaven Neerlandistiek, bestuur, voorzitter, vanaf 01-01-2000.

REDACTIE

- Redacteur / columnist (vanaf 01-01-1993), Neder-L, elektronisch tijdschrift voor de neerlandistiek, elektronisch tijdschrift, verschijnt drie keer per maand.
Internet: <http://www.neder-l.nl>.
- Eindredacteur Hardware.Info on-line (vanaf 01-01-2000), Hardware.Info, elektronisch tijdschrift, verschijnt dagelijks.
Internet: <http://www.hardware.info/>.
- Redacteur (vanaf 01-01-1993), Neder-L, Elektronisch tijdschrift voor de neerlandistiek, elektronisch tijdschrift, verschijnt 3x per maand.
Internet: <http://www.neder-l.nl>.

Margry, P.J.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Margry, P.J. (2004) 'Global Network of Divergent Marian Devotion.' In: Christopher Partridge [red.] *Encyclopedia of New Religions: New Religious Movements, Sects and Alternative Spiritualities*. Lion Publishing, Oxford, pp. 98-102. ('Modeme devoties').
- Margry, P.J. (2004) 'New transnational religious cultures: the networks and strategies of modern devotions in contemporary Europe.' In: Attila Paládi-Kovács [red.] *Times, Places, Passages. Ethnological Approaches in the New Millennium*. Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 205-213. ('Modeme devoties').
- Margry, P.J. (2004) 'Inleiding.' In: P.J. Margry & C.M.A. Caspers [red.] *Bedevoertplaatsen in Nederland Deel 4: Addenda - Index - Bijlagen*.

- Meertens Instituut / Verloren, Amsterdam / Hilversum, pp. 9-19. (BiNdex (BiN deel 4)).
- Margry, P.J. (2004) 'Oirsbeek, O.L. Vrouw.' In: P.J. Margry & C.M.A. Caspers [red.] Bedevaartplaatsen in Nederland Deel 4: Addenda - Index - Bijlagen. Meertens Instituut / Verloren, Amsterdam / Hilversum, pp. 60-63.
 - Margry, P.J. (2004) 'Vinkeveen, O.L. Vrouw.' In: P.J. Margry & C.M.A. Caspers [red.] Bedevaartplaatsen in Nederland Deel 4: Addenda - Index - Bijlagen. Meertens Instituut / Verloren, Amsterdam / Hilversum, pp. 91-96. (BiNdex (BiN deel 4)).
 - Margry, P.J. (2004) 'Rucphen, O.L. Vrouw van de Berg Karmel.' In: P.J. Margry & C.M.A. Caspers [red.] Bedevaartplaatsen in Nederland Deel 4: Addenda - Index - Bijlagen. Meertens Instituut / Verloren, Amsterdam / Hilversum, pp. 75-82. (BiNdex (BiN deel 4)).
 - Margry, P.J. (2004) 'Valkenswaard, O.L. Vrouw.' In: P.J. Margry & C.M.A. Caspers [red.] Bedevaartplaatsen in Nederland Deel 4: Addenda - Index - Bijlagen. Meertens Instituut / Verloren, Amsterdam / Hilversum, pp. 82-86. (BiNdex (BiN deel 4)).
 - Margry, P.J. (2004) 'Mijzen, O.L. Vrouw.' In: P.J. Margry & C.M.A. Caspers [red.] Bedevaartplaatsen in Nederland Deel 4: Addenda - Index - Bijlagen. Meertens Instituut / Verloren, Amsterdam / Hilversum, pp. 53-56. (BiNdex (BiN deel 4)).
 - Margry, P.J. (2004) 'Roermond, Jacobus.' In: P.J. Margry & C.M.A. Caspers [red.] Bedevaartplaatsen in Nederland Deel 4: Addenda - Index - Bijlagen. Meertens Instituut / Verloren, Amsterdam / Hilversum, pp. 68-75. (BiNdex (BiN deel 4)).
- WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT
- Margry, P.J. (2004) 'Jezüïetenstreken'. De attributie van bedrog en de constructie van mythen in het Nederland van de 19e eeuw.' *De Negen-tiende Eeuw*, pp. 39-64. (Culture wars).
 - Margry, P.J. (2004) 'La terra di nessuno dei devoti. Devozioni informali tra localismo e transnazionalismo nell'Europa contemporanea.' *Sanctorum. Revista dell'associazione Italiana per lo studio della santità, dei culti e dell'agiografia* 1, pp. 153-178. ('Moderne devoties').
 - Margry, P.J. (2004) 'Sakrale materielle Kultur in den Niederländen der Gegenwart: Persönliche Altäre und private Heiligtümer.' *Rheinisches Jahrbuch für Volkskunde* 35, pp. 247-263. ('Moderne devoties').
 - Margry, P.J. & M. Efting Dijkstra (2004) 'Enchantment in Albuquerque.

Het AFS-jaarcongres (2003) en de Amerikaanse etnologie.' *Volkskunde* 105, pp. 91-100.

REDACTIE BUNDEL OF THEMANUMMER

- P.J. Margry & C.M.A. Caspers [red.] (2004) *Bedevaartplaatsen in Nederland Deel 4: Addenda- Index-Bijlagen*. 384 p.

OVERIGE PUBLICATIES

- Margry, P.J. (2004) 'Apocalypse Now, Reprise.' In: Krien Clevis & Catrien Santing [red.] *The Eternal Body. Scholars & artists under the spell of mortal remains*. Damon Publishers, Budel, pp. 134-153.

LEZINGEN

- De Kunst van het Pelgrimeren. Themadag bedevaart Op Lemen Voe-ten, Museum Amstelkring, Amsterdam, 29-02-2004. (BiNdex (BiN deel 4)).
- Hype en Pim Fortuyn. Universiteit van Amsterdam, Vakgroep Antropo- logie, 23-04-2004.
- Devotional Divergence and Convergence: The Politics of the Roman Ca- tholic Church on Informal Religiosity. SIEF, Marseille, Frankrijk, 27-04-2004. ('Moderne devoties'. Personen en patronen in Nederland en Europa. Comparatief-etnologische verkenningen naar sacraliteitsverschuivingen en processen van individualisering van religiositeit aan het begin van de 21e eeuw).
- Devotional Network. Bijdrage als discussant. Divine Interventions, NIAS, Wassenaar, 22-06-2004. ('Moderne devoties').
- Idol and Role Model: The Adolescent Pilgrimage to Jim Morrison at Père Lachaise Cemetery. Non-confessional pilgrimage. New Itineraries into the Sacred in Contemporary Europe, Meertens Instituut, Amsterdam, 28-06-2004. (Strategische en informele modellen van heiligheid: gepersonaliseerde heiligheid aan het begin van de 21e eeuw).
- Non-confessional Pilgrimage: an Introduction. Non-confessional pilgrimi- mage. New Itineraries into the Sacred in Contemporary Europe, Am- sterdam, 28-06-2004. (Strategische en informele modellen van heiligheid: gepersonaliseerde heiligheid aan het begin van de 21e eeuw).
- Apocalypse Now, Reprise. Het Eeuwige Lichaam, Nederlands Instituut in Rome, Rome, Italië, 01-07-2004. Ook gehouden in het Museum Catha- rijne Convent, Utrecht, 11-12-2004 en aan het Il Corpo Eterno, Istituto Italiano, Amsterdam, 12-12-2004. ('Moderne devoties').
- The Passion of the Christ revisited. Stigmatisatie als missionerings- en authentiseringsinstrument. De school van Padre Pio. 'Tekens uit de hemel':

stigmatisatie als goddelijke bezegeling, Universiteit Utrecht; theologische faculteit, Utrecht, 15-10-2004. (Strategische en informele modellen van heiligheid: gepersonaliseerde heiligheid aan het begin van de 21e eeuw).

- Wat Naamkunde en Etnologie voor elkaar kunnen betekenen? Onderzoeksparadigma's op het Meertens Instituut, Meertens Instituut, Amsterdam, 28-10-2004.

PROJECTAANVRAGEN

- Margry, P.J.: 'Zelfheiliging of zelforganisatie? Mobilisatie en constituering van de Nederlandse Catholica op basis van structurering en devotionalisering, ca. 1830 - ca. 1870.' (2005-2008; I Aio), ingediend bij: Radboud Universiteit. Niet toegekend.
- Oostindie, G. (KITLV) i.s.m. J. Lucassen (IISG), P.J. Margry (Meertens Instituut), H. Roodenburg (Meertens Instituut): 'Bringing History Home: Postcolonial Identity Politics in the Netherlands.' (2005-2008; I postdoc), ingediend bij: NWO, programma-aanvraag. Toegekend.

ORGANISATIE

- Non-confessional pilgrimage. New Itineraries into the Sacred in Contemporary Europe, symposium georganiseerd door P.J. Margry, Meertens Instituut te Amsterdam, 28-06-2004.

ONDERWIJS

- Geschiedenis Nederlands katholicisme, Radboud Universiteit Nijmegen, Geschiedenis, 15-04-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Clemens van Herwaarden (vU, Letteren, Geschiedenis). Van 01-09-2003 t/m 28-09-2004. Scriptieonderzoek: Pim Fortuyn: een charismatisch leider.

BESTUUR

- Stichting vrienden Museum Amstelkring Amsterdam, Algemeen bestuur, lid, vanaf 01-06-1996.
- Stichting Hollandse Historische Reeks, Algemeen Bestuur, lid, vanaf 01-06-1994.
- Volkskundig Overleg, secretaris, 01-04-2001 t/m 01-08-2004.
- Stichting Onderzoek Cultuur van het Dagelijks Leven, secretaris, vanaf 01-08-2001.
- Meertens Instituut, Managementteam, lid, 01-04-2001 t/m 31-07-2004.
- Meertens Instituut, Redactieraad, lid, vanaf 01-01-2000.

- Museum Amstelkring, Begeleidingscommissie Verhalenonderzoek, lid, vanaf 20-10-2003.

REDACTIE

- Lid van editorial board (vanaf 2001), tijdschrift Jaarboek Nederlands Openlucht Museum, verschijnt jaarlijks.
- Redactieraad (editorial board) (vanaf 16-02-2004), tijdschrift Fieldwork in Religion, verschijnt nog onbekend.
- Eindredacteur (vanaf 01-05-2004), tijdschrift Newsletter SIEF, verschijnt 2 x per jaar.

Meder, Th.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Meder, Th. (2004) 'Levensechte leugens? Moslimvrees en alloctonenangst in de media.' In: Peter Burger & Willem Koetsenruijter [red.] Mediahypes en moderne sagen. Sterke verhalen in het nieuws. Stichting Neerlandistiek Leiden, Leiden, pp. 95-116. (SNL, nr. 12) (Verhaalrepertoires en vertelcultuur).
- Meder, Th. (2004) 'Harry Potter en de sagenrevival. Of: hoe het traditionele volksverhaalgenre naadloos aansluit bij de moderne zoektocht naar verloren waarden, individuele zingeving en spiritualiteit.' In: P. Mooren & J. Kurvers & H. van Lierop-Debrauwer [red.] De mondige jeugdliteratuur. Over raakvlakken van jeugdliteratuur en volkscultuur. Biblion, Leidschendam, pp. 69-90. (Vertellingen van de Nieuwe Tijd).
- Meder, Th. (2004) 'There were a Turk, a Moroccan and a Dutchman...' Narrative repertoires in the multi-ethnic neighbourhood of Lombok in the Dutch city of Utrecht.' In: Sabine Wienker-Piepho & Klaus Roth [red.] Erzählen zwischen den Kulturen. Waxmann, München, pp. 237-258. (Münchener Beiträge zur Interkulturellen Kommunikation, nr. 17) (Verhaalrepertoires en vertelcultuur).

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT

- Meder, Th. (2004) 'A critical comment on the SIEF conference 'Among Others'.' SIEF Newsletter 3, pp. 7-8.
- Meder, Th. (2004) 'Schatz des armen Bruders (AaTh 834 und 834A).' Enzyklopädie des Märchens 11 (3), pp. 1263-1268. (Verhaalrepertoires en vertelcultuur).

RECENSIES

- Meder, Th. (2004) 'Mien laifke, wat wiltoe nog méér?' Twee boeken met Groninger volksverhalen. Recensie van: Jurjen van der Kooi / Carola

Rombouts en Coos Dieters, Van Janmaanje en Keudeldoemke / Het boek van Trijntje Soldaats en Het boek van Minne Koning. 41 Groninger volksvertellingen (Groningen / Bedum, 2003). In: Historisch Jaarboek Groningen 2004 4, pp. 95-102.

OVERIGE PUBLICATIES

- Meder, Th. (2004) 'De ventiefunctie van het moderne volksverhaal.' In: Olivier Rieter & Ineke Strouken [red.] Spiegeltje spiegeltje aan de wand. Over sprookjes, broodje-aap en andere volksverhalen. Nederlands Centrum voor Volkscultuur, Utrecht, pp. 41-48. (Volkscultuur, nr. 18) (Verhaalrepertoires en vertelcultuur).
- Meder, Th. & E. Venbrux (2004) 'De grap van een contemporain volksverhaal.' In: Olivier Rieter & Ineke Strouken [red.] Spiegeltje spiegeltje aan de wand. Over sprookjes, broodje-aap en andere volksverhalen. Nederlands Centrum voor Volkscultuur, Utrecht, pp. 49-57. (Volkscultuur, nr. 18) (Verhaalrepertoires en vertelcultuur).
- Meder, Th. (2004) 'Meertens Instituut.' In: Els van Leuken & Harry Laliu & Gerben van der Meulen [red.] Jaarverslag Ondernemingsraad en Onderdeelcommissies KNAW, 2002-2003. KNAW, Amsterdam, pp. 25-27.
- Meder, Th. (2004) 'De Eerste Nationale Verteldag (6 juni 2004) - The Making Of.' Levend Erfgoed I (1), pp. 22-27. (Verhaalrepertoires en vertelcultuur).

LEZINGEN

- Ethnic conflict hoaxes in Dutch news media. Memes and ostension: legend and life interacting. 8th SIEF-Congress, 'Among others. Conflict and encounter in European and Mediterranean societies', Université de Provence, Marseille, Frankrijk, 29-04-2004. (Verhaalrepertoires en vertelcultuur).
- They are among us and they are against us. Contemporary horror-stories about Muslims and immigrants in the Netherlands. Conferentie van de International Society for Contemporary Legend Research, University of Wales, Aberystwyth, Engeland, 23-07-2004. (Verhaalrepertoires en vertelcultuur).
- The Dutch Folktale Database. Presentatie van de Nederlandse Volksverhalenbank op internet voor 60 volkskunde-studenten uit Bonn. Meertens Instituut, Amsterdam, 13-08-2004. (De Nederlandse Volksverhalenbank).
- Muslims and immigrants as 'The Others'. Ostension in the Netherlands: legend, life and the media interacting. Erzählkulturen im Medienwandel,

Kommission für Erzählforschung in der DGv, Universität Rostock, Rostock, Duitsland, 04-09-2004. (Verhaalrepertoires en vertelcultuur).

ORGANISATIE

- Pers-presentatie van de Nederlandse Volksverhalenbank, evenement georganiseerd door Th. Meder, Meertens Instituut te Amsterdam, 01-06-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Lilian Polderman (Universiteit van Amsterdam, Culturele Studies). Van 01-09-2003 t/m 23-04-2004. Scriptieonderzoek: Broodjes aap van elf september. Wat is de functie van het moderne volksverhaal in tijden van stress?
- Begeleider van Anya Boelhouwer (Universiteit Utrecht, Letteren, Algemene Letteren). Van 13-04-2004 t/m 13-07-2004. Stageonderzoek: Invoerwerk Volksverhalenbank (o.a. Aemout van Overbeke) en onderzoek naar moderne sagen (fatale ontgroeningsrituelen en cokelore).

BESTUUR

- Meertens Instituut, Onderdeelcommissie, voorzitter/lid, 15-03-2000 t/m 15-03-2006.

REDACTIE

- Redacteur (01-01-2003 t/m 01-01-2005) tijdschrift CULTUUR. Tijdschrift voor etnologie (in oprichting), verschijnt twee keer per jaar.

Ramstedt, M.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Ramstedt, M. (2004) 'Fetishs and Myths in Business: Analysing the stories of, in and around the Business Concepts of Rubba Ducks and ElfFantasy.' In: Cherry Combes & David Grant & Tom Keenoy [et al.] [red.] Organizational Discourse: Artefacts, Archetypes and Architexts. KMCP, The Management Centre, King's College London, London, pp. 228-229. Tevens CD bij gelijknamig boek, pp. 1-19.

LEZINGEN

- Hinduïsme in modern Southeast Asia. Asien-instituut, Kobenhavns Universitet, Copenhagen, Denemarken, 05-02-2004.
- Remythologisering van de samenleving? Fantasy rollenspel en de normalisering van paganistische cosmologieën. 'De ontregelde samenleving', Elfde sociaal-wetenschappelijke studiedagen De ontregelde samenleving, CASA 400, Siswo, Amsterdam, 23-04-2004.
- Religie als Wirtschaftsfaktor in Suedostasien: Das Beispiel des Hinduïs-

- mus im modernen Indonesien. Sueodostasieninstitut, Universitaet Passau, Passau, Duitsland, 29-04-2004.
- Verschuivende noties van barmhartig werk: verhalen van Zin-in-werk. 'Spiritualiteit en het Nederlandse bedrijfsleven', Meertens Instituut, Amsterdam, 24-06-2004.
- De geschiedenis van Zin-in-werk, het klooster voor zingeving in werk. ZIN, Vught, 05-07-2004.
- Fetishes and Myths in Business: The Business Concept of Rubba Ducks. 6th Biennial Conference on Organizational Discourse: Artefacts, Archetypes and Architexts, Vrije Universiteit, Amsterdam, 29-07-2004.
- Reflection on the Credit-Building Power of Culture and Religion in Southeast Asia: The Case of Transnational Hindu-Networks. Fourth EURO-SEAS Conference, Paris, Frankrijk, 03-09-2004.
- Who is a Witch? Contesting Notions of Authenticity Among Contemporary Dutch Witches. Authenticity: beyond deconstruction? Meertens Instituut, Amsterdam, 01-10-2004.
- Songlines of Organizations: An Ethnography of Stories At Work. 'Ethnography in Organizations', Afdeling Cultuur, Organisatie en Management, Vrije Universiteit, Amsterdam, 03-12-2004.

ORGANISATIE

- Spiritualiteit en het Nederlandse Bedrijfsleven, workshop georganiseerd door Martin Ramstedt & Ineke Hogema, Meertens Instituut te Amsterdam, 23-06-2004 t/m 24-06-2004.

ONDERWIJS

- Scriptiewerkgroep 'Spiritualiteit in organisaties', Vrije Universiteit, Cultuur, Organisatie en Management, MA, 06-01-2004 t/m 31-07-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Agnes Jaspers (UVA, culturele antropologie). Van 01-03-2004 t/m 31-08-2004. Stageonderzoek: De Gothic Scene.
- Begeleider van Roxanne Moellenkramer (Instituut Media en Re/Presentatie, Universiteit Utrecht). Van 01-04-2004 t/m 30-09-2004. Stageonderzoek: Belevens van 'fantasy' en paganistische spiritualiteit.

BESTUUR

- Meertens Instituut, Commissie Strategie en Beleid, lid, vanaf 01-05-2003.
- Meertens Instituut, vragenlijst commissie, adviseur, 01-05-2004 t/m 11-05-2004.

Roodenburg, H.W.

BOEKEN

- Roodenburg, H.W. (2004) *The Eloquence of the Body. Studies on Gesture in the Dutch Republic*. Waanders, Zwolle, 208 p. 1e dr. (Studies in Netherlandish Art and Cultural History, nr. 6).

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Roodenburg, H.W. (2004) 'Social Control Viewed from Below: New Perspectives.' In: H.W. Roodenburg & P.C. Spierenburg [red.] *Social Control in Europe 1500-1800*. Ohio State University Press, Columbus, pp. 145-158.
- Roodenburg, H.W. (2004) 'Volkscultuur.' In: W. Steffelaar [red.] *Oriëntatiecursus Cultuurwetenschappen: De Republiek*. Open Universiteit, Heerlen, pp. 186-206. (Oriëntatiecursus Cultuurwetenschappen, nr. 2).

REDACTIE BUNDEL OF THEMANUMMER

- H.W. Roodenburg & P.C. Spierenburg [red.] (2004) *Social Control in Europe 1500-1800*. Ohio State University Press, Columbus, 381 p.

LEZINGEN

- L'Histoire des apparences aux Pays-Bas: les sources et l'historiographie. Les sources du paraître et des apparences dans l'histoire, Université de Lille III, Lille, Frankrijk, 25-09-2004.
- Pierre Bourdieu: Issues of Embodiment and Authenticity. Authenticity: beyond deconstruction?, Meertens Instituut, Amsterdam, 01-10-2004.

PROJECTAANVRAGEN

- Oostindie, G. (KITLV) i.s.m. J. Lucassen (IISG), P.J. Margry (Meertens Instituut), H. Roodenburg (Meertens Insituut): 'Bringing History Home: Postcolonial Identity Politics in the Netherlands.' (2005-2008; 1 postdoc), ingediend bij: NWO, programma-aanvraag. Toegekend.

ONDERWIJS

- collegereeks *Historische Antropologie van de Nederlanden*, Katholieke Universiteit Leuven, departement Geschiedenis, MA, vanaf 01-01-2001.
- gastcollege *Geschiedenis van het lichaam*, UVA, Culturele Studies, 29-03-2004.
- External examiner, University College London, History, MA, vanaf 01-12-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Leonie Hoebe (Universiteit van Amsterdam, sociologie). Van 01-10-2004 t/m 31-12-2004. Stageonderzoek: *Mode en lichamelijkeheid in Nederland, 1950-1975*.

- Begeleider van studenten geschiedenis (departement Geschiedenis K.U. Leuven). Vanaf 01-01-2002. Scriptieonderzoek: licentiaatsverhandelingen Historische Antropologie.

BESTUUR

- SIEF (Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore, secretaris, 27-04-2001 t/m 27-04-2004.
- Meertens Instituut, Stichting Meertens Externe Activiteiten, voorzitter, vanaf 01-01-2002.
- Meertens Instituut, Commissie Strategie en Beleid, voorzitter, 15-09-2003 t/m 31-01-2004.
- Meertens Instituut, Managementteam, lid, 01-09-2004 t/m 31-08-2007.
- Huizinga Instituut, Werkgroep Visuele Cultuur, lid, vanaf 01-05-2003.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 1992), tijdschrift Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek, verschijnt jaarlijks.
- Redacteur (vanaf 1997), tijdschrift Studies in Netherlandish Art and Culture, verschijnt gemiddeld twee keer per jaar.
- Redactieraad (vanaf 01-01-2001), tijdschrift Gesture, verschijnt twee keer per jaar.
- Redacteur (vanaf 01-10-2003), tijdschrift De Achttiende Eeuw, verschijnt twee keer per jaar.
- Redacteur (vanaf 01-01-2004), tijdschrift Levend Erfgoed, verschijnt twee keer per jaar.
- Redacteur (vanaf 01-12-2004), Apparences: revue électronique en ligne en sciences humaines et sociales, elektronisch tijdschrift, verschijnt twee keer per jaar (in oprichting).

50

Rooijackers, G.W.J.

BOEKEN

- Rooijackers, G.W.J. (2004) Rituele depots. De droesem van het leven. Nationaal Archief, 's-Gravenhage, 32 p. 1e dr. (Ketelaar-lezing, nr. 1).

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Rooijackers, G.W.J. (2004) 'Totem en taboe. De culturele biografie van de molenbiotoop.' In: I. Pouwels & H.C. Endedijk [red.] Een nieuwe kijk op molens. De molen in stad en landschap. De Hollandsche Molen, Amsterdam, pp. 7-11.
- Rooijackers, G.W.J. (2004) 'Het kijken gezien.' In: R. Diepen [red.] Spelenderwijs. Kempen Uitgevers, Zaltbommel, pp. 4-7.

- Rooijackers, G.W.J. & C. van der Heijden (2004) 'De beroofde bank. Het verleden tussen Belle Epoque en Malvedere.' In: J. Rodermond [red.] Geschiedenis en ontwerp. Stimuleringsfonds voor Architectuur, Rotterdam, pp. 27-31.
- Rooijackers, G.W.J. (2004) 'Vertelgelegenheden. De rituele context van het vertellen.' In: P. Mooren & J. Kurvers & H. van Lierop-Debrauwer [red.] De mondige jeugdliteratuur. Over raakvlakken van jeugdliteratuur en volkscultuur. Biblion, Leidschendam, pp. 129-138.

RECENSIES

- Rooijackers, G.W.J. (2004) Recensie van: B. Van Doorslaer, Koolputterserfgoed. Een bovengrondse toekomst voor een ondergronds verleden (Hasselt, 2002). In: Erfgoed van industrie en techniek 13 (4), pp. 167-168.

OVERIGE PUBLICATIES

- Rooijackers, G.W.J. (2004) 'Gaarne lijden en alleen: het Heilig Bruurke te Megen.' In: M. Hopmans [red.] Rijk Rooms Brabant. Heinen, 's-Hertogenbosch, pp. 38-41.
- Rooijackers, G.W.J. (2004) 'Onweer rond Natusvrouw: Sint-Donatus in Reek.' In: M. Hopmans [red.] Rijk Rooms Brabant. Heinen, 's-Hertogenbosch, pp. 42-45.
- Rooijackers, G.W.J. (2004) 'Het patronaat van de oermoeder.' In: M. Hopmans [red.] Rijk Rooms Brabant. Heinen, 's-Hertogenbosch, pp. 46-49.
- Rooijackers, G.W.J. (2004) 'Wegen naar de hel en de hemel.' In: P. Faber & F. Fontaine & A. Spronk [red.] Het Kwaad. All about Evil. KIT-Publishers, Amsterdam, pp. 230-233.
- Rooijackers, G.W.J. (2004) 'Een chroniqueur postuum verenigd met zijn werk. De Kempische wereld van meester Panken.' Noordbrabants Historisch Nieuwsblad 18 (3), pp. 10-11.
- Rooijackers, G.W.J. (2004) 'Misverstanden rond Sinterklaas.' National Geographic 3 (10), p. 37.
- Rooijackers, G.W.J. (2004) 'Kwijlen.' Brabants. Kwartaaluitgave over Brabantse taal, literatuur, muziek, dialect- en naamkunde 1 (1), pp. 37-38.
- Rooijackers, G.W.J. (2004) 'Contra-intuïtieve paradoxen.' Brabants. Kwartaaluitgave over Brabantse taal, literatuur, muziek, dialect- en naamkunde 1 (2), p. 25.
- Rooijackers, G.W.J. (2004) 'Troetelende oetels.' Nieuwskrant van het Actieplan Cultuurbereik (4), p. 2.

- Rooijackers, G.W.J. (2004) 'G-force.' Brabants. Kwartaaluitgave over Brabantse taal, literatuur, muziek, dialect- en naamkunde I (3), p. 43.
- Rooijackers, G.W.J. (2004) 'God ziet mij.' Brabants. Kwartaaluitgave over Brabantse taal, literatuur, muziek, dialect- en naamkunde I (4), pp. 41-42.

LEZINGEN

- De culturele biografie van het erfgoed. Regionalisering in de museumwereld, Zeeuws Museum, Middelburg, 10-03-2004.
- Het circuit der objecten. Uitreiking van de 10e Vuurslagprijs, Kunsthistorisch Instituut van de Radboud Universiteit Nijmegen, 's-Hertogenbosch, 16-04-2004.
- Het folkloriseringsproces: verenigd rond een ideaal. Huizinga-atelier Verenigingen en verenigingsleven als cultuurhistorisch onderzoeksobject, Huizinga-Instituut, Amsterdam, 06-05-2004.
- Het mythomane geheugen. Sporen van het verleden, Reinwardt Academie, Amsterdam, 02-06-2004.
- Nederlandse Etnologie in het museum: verschoven perspectieven op het dagelijks leven. Cultuurlaboratorium Vlees: idealen en taboes, Limburgs Museum, Venlo, 18-06-2004.
- Het zelf en de ander. Inter-Limburgse identiteitsconstructies. key-note. De beide Limburgen en hun identiteiten, Vlaams Openluchtmuseum Bokrijk, Genk, België, 29-08-2004.
- Tussen voorgeschreven orde en geleefde praktijk. Devotionele strategieën in de onderzoekspraxis. keynote. Religieuze archieven en aspecten van de volksdevotie in Vlaanderen, Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur, Gent, België, 25-10-2004.
- Brede en smalle wegen: de zeven hoofdzonden en -deugden als christelijke systemen van moraal. Zeven deugden, zeven zonden, Praemium Erasmianum, 's-Hertogenbosch, 06-11-2004.
- Behoud door ontwikkeling. De culturele biografie van het landschap. Cultureel Goed! Over landschap, identiteit en geheugen, Landelijke Masters-opleidingen Erfgoedstudies, Amhem, 15-11-2004.
- Nucleair afval: het vergeten erfgoed. keynote. Wat is van waarde?, Zeeuws Museum & COVRA, Vlissingen, 17-11-2004.
- De betekenis van sociale fictie en mythomanie. Paashaas & Co. in Nederland. Alledaagse mythologie en feestcultuur, Meertens Instituut, Amsterdam, 10-12-2004.

ORGANISATIE

- Etnologisch Colloquium, workshop georganiseerd door G.W.J. Rooijackers, te Amsterdam, 23-09-2003 t/m 06-12-2004.

PROMOVENDI

- Begeleider/promotor van S. Reijnders (Centrum voor Populaire Cultuur (UVA)).
- Begeleider/promotor van E.M. Efting Dijkstra (Meertens Instituut).
- Begeleider/promotor van M. Hoogsteijns (Archeologisch Instituut, Universiteit van Amsterdam).
- Begeleider/promotor van H. Thewissen (buitenpromovendus).
- Begeleider/promotor van W. Hupperetz (Limburgs Museum).
- Begeleider/promotor van A. Timmers (Universiteit van Tilburg).
- Begeleider/promotor van H. van der Horst (Meertens Instituut/NWO).
- Begeleider/promotor van Mariel Penalosa Moreno (buitenpromovendus).
- Begeleider/copromotor van Klaasje Douma (buitenpromovendus).
- Begeleider/promotor van Karel Kerrebijn (Erasmus Universiteit).
- Begeleider/promotor/copromotor van Christian Curré (Erasmus Universiteit).
- Begeleider/promotor van Frank Meineke (buitenpromovendus).

ONDERWIJS

- Volkscultuur. Inleiding in de Nederlandse Etnologie, Universiteit van Amsterdam, Faculteit der Geesteswetenschappen, BA, 01-02-2004 t/m 14-06-2004.
- Cultuurlab I: lichamelijkheid, Universiteit van Amsterdam, Faculteit der Geesteswetenschappen, BA, 12-01-2004 t/m 17-06-2004.
- Rituele verbeeldingswerelden. De representatie van volkscultuur in fotografie en film, Universiteit van Amsterdam, Faculteit der Geesteswetenschappen, BA, 07-09-2004 t/m 28-01-2005.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Kim Schoonen (Radboud Universiteit Nijmegen, Sociale Wetenschappen, Antropologie). Van 01-12-2004 t/m 01-06-2004. Stageonderzoek: De viering van Dodenherdenking in Nederland.
- Begeleider van Sophie Elpers (Universiteit Bonn, Geisteswissenschaften, Volkskunde). Van 16-06-2004 t/m 12-02-2005. Scriptieonderzoek: Frau Antje als Nationalstereotyp der Niederlande in Deutschland.

BESTUUR

- Stichting Brabants Foto-Archief, bestuur, voorzitter, vanaf 01-03-1998.

- Stichting Historisch Boerderij-Onderzoek (SHBO), bestuur, lid, vanaf 01-01-1991.
- Stichting Historisch Boerderij-Onderzoek SHBO, publicatiecommissie, lid, vanaf 01-01-1991.
- Stichting Nederlandse volksklederdrachten Collectie Koningin Wilhelmina, bestuur, voorzitter, vanaf 01-01-1993.
- Stichting Streekdracht Documentatie- en Informatiecentrum, bestuur, voorzitter, vanaf 01-01-1999.
- Stichting Erfgoed van Industrie en Techniek, bestuur, voorzitter, vanaf 01-01-2000.
- Stichting Brabants Volksliedarchief Harrie Franken, bestuur, voorzitter, vanaf 01-03-2003.
- Stichting Het Brabants Landschap, bestuur, lid, vanaf 01-06-2001.
- Fotografie in Nederland, stichting, voorzitter, vanaf 01-12-2003.
- Limburgs Museum, Wetenschappelijke Adviesraad, lid, vanaf 01-06-2003.
- Stichting Maaslandse Monografieën, Raad van Advies, adviseur, vanaf 01-03-2003.
- Menasseh ben Israel Instituut, bestuur, lid, vanaf 01-09-2004.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 1986), tijdschrift Noordbrabants Historisch Nieuwsblad, verschijnt tweemaandelijks.
- Redacteur (vanaf 1994), tijdschrift Bijdragen tot de Geschiedenis, verschijnt twee keer per jaar.
- Editorial board (vanaf 01-01-1996), tijdschrift Van mensen en dingen. Tijdschrift voor volkscultuur in Vlaanderen, verschijnt om het kwartaal.
- Redactieraad (vanaf 01-01-2002), tijdschrift Volkskunde. Driemaandelijks tijdschrift voor de studie van de volkscultuur, verschijnt driemaandelijks. Internet: <http://www.volkskunde.be>.
- Hoofdredacteur (vanaf 01-05-2003), tijdschrift CULTUUR. Tijdschrift voor etnologie, verschijnt twee keer per jaar.
- Hoofdredacteur (vanaf 01-10-2004), tijdschrift De Heemkinderen, verschijnt jaarlijks.

Stengs, I.L.

LEZINGEN

- Hedendaagse feestcultuur in Nederland: Carnaval 2004 in Geuzenveld en Osdorp. Politiek en Sociaal-Culturele Wetenschappen, UVA, Amsterdam,

- 23-04-2004. (Feestcultuur in Nederland).
- Hoogtijdagen in de Thaise tempel in Waalwijk: vieringen van de Thaise eigenheid in een Nederlands-Europese context. Vieringen van migrantengemeenschappen in de hedendaagse Nederlandse samenleving, Meertens Instituut, Amsterdam, 18-05-2004. (Feestcultuur in Nederland).
 - Feestelijke verleiding: de verbeelding van ritueel in reclame. Spiritualiteit en het Nederlandse bedrijfsleven, Meertens Instituut, Amsterdam, 23-06-2004. (Feestcultuur in Nederland).
 - Roadside Mourning: Material Manifestations, Private Messages and Public Debate in The Netherlands. 8th easa Biennial Conference, 8-12 September 2004, Vienna, Wenen, 08-09-2004. (Feestcultuur in Nederland).
 - Thai-Dutch Interactions in the Thai Community part II. Thai Temple Ceremonies in Waalwijk and the Thai Community. International Symposium, Crossroads of Thai and Dutch History, National Museum of Ethnology, Leiden, 09-09-2004. (Feestcultuur in Nederland).
 - Waarom vieren mensen feest? Studium Generale 'In de Gloria, zoeken naar het bijzondere', Universiteit van Tilburg, Tilburg, 02-12-2004. (Feestcultuur in Nederland).

ORGANISATIE

- Vieringen van migrantengemeenschappen in de hedendaagse Nederlandse samenleving, symposium georganiseerd door I.L. Stengs, te Amsterdam, 18-05-2004.
- 'Authenticiteit: deconstructie voorbij?', symposium georganiseerd door I.L. Stengs & Etnofoor Antropologisch Tijdschrift, te Amsterdam, 01-10-2004.
- Workshop: 'Private Monuments in the Public Domain' at the 8th Biennial easa Conference, 'Face to Face: Connecting Distance and Proximity,' Vienna, 8 to 12 September 2004, workshop georganiseerd door I.L. Stengs & M. Svasek, te Wenen, 08-09-2004.

ONDERWIJS

- College Asian States and Development: Kingship and the Thai state, Universiteit van Amsterdam, ASIA, Comparative Asian Studies, MA, 29-09-2004.
- College Media. Modernity and Popular Culture, Universiteit van Amsterdam, Comparative Asian Studies, MA, 18-02-2004.
- College Media en de Natie, Universiteit van Amsterdam, culturele antropologie, MA, 12-03-2004.

- Gastcollege 'spiritualiteit en materiële cultuur', School of Social Work, Haarlem, 19-01-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Ute Flieger (Munster, Duitsland, Cultural Anthropology/European Ethnology). Van 31-08-2004 t/m 31-10-2004. Stageonderzoek: Oogstfeesten in Nederland.
- Begeleider van Marieke Klomp (Katholieke Universiteit Nijmegen, Geschiedenis). Van 09-02-2004 t/m 07-05-2004. Stageonderzoek: Ontwikkeling van de invulling van de Dag van de Arbeid.
- Begeleider van Jochem van Tongeren (Universiteit van Amsterdam, Maatschappij en Gedragwetenschappen, Sociologie). Van 01-10-2003 t/m 23-08-2004. Scriptieonderzoek: Kermis: Feest, Reünie of Traditie?

BESTUUR

- Stichting VISTA Far Reaching Visuals, lid, vanaf 21-04-2004.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 01-01-1988), tijdschrift Etnofoor, verschijnt twee keer per jaar.

Veldhorst, N.H.H.

BOEKEN

- Veldhorst, Natascha (2004) De perfecte verleiding: muzikale scènes op het Amsterdams toneel in de zeventiende eeuw. Amsterdam University Press, Amsterdam, 278 p.

Onderzoeksgroep Variatilinguïstiek

Onderzoek

Het variatilinguïstisch onderzoek aan het Meertens Instituut betreft taalkundige en naamkundige variatie. Het object van het taalkundig onderzoek bestaat uit de de traditionele dialecten en andere niet-standaardvariëteiten van het Nederlands. Deze worden onderzocht vanuit buitentalige (geografische, sociale, culturele) en talige invalshoeken. In eerstgenoemd opzicht spelen dialectgeografische, sociolinguïstische en etnolinguïstische inzichten en benaderingen, in laatstgenoemd opzicht spelen formele theorieën ten aanzien van syntaxis, morfologie en fonologie een sturende rol.

In 2004 stonden de werkzaamheden vooral in het teken van de verdieping en afronding van lopend onderzoek. Daarnaast werd er een aanvang gemaakt met nieuw onderzoek. Dit laatste betreft de volgende projecten:

- Digitalisering Veldnamen (Divena). Dit pilotproject, dat geëntameerd is door Marc van Oostendorp en Doreen Gerritsen en sedert 1 november 2004 uitgevoerd wordt door Douwe Zeldenrust, beoogt allereerst een verkenning van het voorhanden materiaal en de mogelijkheden om het te digitaliseren. De gedachten gaan in de richting van een geografisch informatiesysteem (GIS). Daarna zal een klein gedeelte gedigitaliseerd worden. Aan het einde van de pilot moet duidelijk zijn of het zinvol is het gehele bestand te digitaliseren en hoe dat technisch haalbaar is.
- 'The roots of ethnolects'. De voorbereidende besprekingen in de projectgroep vonden in het najaar plaats. In dit door NWO gefinancierde project worden, op basis van in veldwerk systematisch te verzamelen gegevens van een deels experimentele aard, vragen beantwoord ten aanzien van herkomst, verbreiding en stabiliteit van ethnolecten van het Nederlands, deels exogene variëteiten van niet-Nederlanders in de Nederlandse taalgemeenschap. De te onderzoeken variëteiten worden in een breed opgezette databank systematisch gedocumenteerd.

Het werk aan het september 2003 gestarte programma 'Variation in flexion' werd voortgezet. In dit programma worden inzichten inzake geografische variatie in (verbale en adjectivale) inflectie systematisch in verband gebracht met de variabiliteit die kenmerkend is voor zowel eerste als tweede taalverwerving. Het deelproject 'geografische variatie in inflectie' wordt aan het Meertens Instituut uitgevoerd, terwijl de deelprojecten over eerste en tweede taalverwerving aan de UVA worden uitgevoerd. In het project geografische variatie in inflectie is in 2004 een inventarisatie gemaakt van de aanwezige

inflectionele data in de SAND en de MAND databases. Eveneens is er een begin gemaakt met de ontwikkeling van een theoretisch kader.

Eveneens voortgezet werd het project 'Determinants of dialectal variation', dat loopt sedert 2003. Doel van dit project is de talige afstand tussen (groepen van) Nederlandse dialecten te bepalen op basis van enerzijds lexicale en syntactische feiten en anderzijds beproefde dialectometrische methoden. In 2004 is een aanzienlijk deel van de hiervoor benodigde programmatuur ontwikkeld en zijn de eerste resultaten geanalyseerd.

Ook het (in 2003 gestarte) project 'Multimedia Dialect Database' werd gecontinueerd. Doel van dit project is het oplijnen van de fonetische transcriptie met het akoestisch signaal van oudere dialectopnamen en het elektronisch verrijken en toegankelijk maken van de resulterende database. In 2004 zijn door de assistenten aan het Meertens Instituut de digitale dialecttranscripten gecorrigeerd voor Optical Character Recognition-fouten. Het Center for Language and Speech Technology (Radboud Universiteit Nijmegen) heeft vervolgens de transcripten automatisch omgezet in een representatie die kan dienen als invoer voor automatische spraakherkenning, een standaard bewerking uitgevoerd op het audiosignaal en, tenslotte, een begin gemaakt met het handmatig ophakken van het audiosignaal in fragmenten van 5 seconden.

Voor de 'Dutch Bilingualism Database', dat in 2003 van de grond kwam, werd er een samenwerkingsverband opgezet tussen de Radboud Universiteit Nijmegen, de Universiteit van Tilburg en het Meertens Instituut. In dit project worden gegevens inzake tweetalig taalgebruik in verband met het Nederlands in een breed opgezette databank systematisch gedigitaliseerd en gedocumenteerd. Het Meertens Instituut nam daarbij digitalisering en documentatie van de geluidsopnamen van het TCULT Project voor zijn rekening. In augustus 2004 is dit deel van het project afgerond; het relevante materiaal is gedigitaliseerd, gedocumenteerd en toegevoegd aan de database.

Het werk aan de beide grote dialectgeografische database- annex atlasprojecten MAND en SAND (een mede door VNC gefinancierd samenwerkingsproject) werd voortgezet. De werkzaamheden aan de data-invoeren behoeve van het MAND-project waren eerder afgesloten, die in verband met de SAND werden in 2004 voltooid. Op basis van de data uit het Goeman-Taeldeman-van Reenen Project (die eerder zijn verschenen op een CD-Rom) worden zowel de Fonologische als de Morfologische Atlas van de Nederlandse Dialecten (resp. FAND en MAND) samengesteld. Het zwaartepunt in de werkzaamheden voor MAND en SAND lag op het eerste

(van de, voor beide ondernemingen voorziene) twee atlasdelen, die in het voorjaar van 2005 in druk verschijnen bij de Amsterdam University Press. Van de elektronische SAND-atlas is reeds een beta-versie beschikbaar. Deze wordt gevormd door de SAND-database, een webgebaseerde zoekmachine en een cartografische component waarmee zoekresultaten automatisch weergegeven kunnen worden op geografische kaarten.

Nieuwjaarsbrochure
Verandering en verloedering.

Als tweede publicatie in de serie Nieuwjaarsbrochures van het Meertens Instituut verscheen in januari 2004 *Verandering en verloedering. Normen en waarden in het Nederlands* (Amsterdam University Press) van de hand van Hans Bennis, Leonie Cornips en Marc van Oostendorp. Dit boekje, dat tevens in de handel verkrijgbaar is, trok veel aandacht en maakte veel discussie los.

Vier van de lezingen die gehouden zijn tijdens de op 7 februari in Utrecht georganiseerde TIN-dag waren van taalkundigen die werkzaam zijn aan het Meertens Instituut.

Op 20 februari 2004 promoveerde Francine Swets aan de UVA op een proefschrift getiteld *The phonological word in Tilburg Dutch. Government phonology and a city dialect of Dutch*. Promotor was Hans Bennis, co-promotor en begeleider was Marc van Oostendorp.

Op 15 december 2004 promoveerde Hedde Zeijlstra aan de UVA op een proefschrift getiteld *Tentential negation and Negative Concord*. Promotores waren Hans Bennis en prof.dr. Jeroen Groenendijk (UVA), co-promotor was dr. Hans den Besten (UVA).

Op 27 februari vond aan het Meertens Instituut een door Eva van Lier en Leonie Cornips georganiseerd symposium plaats rond het thema jeugdtal en straattaal; bijdragen werden geleverd door taalwetenschappers van vier verschillende Nederlandse universiteiten alsmede van het Meertens Instituut.

In het voorjaar verscheen *Taal van de Wadden* door Mathilde Jansen en Marc van Oostendorp; het werd uitgegeven door de SDU (Den Haag) in de reeks 'Taal in stad en land'. De bij deze reeks behorende website wordt inhoudelijk vanuit het instituut verzorgd.

60

Bijzonder onderzoeker dr. Sjef Barbiers

In augustus ontving Sjef Barbiers de prestigieuze Europese EURYI-prijs voor zijn plannen voor het onderzoek van syntactische verdubbelingsverschijnselen en het opzetten van een Europa-wijd netwerk voor het onderzoek van syntactische variatie.

Op 24 september, een jaar na de aanvaarding van zijn ambt als bijzonder hoogleraar 'Taalvariatie en taalverandering' aan de Faculteit der Letteren van de Vrije Universiteit (vanwege Stichting Het Vrije Universiteitsfonds), hield Frans Hinskens zijn inaugurele rede, getiteld 'Nieuwe

regenboogkleuren. Jonge typen niet-standaardtaal en hun taalkundig belang'. In deze programmatische lezing pleitte Hinskens onder meer voor systematisch en vergelijkend onderzoek van nieuwe typen niet-standaardtaal zoals regiolecten, regionale standaardvariateiten en etnolecten; ook liet hij zien hoe het onderzoek van de processen die bij de ontwikkeling van dergelijke varieteiten een rol spelen van nut kan zijn voor formele taaltheorieën - en vice versa.

Op 28 september werd er door Sjef Barbiers en Leonie Cornips aan het Meertens Instituut een workshop georganiseerd over 'Verbal clusters'.

Tijdens deze workshop werden lezingen gehouden door 7 taalkundigen van 4 verschillende universiteiten en instellingen (inclusief het Meertens Instituut) in binnen- en buitenland.

Op 21 oktober werd aan het Meertens Instituut door Cor van Bree (em. Universiteit Leiden), Frans Hinskens en Marc van Oostendorp een symposium georganiseerd over leven en werk van G.G. Kloeke, een zeer vooraanstaande historisch-taalkundige en dialectoloog die leefde van 1887 tot 1963. Tijdens dit symposium werden door in totaal 9 wetenschappers van evenzovele universiteiten en onderzoeksinstellingen lezingen gehouden over diverse aspecten van het werk van Kloeke.

In het najaar van 2004 werden voorbereidingen getroffen voor een uitbreiding van het taalvariatieonderzoek met een nieuw onderzoekszwaartepunt 'historische variatie'. Ook werd er ernst gemaakt met de personele invulling; vóór Gertjan Postma (NWO en Radboud Universiteit Nijmegen) met ingang van 1 januari 2005 formeel in dienst kwam als historisch syntacticus, was hij de facto al enige tijd werkzaam aan het Meertens Instituut.

Sjef Barbiers, Hans Bennis, Frans Hinskens en Marc van Oostendorp figureerden als opposanten/ commissieleden in promoties aan de universiteiten van Amsterdam (UVA), Groningen en Leiden.

Naast taalkundige variatie wordt in de onderzoeksgroep ook naamkundige variatie onderzocht; het gaat hierbij meer bepaald om voor- en achternamen alsmede toponiemen (in het bijzonder plaats-, veld- en straatnamen).

Het project 'Urbane toponiemen', dat sedert 2001 uitgevoerd wordt door Reina Boerrigter, betreft de analyse en de beschrijving van moderne straatnamen (toegekend tussen 1997 en 2003) ter beantwoording van de vraag naar de betekenis van deze namen. Hierbij vormen het straatnaamgevingsbeleid van gemeenten, de perceptie van straatnamen en straatnamen als onderdeel van het dagelijks taalgebruik belangrijke invalshoeken. In 2004 werd het deelonderzoek uitgevoerd naar het straatnaamgevingsbeleid in Nederland.

In de nazomer verscheen bij het Spectrum (Utrecht) *Over voornamen. Hoe Nederland aan zijn voornamen komt* van Gerit Bloothoofd, Doreen Gerritsen en Emma van Niflerick.

De Nederlandse Familienamen Databank, die up-to-date wordt gehouden door Leendert Brouwer, bevatte eind 2004 exact 55.555 records/namen; de toename in 2004 bedroeg meer dan 12.000 records/namen. De bibliografische site 'Namen en Naamkunde in Nederland en elders' (NNN), die informatie bevat vanaf 1990, werd -eveneens door Leendert Brouwer- uit-

gebreed met ruim 600 records; het totaal aantal beschikbare NNN records bedroeg eind 2004 ca. 13.715.

In aansluiting op de maandelijkse vergaderingen over huishoudelijke en organisatorische zaken belegde de onderzoeksgroep geregeld een 'Thee-lezing', waarbij één of enkele van de onderzoekers verslag deed/deden van zijn/haar/hun gezamenlijke werk.

Zowel als onderdeel van de reguliere vergaderingen als in afzonderlijke besprekingen (met individuele medewerkers, vertegenwoordigers van onderzoekszwaartepunten, de senior staf resp. de gehele onderzoeksgroep) werd het lopende onderzoeksplan (neergelegd in de nota *Het oog op de toekomst* van 1999) geëvalueerd resp. beraadslaagd over het onderzoek in de periode 2006-2010.

62

Op 28 oktober vond er een studiemiddag 'Onderzoeksparadigma's aan het Meertens Instituut' plaats. Hierbij werd, naar aanleiding van uiteenzettingen van enkele taalkundigen en etnologen, gediscussieerd over inhoudelijke en methodologische overeenkomsten en verschillen tussen het variatielinguïstisch en etnologische onderzoek en, in het verlengde daarvan, over de mogelijkheden en grenzen van samenwerking.

Personeel

Met ingang van 2004 trad de Nijmeegse dialectlexicograaf Joep Kruijsen weer in dienst van het Meertens Instituut; Kruijsen was eerder gedetacheerd aan de Universiteit Nijmegen, bij de vakgroep ATD. In de verslagperiode richtten zijn werkzaamheden zich voornamelijk op het project 'Plantennamen in Nederlandse dialecten', dat hij uitvoerde in nauwe samenwerking met Har Brok.

Per 1 september volgde de taalkundige Alies Maclean de per 1 mei 2004 afgezwaaide Louise Elffers op als AiO in het kader van het project 'Variation in inflection', een door NWO gefinancierde samenwerking tussen de UVA (in het bijzonder prof.dr. Fred Weerman) en het Meertens Instituut (in het bijzonder Hans Bennis). Tot 1 september 2004 was MacLean aan het Meertens Instituut werkzaam geweest in het kader van de Dutch Bilingual Database, een digitaliseringsproject in samenwerking met de Radboud Universiteit Nijmegen (projectleider prof.dr. Pieter Muysken).

Met ingang van 1 november 2004 is Douwe Zeldenrust aan het instituut verbonden als projectleider van het project Digitalisering Veldnamen (Divena).

Op 31 juli kwam er een voortijdig einde aan het dienstverband van Eva van Lier, die sedert 1 februari 2003 aan het Meertens Instituut werkzaam was als AiO op het Straattaalproject, onder leiding van Leonie Comips. Het project wordt sindsdien op een bescheidener basis (stagiairs) voortgezet.

Projectaanvragen

Er werden in het verslagjaar twee projectaanvragen ingediend, die beide succesvol waren. Het gaat om de volgende programmatische aanvragen:

- dr. Paul Boersma (UVA), Ben Hermans (Universiteit Tilburg) en Marc van Oostendorp 'Tone and intra-segmental structure in West-Germanic dialects'; ingediend bij NWO;
- prof.dr. Carlos Gussenhoven (Radboud Universiteit Nijmegen), prof.dr. Vincent van Heuven (Universiteit Leiden), prof.dr. A. Rietveld (Radboud Universiteit Nijmegen) en Marc van Oostendorp 'Intonation in varieties of Dutch'; eveneens ingediend bij NWO.

De in 2003 door prof.dr. Pieter Muysken (Radboud Universiteit Nijmegen) en Frans Hinskens bij NWO in het kader van het programma 'Taalverwerving en meertaligheid' ingediende aanvraag voor het onderzoeksproject 'The roots of ethnolects: an experimental comparative study', werd in de tweede en beslissende fase van de selectie goedgekeurd. Najaar 2004 vonden er voorbereidende besprekingen plaats ten behoeve van dit project.

Onderwijs

In het voorjaar verzorgde Frans Hinskens een tutorial 'Methods for the empirical study of language variation' voor Research Master studenten Linguistics van de VU. Marc van Oostendorp verzorgde in het najaar BA cursussen 'Introduction to Linguistics' en 'History of Linguistics' aan de Universiteit Leiden.

Van 1 september 2004 tot en met 30 januari 2005 werd voor BA studenten Neerlandistiek en Algemene Taalwetenschap van de VU en de UVA en de de BA-cursus *Taalvariatie in Nederland. De atlassen van het Meertens Instituut* gedoceerd. De cursus omvatte twee maal twee uur college per week; voor een groot deel van het semester bestond het eerste college uit een hoorcollege en het tweede uit een werkcollege. Eén en ander werd verzorgd door Frans Hinskens, Hans Bennis en andere leden van de onderzoeksgroep.

In totaal 15 studenten van 4 verschillende Nederlandse universiteiten verrichtten bij de onderzoeksgroep Variatielinguïstiek van het Meertens Instituut onderzoek ten behoeve van hun stage en/of doctoraalscriptie. Daarin

werden ze bijgestaan door 5 verschillende leden van de onderzoeksgroep, Leonie Cornips voorop.

Daarnaast heeft de onderzoeksgroep bijgedragen aan academisch onderwijs voor zowel doctorale als postdoctorale studenten van de universiteiten van Amsterdam (UVA en VU), Leiden, Nijmegen, Oslo, Rhodos, Tromsø en Vittoria-Gasteiz (Baskenland).

Leonie Cornips doceerde tijdens de LOT Winterschool voor promovendi (12 tot en met 16 januari aan de Universiteit van Amsterdam) een cursus over 'Syntactic Variation'.

Internationalisering

Bij het internationale GLOW-colloquium, dat van 18 t/m 21 april plaats had in Thessaloniki (Griekenland), was Marc van Oostendorp betrokken als mede-organisator. Het programma bevatte onder meer een lezing van Frans Hinskens & Jeroen van de Weijer. Op 6 maart en 4 november verzorgde gastonderzoeker dr. Göz Kaufmann (Universität Freiburg, Dld) lezingen aan het Meertens Instituut.

Frans Hinskens maakte deel uit van de internationale visitatiecommissie die van januari tot en met september het onderzoek evalueerde in de Germanistiek, het Nederduits, het Nederlands en de Europese etnologie aan de universiteiten en onderzoeksinstituten in de Duitse deelstaat Nedersaksen.

Tijdens de vijftiende aflevering van het *Sociolinguistic Symposium* (Newcastle-upon-Tyne, Engeland, begin april), werden lezingen gehouden door Sjef Barbiers, Leonie Cornips, Mathilde Jansen en Eva van Lier.

Op 9 augustus verzorgde prof.dr. Gregory Guy (New York University) aan het Meertens Instituut een lezing met de titel 'The linguistic unity of the speech community. Or reconciling order and heterogeneity in language use' en op 25 augustus hield dr. Alexandra Lenz (Deutscher Sprachatlas - universiteit Marburg, Dld) er een lezing over de grammaticalisatie van 'geben' tot hulpwerkwoord in 'Moselfränkische' dialecten van het Duits.

Begin september organiseerde Doreen Gerritzen samen met Dinja Brozovic Roncevic op het naamkundecongres 'Naming the world' in Zadar een 'round table' over 'International Onomastic Projects'.

Onderzoeksprojecten

Fonologische variatie

Fonologische variatie van Nederlandse dialecten (2000-2005)

Het onderzoek strekt zich uit tot segmentele variatie binnen het Nederlandse taalgebied. De nadruk ligt enerzijds op de bijdrage die de studie van deze variatie kan leveren in het inzicht in segmentele representatie en anderzijds op een verruiming en verscherping van het concept 'dialectafstand'.

Resultaten in 2004: 3 artikelen gepubliceerd, 2 lezingen gehouden en 2 projectaanvragen ingediend.

Medewerkers: F.L.M.P. Hinskens (uitvoerder), M. van Oostendorp (uitvoerder).

Segmentstructuur en -modificatie (2002-2005)

Onderzoek naar de interne structuur van fonologische segmenten in samenhang met natuurlijke klassen, met bijzondere aandacht voor complexe segmenten, aan de hand van de distributie van segmentmodificatie (secundaire articulatie, fonatie en (pre)nasalisering). Het onderzoek betreft de natuurlijke talen van de wereld, meer in het bijzonder de quotasteekproef (n=317) in Maddieson 1984.

Resultaten in 2004: deelonderzoek inzake 'segmental complexity; affricates and patterns of segmental modification in consonant inventories.' 1 lezing en 1 artikel.

Medewerkers: F.L.M.P. Hinskens (uitvoerder), J. van de Weijer (Universiteit Leiden).

Morfologische variatie

Dialect-morfologie en fonologie: inflectie en klanksysteem (2000-2005)

Onderzoek naar de variatie en verspreiding van morfologische dialectkenmerken en naar de rol van fonologische verschijnselen in de morfologie. Het onderzoek is gerelateerd aan het project Morfologische Atlas van Nederlandse Dialecten (MAND).

Resultaten in 2004: 1 lezing en 1 artikel.

Medewerkers: B.L. van den Berg (uitvoerder), A.C.M. Goeman (coördinator/uitvoerder).

Morfologische Atlas van Nederlandse Dialecten (MAND) (1995-2005)

Doel van dit project is de productie van een atlas die de variatie van morfologische verschijnselen in de Nederlandse dialecten bestrijkt, op basis van veldwerkmateriaal (GTP-data) voorzien van wetenschappelijk commentaar. Deel 1: meervoudsvorming en verkleinwoorden; deel 2: genus, adjectiefflectie en comparativering; deel 3: het werkwoord met stammen en uitgangen. Project in samenwerking met: VU, UFSIA.

Resultaten in 2004: vele data(her)analyses, 175 kaarten zowel in MapInfo als in Illustrator aangemaakt en -vaak meermaals- herzien, legenda's aangemaakt in eigen formaat, begeleidende teksten geschreven en gecontroleerd, applicatie geschikt gemaakt voor de SAND, deel van de SAND-data bewerkt tbv de applicatie.

Medewerkers: A.C.M. Goeman (projectleider), B.L. van den Berg (uitvoerder), P. van Reenen (VU), G. de Schutter (UIA).

66

Syntactische variatie

Agreementrelaties (2001-2005)

Het verschijnsel 'agreement' is een centraal thema in de theoretische taalkunde. Bekend is dat agreementrelaties, zoals congruentie tussen subject en persoonsvorm of tussen nomen en adjectief, een grote mate van variatie vertonen. Doel van dit project is inzicht te verkrijgen in de mate en de aard van variatie op dit terrein en de theoretische consequenties daarvan.

Resultaten in 2004: 2 artikelen.

Medewerkers: H.J. Bennis.

De rechterperiferie van de zin (2000-2005)

Onderzoek naar extrapositie, meer in het bijzonder naar asymmetrieën in de distributie van syntactische categorieën aan de rechterkant van de zin, met name in het Nederlands, Engels en Duits.

Resultaten in 2004: 4 lezingen.

Medewerkers: L.C.J. Barbiers.

Determinants of Dialectal Variation (2003-2007)

Promotieonderzoek gericht op het ontwikkelen van een syntactische maat, het toepassen van deze maat op de Nederlandse dialecten in de SAND-gegevensbank en het op kwantitatieve wijze verkennen van syntactische correlaties.

Internet: <http://dialectometry.net>.

Project in samenwerking met: Rijksuniversiteit Groningen (RUG).

Resultaten in 2004: analyses van een deel van het voorhanden materiaal; ontwikkeling software.

Medewerkers: L.C.J. Barbiers (begeleider), H.J. Bennis (begeleider/promotor), J. Nerbonne (RUG), H. Niebaum (RUG), M.R. Spruit (promovendus).

Etnisch Nederlands (2003-2005)

Onderzoek naar syntactische variatie in etnolecten, voorbereidend op TCULT-onderzoek. Deelproject hiervan is 'vroege tweede taalverwerving van het Nederlands'. In deze deelstudie wordt de eventuele structurele overeenkomsten en verschillen onderzocht tussen jonge kinderen die het Nederlands als eerste taal verwerven (monolinguale kinderen) en hen die het Nederlands als tweede taal verwerven (bilinguale kinderen). De kinderen zijn onder meer van Nederlandse, Marokkaanse, Turkse, Surinaamse en Franse herkomst. Samenwerking met Prof dr. A. Hulk, UVA. Resultaten in 2004: I symposium.

Medewerkers: L.M.E.A. Cornips (senior-onderzoeker), A. Hulk (UVA).

Microvariation in the Syntax of ONE insertion (2001-2005)

Beschrijving en analyse van (variatie in) de syntactische eigenschappen van constructies van het type 'Jij bent ook een rare een' in het Engels, Fries, Gronings, Noord-Brabants en Noors. Project in samenwerking met KUB.

Resultaten in 2004: I artikel.

Medewerkers: L.C.J. Barbiers.

Sociolinguïstisch/Syntactisch onderzoek: Limburg (2000-2005)

Onderzoek gericht op syntactische variatie en verandering in de Limburgse dialecten en het Limburgse Nederlands; parameters en sociale distributie; comparatief onderzoek Romaans. Deelproject hiervan is syntactisch/sociolinguïstisch onderzoek naar grammaticale convergentie

en divergentie in het Heerlens Nederlands en South Armagh Engels (Ierland) en de betreffende standaardtalen. Project in samenwerking met: University of Newcastle, UK.
Resultaten in 2004: 2 lezingen.
Medewerkers: L.M.E.A. Cornips, K. Corrigan.

Syntactisch Atlas van Nederlandse Dialecten (2000-2006)

Verzamelen, in kaart brengen en analyseren van syntactische variatie in het Nederlandse taalgebied op basis van theoretische vraagstelling. Dataverzameling d.m.v. schriftelijke enquête (367 meetpunten) en mondelinge enquête (267 meetpunten). Doel: database met spraakmateriaal, getranscribeerd en verrijkt met taalkundige informatie. Deze database is bestemd voor verder taalkundig onderzoek en voor het genereren van kaarten. Daarnaast tweedelige papieren atlas met inleiding en kaartbespreking. Project in samenwerking met: Universiteit van Gent, Universiteit van Antwerpen, Universiteit van Amsterdam, Universiteit Leiden, Fryske Akademy.

Internet: www.meertens.nl/projecten/sand/SAND.html.

Resultaten in 2004: 4 artikelen, 10 lezingen.

Medewerkers: J. van der Auwera (Universiteit Antwerpen), L.C.J. Barbiers (projectleider), H.J. Bennis (supervisor/uitvoerder), M. Devos (Universiteit Gent), M.H. van der Ham (coördinator/uitvoerder), J.P. Kunst (softwareontwikkeling), G. de Vogelaer (Universiteit Gent).

Syntax of Modality (2001-2005)

Onderzoek naar de syntactische representatie van de semantische ambiguïteit van modale hulpwerkwoorden.

Resultaten in 2004: 2 lezingen, 1 artikel, 1 edited special issue van *Lingua*.

Medewerkers: L.C.J. Barbiers.

Variation in Inflection (2003-2007)

Onderzoeksprogramma (NWO) gericht op onderzoek naar de variatie die kan worden aangetroffen bij verbale en adjectivale flectie. Verschillende dimensies worden bestudeerd: geografisch, historisch, 1e taalverwerving, 2e taalverwerving. Deelproject van 'Agreementrelaties', in samenwerking met: Nederlandse Taalkunde UVA.

Resultaten in 2004: inventarisatie data, ontwikkeling theoretisch kader. Medewerkers: H.J. Bennis (projectleider Meertens Instituut / UVA), F. Weerman (projectleider UVA, Neerlandistiek), E. Blom (UVA, Neerlandistiek), A. Maclean (promovendus), D. Polisenka (UVA, Neerlandistiek).

Naamkunde

Het project *Voornamen in de Historische Steekproef Nederland* wordt niet meer genoemd in dit jaarverslag, aangezien er de laatste jaren geen data uit dit project voor onderzoek zijn gebruikt.

Inleiding in de naamkunde (2004-2006)

Door een team van auteurs wordt een bundel geschreven die de diverse aspecten van de naamkunde belicht. Er is onder meer aandacht voor naamtheorie, persoonsnamen, plaatsnamen, literaire naamkunde en handelsnamen. Project in samenwerking met: Universiteit Leuven, Universiteit Gent, Universiteit Keulen.

Resultaten in 2004: opstellen van het concept en een begrippenlijst; benaderen van de auteurs.

Urbane toponiemen. Een onderzoek naar moderne straatnamen en bedrijfsnamen vanuit taalkundig en sociologisch perspectief (2001-2006)

Analyse en beschrijving van straatnamen (1950-2000) en bedrijfsnamen vanuit taalkundig en sociologisch/etnologisch perspectief. Aandachtspunten: morfologische structuur, semantiek, regionale verscheidenheid, dialectinvloed, invloed van straatnamen op andere urbane toponiemen, motivatie van naamkeuze, gemeentebeleid en naamperceptie.

Internet: <http://www.meertens.nl/medewerkers/reina.boerrigter/moder-netoponiemen.html>.

Resultaten in 2004: uitvoering van het deelonderzoek naar het straatnaamgevingsbeleid in Nederland. Hiervoor is informatie verzameld en veldwerk verricht binnen veertien gemeenten in Nederland.

Medewerkers: H.J. Bennis (promotor), R. Boerrigter (promovendus), E.J. Brinkhuis (software-ontwikkelaar), D. Gerritzen (begeleider), J.P. Kunst (software-ontwikkelaar), R. Rentenaar (promotor).

Voornamen en etnische identiteit (2002-2005)

Vergelijkend onderzoek naar de relatie tussen voornamen en etnische identiteit in Nederland en Zuid-Afrika. Wat betreft Nederland richt het onderzoek zich vooral op Surinamers en Antillianen. Project in samenwerking met: Xhosa Department, University of the Western Cape, Zuid-Afrika.

Resultaten in 2004: afronding van de data-invoer en eerste analyse van de gegevens.

Medewerkers: D. Gerritzen (projectleider/uitvoerder), B. Neethling (gastonderzoeker, NWO-bezoekersbeurs, University of the Western Cape), C.G. Pinna-Holterman (data-invoer).

Voornamen in Nederland (2002-2005)

Analyse en beschrijving van de voornamen in Nederland. Project in samenwerking met: Utrechts Onderzoeksinstituut voor Linguïstiek - OTS. Resultaten in 2004: publicatie van: Gerrit Bloothoof, Emma van Nifterick & Doreen Gerritzen: 'Over voornamen. Hoe Nederland aan z'n voornamen komt'. Uitgeverij Het Spectrum, Utrecht 2004; ISBN 90 274 8444 9; pp. 364.

Overige projecten

Jongereentaal en straattaal (2003-2005)

Doel van het project is om straattaal zowel taalkundig als antropologisch in kaart te brengen, op basis van onderzoek naar de taalkundige diversiteit van jongeren met een verschillende etnische achtergrond in de grote steden in Nederland. Project in samenwerking met: UVA.

Resultaten in 2004: 1 artikel.

Medewerkers: H.J. Bennis (begeleider), L.M.E.A. Comips (begeleider / uitvoerder), E. van Lier (AiO), V.A. de Rooij (UVA).

Taal en identiteit op de Waddeneilanden (2000-2006)

Onderzoek naar de processen van dialectverlies en dialectbehoud op de Nederlandse Waddeneilanden Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog. Het hoofddialect ligt op het dialect van Ameland. Onderzocht wordt de kwaliteit van het dialect op Ameland, de invloed van het Nederlands en het Fries, attitudes van de Amelanders tegenover

de omringende standaardtalen, en de manier waarop men zich actief inzet voor het dialect.

Internet: <http://www.meertens.nl/medewerkers/mathilde.jansen/>.

Resultaten in 2004: 1 lezing; 1 populair-wetenschappelijke uitgave; 45 interviews; 10 'spontane' opnames.

Medewerkers: F.L.M.P. Hinskens (begeleider en promotor), M.M. Jansen (promovendus), M. van Oostendorp (begeleider).

Woordenboeken van de Vlaamse, Brabantse en Limburgse Dialecten (WVD, WBD, WLD) (1997-2005)

Redactionele medewerking aan de Flora-afleveringen van de Woordenboeken van de Vlaamse, Brabantse en Limburgse Dialecten (WVD, WBD, WLD) van de Rijksuniversiteit Gent en de Radboud Universiteit Nijmegen.

Onderzoekers

Barbiers, L.C.J.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELLEN IN BUNDEL

- Barbiers, S. & H. Bennis (2004) 'Reflexieven in dialecten van het Nederlands. Chaos of structuur?' In: J. de Caluwe & G. de Schutter & M. Devos [et al.] [red.] *Schatbewaarder van de taal*. Johan Taeldeman. Liber Amicorum. Academia Press Gent en Vakgroep Nederlandse Taalkunde Universiteit Gent, Gent, pp. 43-58. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELLEN IN TIJDSCHRIFT

- Barbiers, S. (2004) 'Variatie in de morfosyntaxis van 'één'.' *Taal en Tongval* 54/55 (themanummer 15-16), pp. 44-62. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).
- Barbiers, S. & G. de Schutter & M. Devos (2004) 'Dialectsyntaxis in bloei.' *Taal en Tongval* 54/55 (themanummer 15-16), pp. 5-9. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).
- Barbiers, S. & R. Sybesma (2004) 'On the different behavior of auxiliaries.' *Lingua* 114 (4), pp. 389-398. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).

REDACTIE BUNDEL OF THEMANUMMER

- S. Barbiers & L. Cornips & R. Sybesma [red.] (2004) *Special Issue LINGUA: Variation in the syntax of auxiliaries*. Elsevier, Amsterdam, 153 p. (Lingua,

- jrg. 114, nr. 4) (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).
- S. Barbiers & G. de Schutter & M. de Vos [red.] (2004) *Dialectsyntaxis in bloei*. Eigen beheer, Gent, 276 p. (Taal en Tongval, jrg. 54/55, nr. themanummer 15-16).
- S. Barbiers & R. Sybesma & M. den Dikken [et al.] [red.] (2004) *Arguments and Structure. Studies on the Architecture of the Sentence*. Mouton de Gruyter, Berlijn/New York, 416 p. (Studies in Generative Grammar, nr. 67).

LEZINGEN

- The SAND-project. Scandinavian Conference of Linguistics, University of Helsinki, Helsinki, Finland, 07-01-2004. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).
- The on-line Dynamic Syntactic Atlas of the Dutch Dialects. Taalkunde-in-Nederland-dag, Universiteit Utrecht, Utrecht, 07-02-2004. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).
- On the polarity of modal complements. Workshop on Modal Verbs and Modality, Universität Tübingen, Tübingen, Duitsland, 25-03-2004.
- The syntactic atlas of the Dutch dialects. A corpus of elicited speech as an on-line Dynamic Atlas. Sociolinguistic Symposium 15, University of Newcastle, Newcastle, UK, 01-04-2004. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).
- Modals, Aspect and the VO-OV parameter. ULCL Seminar, ULCL, Universiteit Leiden, Leiden, 12-05-2004.
- Indefinite numeral ONE, definite cardinals and the cause of suppletion. Linguistic Perspectives on Numerical Expressions, Universiteit Utrecht, Utrecht, 11-06-2004.
- Microvariation in Reflexives in Dialects of Dutch and its consequences for Binding Theory. Workshop on Approaches to Empirical Syntax/WOTS8, ZAS-Berlin en Universität Potsdam, Berlijn, Duitsland, 28-08-2004. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).
- On the relation between verb cluster type and word order variation in dialect Dutch 3-verb clusters. Workshop on Verb Clusters, Meertens Instituut, Amsterdam, 28-09-2004. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).
- On the relation between verb cluster type and word order variation in dialect Dutch 3-verb clusters. Workshop on Germanic Infinitives, Universität Konstanz, Konstanz, Duitsland, 01-10-2004. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).

- Generatieve grenzen aan woordvolgordevariatie in driedelige werkwoordsclusters. Themamiddag Taalkundig Werkverband, Fryske Akademy, Leeuwarden, 09-10-2004. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).

ORGANISATIE

- Verbal Clusters, workshop georganiseerd door L. Cornips & S. Barbiers, Meertens Instituut te Amsterdam, 28-09-2004.

PROMOVENDI

- Begeleider/copromotor van M. van Koppen (Universiteit Leiden/Meertens Instituut).
- Begeleider/copromotor van J. van Craenenbroeck (Universiteit Leiden).
- Begeleider/copromotor van I. Haslinger (Koninklijke Bibliotheek).
- Begeleider/copromotor van M. De Vos (Universiteit Leiden).
- Begeleider van M.R. Spruit (Meertens Instituut).

ONDERWIJS

- Taalvariatie in Nederland. De atlassen van het Meertens Instituut, Meertens Instituut, VU, UVA, Variatielinguïstiek, BA, 29-11-2004 t/m 08-12-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Jeltje Driessen (Universiteit Utrecht, Letteren, Taal- en Cultuurstudies, hoofdrichting Taalkunde). Van 01-11-2004 t/m 15-02-2005. Stageonderzoek: Do-support in dialecten van het Nederlands.
- Begeleider van Pim Koot (Universiteit Utrecht, Letteren, Taal- en Cultuurstudies, Specialisatie Taalkunde). Van 01-11-2004 t/m 15-02-2005. Stageonderzoek: Doorbreking van werkwoordsclusters in dialecten van het Nederlands.
- Begeleider van Huib Kranendonk (Universiteit Utrecht, Letteren, MA Linguistics). Van 01-11-2004 t/m 15-02-2005. Stageonderzoek: Syntactische status van 'te' in dialecten van het Nederlands.

REDACTIE

- Redactiesecretaris (voor Nederland) (vanaf 01-11-2000), tijdschrift Taal en Tongval, verschijnt twee keer per jaar + themanummer. Internet: <http://www.meertens.knaw.nl/taalentongval/>.

Bennis, H.J.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Bennis, H.J. (2004) 'Unergative Adjectives and Psych Verbs.' In: A. Alexi-

adou & E. Anagnostopoulou & M. Everaert [red.] *The Unaccusativity Puzzle: Explorations of the Syntax-Lexicon Interface*. Oxford University Press, Oxford, pp. 30. (Oxford Studies in Theoretical Linguistics, nr. 5) (Agreementrelaties).

- Barbiers, S. & H. Bennis (2004) 'Reflexieven in dialecten van het Nederlands: chaos of structuur?' In: J. de Caluwe & G. de Schutter & M. Devos [et al.] [red.] *Tældeman, man van de taal, schatbewaarder van de taal*. Academia Press, Gent, pp. 43-58. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT

- Bennis, H.J. (2004) 'Pronoms de deuxième personne en néerlandais; contrastes en forme et en interpretation.' *Franco-British Studies* 2003/2004 (33/34), pp. 10-22.

OVERIGE PUBLICATIES

- Bennis, H.J. & L. Cornips & M. van Oostendorp (2004) 'Taalwetenschap en canonangst; populair-wetenschappelijk schrijven over taalverandering.' *Levend Erfgoed* 1 (1), pp. 28-32.
- Bennis, H.J. & L. Cornips & M. van Oostendorp (2004) *Verandering en Verloedering; normen en waarden in het Nederlands*. Amsterdam University Press, Amsterdam, 92 p.

LEZINGEN

- The Syntactic Atlas of the Dutch Dialects: Dialect Distance and Linguistic Theory. Groningen, 09-01-2004. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).
- Symposium Straatlied (middagvoorzitter). KB, Den Haag, 23-01-2004.
- De verloedering van het Nederlands. UIL OTS, Utrecht, 12-05-2004.
- Reflexive Microvariation; On the internal structure of Germanic reflexives (keynote). Comparative Germanic Syntax, CUNY Graduate Center, New York, USA, 03-06-2004.
- Bedreigde talen (dagvoorzitter). NWO-congres Bedreigde Talen, NWO, Den Haag, 28-08-2004.
- Work on sound materials at the Meertens Institute; choices, policies, priorities. TAPE-seminar, KNAW / ECPA, Amsterdam, 12-10-2004.
- Kloeke en de Hollandsche Expansie (introdactie). Kloeke Symposium, Meertens Instituut, Amsterdam, 21-10-2004.

PROMOVENDI

- Promotor van F. Swets (Meertens Instituut), gepromoveerd 2004.
- Begeleider/promotor van H. Zeijlstra (AACL, UVA), gepromoveerd 2004.

- Begeleider/promotor van H. Wolf (Fryske Akademy).
- Promotor van R. Boerrigter (Meertens Instituut).
- Begeleider/promotor van M.R. Spruit (Meertens Instituut).
- Begeleider/promotor van L. Elffers (Meertens Instituut).
- Begeleider/promotor van D. Polisenska (Nederlandse Taalkunde UVA).
- Promotor van E. van Lier (Meertens Instituut).
- Begeleider/promotor van A. MacLean (Meertens Instituut).

ONDERWIJS

- Inleiding Nederlandse Taalkunde, Nederlands/Taal&Communicatie UVA, 01-09-2003 t/m 01-02-2004.
- gastcollege syntactische variatie, Universiteit Nijmegen, Taalkunde, BA, 27-05-2004.
- mastercourse Taalverandering, UVA, Nederlandse Taalkunde, 19-03-2004.
- 'Taalvariatie in Nederland. De atlassen van het Meertens Instituut', VU / UVA, Neerlandistiek en Taalwetenschap, BA, 01-09-2004 t/m 31-01-2005.
- 'Taalvariatie in Nederland. Haagse Harrie en zijn vrienden', UVA en VU, Neerlandistiek, BA, 01-09-2003 t/m 31-01-2004.

BESTUUR

- Regionale Woordenboeken REWO, bestuur, lid, vanaf 01-01-1999.
- Volkskundig Overleg, bestuur, lid, vanaf 01-01-1999.
- Onderzoeksinstituut UIL/OTS, Utrecht, wetenschappelijke raad, lid, vanaf 01-01-2000.
- Erkenningscommissie Onderzoekscholen KNAW (ECOS), subcommissie Geesteswetenschappen, lid, 01-01-2000 t/m 01-09-2006.
- Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS/KUN), adviescommissie, lid, vanaf 01-09-2000.
- Modern Grammar of Dutch (KUB/NWO), bestuur, lid, vanaf 01-01-1998.
- Nederlandse Taalkunde UVA, leerstoelgroep, lid, vanaf 01-11-2000.
- Onderzoeksinstituut ACLC, UVA, lid, vanaf 01-11-2000.
- Corpus Gesproken Nederlands, bestuur, adviseur, 01-01-1999 t/m 01-01-2004.
- Landelijke Onderzoeksschool Taalwetenschap (LOT), bestuur, lid, vanaf 01-09-2002.
- KNAW, Klachtencommissie, lid, vanaf 01-01-2002.
- Universiteit van Tilburg, Maatschappelijke Adviesraad Letteren, lid, vanaf 01-01-2002.

- Gemeente Amsterdam, Straatnamencommissie, lid, vanaf 01-09-2002.
- Meertens Instituut, Redactieraad Meertens Publicaties, voorzitter, vanaf 01-01-2000.
- Erkeningscommissie Nederlandse Gebarentaal, lid, vanaf 01-11-2003.
- KNAW, Raad voor de Geesteswetenschappen, lid, vanaf 01-09-2003.
- Kiliaan Stichting, bestuur, lid, vanaf 01-09-2004.
- KNAW DENK, lid, vanaf 01-09-2004.

REDACTIE

- Lid redactieraad (vanaf 01-01-2003), tijdschrift Taal en Tongval, verschijnt 2 reguliere nummers plus 1 themanummer per jaar.

Berg, B.L. van den

OVERIGE PUBLICATIES

- Berg, B.L. van den (2004) 'Weten waar de koo een hoos vangt.' Respons. Mededelingen van het Meertens Instituut 2003, pp. 33-44. (GTR-project Databank Dialectdata, gebaseerd op geluidsopnamen).

REDACTIE

- Kaartredacteur (vanaf 02-08-2003), tijdschrift Atlas Linguarum Europae, verschijnt 1 x per jaar.
Internet: <http://www.uni-bamberg.de/~ba4es1/ale-d.html>.

Boerrigter, R.

OVERIGE PUBLICATIES

- Boerrigter, R. (2004) 'Straatnamen, een kwestie van betekenis.' Respons. Mededelingen van het Meertens Instituut 2003 (6), pp. 5-12. (Urbane toponiemen. Een onderzoek naar moderne straatnamen en bedrijfsnamen vanuit taalkundig en sociologisch perspectief).

ONDERWIJS

- Taalvariatie in Nederland: de Atlassen van het Meertens Instituut, UVA en VU, Neerlandistiek en Taalwetenschap, BA, 11-10-2004 t/m 22-10-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Casper Hootsen (C.M. Kan-Instituut (UVA), Geografie en Planologie, Economische Geografie / Economische Planologie). Van 13-09-2004 t/m 17-12-2004. Stageonderzoek: De Amsterdamse straatnaamgeving.

Brok, H.J.T.M.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Brok, H.J.T.M. (2004) 'Volksnamen van Pasen tot Pinksteren. De structuur van etnobotanische naamgeving.' In: J. de Caluwe & M. Devos & J. van Keymeulen [red.] Schatbewaarder van de taal. Liber amicorum Johan Taeldeman. Academia Press, Gent, pp. 127-134.

LEZINGEN

- Het Oostzaans eindelijk vastgelegd, van skepe en skape tot schapen. Oostzaan, 02-11-2004.

BESTUUR

- Stichting Nederlandse Dialecten, lid, vanaf 01-01-1995.

Brouwer, L.S.G.B.

ONDERWIJS

- Taalvariatie in Nederland. De atlanten van het Meertens Instituut, VU en UVA, Neerlandistiek en Taalwetenschap, BA, 20-10-2004.

77

Cornips, L.M.E.A.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Cornips, L. (2004) 'Straattaal: Sociale betekenis en morfo-syntactische verschijnselen.' In: J. De Caluwe & G. De Schutter & M. Devos [et al.] [red.] Taeldeman, man van de taal, schatbewaarder van de taal. Academia Press, Gent, pp. 15. (Jongerentaal en straattaal).

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT

- Cornips, L. & M. Espin (2004) 'Aspectueel zich/se in het Maastrichts dialect en in het Spaans.' *Taal en Tongval. Dialectsyntaxis in bloei (15-16)*, pp. 87-102. (Sociolinguïstisch/Syntactisch onderzoek: Limburg).

REDACTIE BUNDEL OF THEMANUMMER

- S. Barbiers & L. Cornips & R. Sybesma [red.] (2004) Special Issue LINGUA: Variation in the syntax of auxiliaries. Elsevier, Amsterdam, 153 p.
- L. Cornips & J. Doetjes [red.] (2004) *Linguistics In the Netherlands 2004*. John Benjamins Publishing Company, Amsterdam/Philadelphia, 229 p. (AVT Publications, nr. 21).

OVERIGE PUBLICATIES

- Bennis, H. & L. Cornips & M. van Oostendorp (2004) 'Taalwetenschap en canonangst. Populair-wetenschappelijk schrijven over taalverandering.' *Levend Erfgoed. Vakblad voor public folklore & public history* 1 (1), pp. 28-31.

- Bennis, H. & L. Comips & M. van Oostendorp (2004) Verandering en verloederig. Normen en waarden in het Nederlands. AUP, Amsterdam, 89 p. 1e dr.

LEZINGEN

- Heerlen Algemeen Nederlands. Jubileum Bernadinuscollege, Heerlen, 08-01-2004. (Sociolinguïstisch/Syntactisch onderzoek: Limburg).
- Syntactic variation that has social meaning. University of Padua, Padua, Italy, 04-02-2004.
- The concept of 'neger' in a Rotterdam youth language and culture. Youth Languages, Amsterdam, 27-02-2004. (Jongerentaal en straattaal).
- The syntactic atlas of the Dutch dialects. A corpus of elicited speech as an on-line Dynamic Atlas. Sociolinguistic Symposium 15, University of Newcastle, Newcastle, UK, 01-04-2004. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).
- Street language as a Surinamese youth language in Rotterdam in The Netherlands. Sociolinguistic Symposium, University of Newcastle, Newcastle, UK, 02-04-2004. (Jongerentaal en straattaal).
- The acquisition of definite determiners in child L2 Dutch: problems with neuter gender nouns. Montreal dialogues: processes in L2 acquisition and in creole genesis, Université du Québec, Montréal, Canada, 29-08-2004. (De syntaxis van het etnisch Nederlands in Lombok/Transvaal).
- Variation in two verb clusters of different types in Heerlen Dutch. Workshop Verbal Clusters, Meertens Instituut, Amsterdam, 28-09-2004. (Sociolinguïstisch/Syntactisch onderzoek: Limburg).
- A corpus of elicited speech collected by sociolinguistic methods as an on-line Dynamic Atlas. NWAV 33, New Ways of Analyzing Variation, University of Michigan, Ann Arbor, V.S., 01-10-2004. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).
- The concept of 'neger' (negro) in a Rotterdam youth language and culture (The Netherlands). NWAV 33, University of Michigan, Ann Arbor, V.S., 02-10-2004. (Jongerentaal en straattaal).
- From quantitative to qualitative differences? An experimental study of 2L1 Dutch. International colloquium on connectivity in multilingual settings, University of Hamburg, Hamburg, Duitsland, 18-11-2004.

ORGANISATIE

- Taalkunde in Nederland-dag, UU te Utrecht, 07-02-2004 t/m 08-02-2004.

- Youth Language, symposium, Meertens Instituut te Amsterdam, 27-02-2004.
- Verbal Clusters, workshop, Meertens Instituut te Amsterdam, 28-09-2004.

PROMOVENDI

- Begeleider/copromotor van E. van Lier (Meertens Instituut).
- Begeleider van M. Verhagen (KUN).
- Begeleider van A. Ribbert (Nederlandse Taalkunde, Radboud Universiteit).

ONDERWIJS

- Attitudes, UVA, Nederlandse Taalkunde, BA, 01-06-2004.
- Methods and tools for the study of grammatical variation, University of Oslo, Post-doc PhD, 29-11-2004 t/m 02-11-2004.
- Winterschool Syntactische Variatie, LOT/UVA, Post-doc PhD, 12-01-2004 t/m 16-01-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van J. Girigorie (RUG Engelse Taalkunde, Letteren/ RUG). Van 01-11-2003 t/m 01-02-2004. Stageonderzoek: Papiaments-Nederlands.
- Begeleider van E. Damen (Universiteit Utrecht, Taal- en cultuurstudies). Van 19-04-2004 t/m 09-07-2004. Stageonderzoek: De sjoëën óngerzeuk. Een onderzoek naar de verwerving van het bepaald lidwoord en het gebruik van het adjectief door eentalige en tweetalige kinderen uit Heerlen.
- Begeleider van F. Baskin (Universiteit Leiden, Franse Taal en Cultuur, Franse Taalkunde). Van 01-02-2004 t/m 01-05-2004. Stageonderzoek: Verlan.
- Begeleider van J. Pennings (RUG Groningen, Nederlandse Taalkunde). Van 01-11-2003 t/m 24-02-2004. Scriptieonderzoek: De werkwoordelijke eindgroep van het Heerlens Algemeen Nederlands en het Interferentiefries.
- Begeleider van E. Bolk (Universiteit van Amsterdam). Van 01-03-2004 t/m 01-06-2004. Scriptieonderzoek: Woordvolgorde in de werkwoordelijke eindreeks. Een beschrijving van de voorkomende variatie in het Nederlandstalige taalgebied.
- Begeleider van J.J.S. Frins (RUG Groningen, Nederlandse Taal en Cultuur-Nederlandse Taal). Van 01-06-2004 t/m 24-09-2004. Scriptieonderzoek:

De bijzondere aard van middel constructies en het reflexief gebruikte 'zich' in de dialecten aan weerskanten van de Zuidoostlimburgse grens in vergelijking met hun voorkomen in het ABN en het Hoogduits.

- Begeleider van B. Reizevoort (UU Utrecht, Faculteit Letteren, Taalontwikkeling en Taalvariatie). Van 01-11-2004 t/m 25-01-2005. Stageonderzoek: Fatoe man, ik ben je brada toch! Verslag van drie maanden straattaalveldwerk in Amsterdam-Oost.

BESTUUR

- Meertens Instituut, Redactieraad, lid, vanaf 01-01-2000.
- Algemene Vereniging voor Taalwetenschap, bestuurslid, 01-01-2000 t/m 31-12-2006.
- Meertens Instituut, Commissie Strategie en Beleid, voorzitter, 01-05-2002 t/m 01-05-2005.
- Project Dutch Bilingualism, adviseur, 01-09-2003 t/m 31-08-2006.

Gerritzen, D.

OVERIGE PUBLICATIES

- Bloothoof, Gerrit & Emma van Nifterick & Doreen Gerritzen (2004) 'Een voornamenkaart van Nederland.' GIS magazine 2 (4), pp. 18-21. (Voomamen in Nederland).
- Bloothoof, Gerrit & Doreen Gerritzen & Emma van Nifterick (2004) 'Van Amalia tot Zjors. Welke voornamen krijgen baby's tegenwoordig?' Onze Taal 73 (2/3), pp. 60-63. (Voomamen in Nederland).
- Bloothoof, Gerrit & Emma van Nifterick & Doreen Gerritzen (2004) Over voornamen. Hoe Nederland aan z'n voornamen komt. Uitgeverij Het Spectrum, Utrecht, 364 p. 1e dr.
- Schaar, J. van der & Doreen Gerritzen (2004) Prisma Voornamen. Uitgeverij Het Spectrum, Utrecht, 427 p. 16e dr.
Internet: <http://www.meertens.nl/voornamen/VNB/>.

LEZINGEN

- Wat zegt een voornaam? Regionale en sociale bepaaldheid van naamgeving. Broodje NIWI, NIWI, Amsterdam, 10-02-2004. (Voomamen in Nederland).
- Proper names and etymology: the special position of first names. Naming the World: From Common Nouns to Proper Names, Universiteit van Zadar, Kroatië, 02-09-2004.

ORGANISATIE

- Round table over 'International Onomastic Projects', workshop georga-

niseerd door Doreen Gerritzen & Dunja Brozovic Roncevic, te Zadar, 03-09-2004.

PROMOVENDI

- Begeleider van R. Boerrigter (Meertens Instituut).
- Begeleider van T. Schoonheim (Instituut voor Nederlandse Lexicologie).
- Begeleider van E. Dúró (Eötvös Loránd Tudományegyetem).

ONDERWIJS

- Naamkunde, KU Leuven, 14-05-2004.
- Taalvariatie in Nederland. De atlassen van het Meertens Instituut, Meertens Instituut, VU, UVA, Variatielinguïstiek, BA, 11-10-2004 t/m 18-10-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Lisette v/d Molen (UVA, Geesteswetenschappen, Algemene Taalwetenschap). Van 15-08-2003 t/m 25-06-2004. Stageonderzoek: Motieven bij de voornaamkeuze.
- Begeleider van Ilja Verloop. Van 11-10-2004 t/m 11-03-2005. Stageonderzoek: Schrijf een PR-plan voor de Adviescommissie voor het vaststellen van Nederlandse aardrijkskundige namen.

BESTUUR

- Meertens Instituut, Onderdeelcommissie, voorzitter, 15-03-2000 t/m 15-03-2006.
- International Council of Onomastic Sciences, lid, 01-09-2002 t/m 31-08-2005.
- International Council of Onomastic Sciences, Bibliography Group, voorzitter, vanaf 28-03-2003.
- KNAW, ANAN, secretaris, vanaf 10-11-2003.
- International Council of Onomastic Sciences, Terminology Group, lid, vanaf 01-04-2004.

REDACTIE

- Redacteur (vanaf 01-2000), tijdschrift Naamkunde, verschijnt twee keer per jaar.
- Redacteur (vanaf 2001), Meertens Bulletin (intranet), elektronisch tijdschrift, verschijnt maandelijks/tweemaandelijks.
- Hoofdredacteur (vanaf 01-09-2002), tijdschrift Onoma (tijdschrift van de International Council of Onomastic Sciences), verschijnt jaarlijks.
- Redacteur (vanaf 01-06-2000), tijdschrift Respons, verschijnt jaarlijks.

Goeman, A.C.M.

ORGANISATIE

- Onderzoeksparadigma's op het Meertens Instituut, workshop georganiseerd door H.C. Dibbits & A.C.M. Goeman, Meertens Instituut te Amsterdam, 28-10-2004.

BESTUUR

- Sectie Audiovisuele Archivering (AVA) DIVA, Bestuur, secretaris, vanaf 01-08-1999.

Ham, M.H. van der

LEZINGEN

- The on-line Dynamic Syntactic Atlas of the Dutch Dialects. Taalkunde-in-Nederland-dag, Universiteit Utrecht, Utrecht, 07-02-2004. (Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten (SAND)).

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Huib Kranendonk (Universiteit Utrecht, Letteren, MA Linguistics). Van 01-11-2004 t/m 15-02-2005. Stageonderzoek: Syntactische status van 'te' in dialecten van het Nederlands.
- Begeleider van Jeltje Driessen (Universiteit Utrecht, Letteren, Taal- en Cultuurstudies, hoofdrichting Taalkunde). Van 01-11-2004 t/m 15-02-2005. Stageonderzoek: Do-support in dialecten van het Nederlands.
- Begeleider van Pim Koot (Universiteit Utrecht, Letteren, Taal- en Cultuurstudies, Specialisatie Taalkunde). Van 01-11-2004 t/m 15-02-2005. Stageonderzoek: Doorbreking van werkwoordsclusters in dialecten van het Nederlands.

BESTUUR

- Meertens Instituut, Onderdeelcommissie, lid, 07-04-2003 t/m 07-04-2007.
- Meertens Instituut, Arbo-commissie, lid, 07-04-2003 t/m 07-04-2007.

Hinskens, F.L.M.P.

BOEKEN

- Hinskens, F.L.M.P. (2004) Nieuwe regenboogkleuren. Jonge typen niet-standaardtaal en hun taalkundig belang. Vrije Universiteit Amsterdam, Amsterdam, 52 p. (Serie Oraties gehouden aan de VU Amsterdam).
Internet: <http://www.meertens.nl/medewerkers/frans.hinskens/rede.pdf>.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Hinskens, F.L.M.P. & J. van de Weijer (2004) 'On segmental complexity.

Affricates and patterns of segmental modification in consonant inventories.' In: L. Cornips & J. Doetjes [red.] *Linguistics in the Netherlands 2004*. Benjamins, Amsterdam / Philadelphia, pp. 217-228. (Segmentstructuur en -modificatie).

- Hinskens, F.L.M.P. & M. van Oostendorp (2004) 'Coronale nasaal-plosief clusters in de Nederlandse dialecten. Een verkenning.' In: J. de Caluwe & M. DeVos & J. van Keymeulen [red.] *Schatbewaarder van de taal. Liber amicorum Johan Taeldeman*. Academia Press, Gent, pp. 519-545. (Fonologische variatie van Nederlandse dialecten).

OVERIGE PUBLICATIES

- Hinskens, F.L.M.P. (2004) 'Algemeen Nederlands wordt boekentaal.' *Taalschrift. Tijdschrift over taal en taalbeleid* (november), 3. Internet: <http://taalschrift.org/discussie/000680.html>. (Fonologische variatie van Nederlandse dialecten).

LEZINGEN

- Patterns of segmental complexity in consonantal inventories. Met dr. Jeroen van de Weijer (Universiteit Leiden). TIN-dag, Algemene Vereniging voor Taalwetenschap, Utrecht, 07-02-2004. (Segmentstructuur en -modificatie).
- /nt/, /nd/ en thee. Met Marc van Oostendorp (Meertens Instituut). Meertens Instituut, Amsterdam, 06-04-2004. (Fonologische variatie van Nederlandse dialecten).
- Segmental markedness and complexity. A cross-linguistic study of consonantal inventories. Met dr. Jeroen van de Weijer (Universiteit Leiden). GLOW 27, Thessaloniki, Griekenland, 18-04-2004. (Segmentstructuur en -modificatie).
- Deleted consonants and morphological complexity in Limburg dialects of Dutch. Met Marc van Oostendorp (Meertens Instituut). The 12th Manchester Phonology Meeting, Manchester, Engeland, 22-05-2004. (Fonologische variatie van Nederlandse dialecten).
- Nieuwe regenboogkleuren. Jonge typen niet-standaardtaal en hun taalkundig belang. Rede bij de openbare aanvaarding van het ambt van bijzonder hoogleraar Taalvariatie en -verandering, Amsterdam, 24-09-2004.

PROJECTAANVRAGEN

- Hinskens, F.L.M.P. & prof.dr. P.C. Muysken: 'The roots of ethnolects.' (2005-2009; I postdoc onderzoeker, I AiO), ingediend bij: NWO, Meer-taligheid en taalverwerving. Toegekend.

ORGANISATIE

- Persoon en werk van G.G. Kloeke, symposium georganiseerd door C. van Bree & F. Hinskens & M. van Oostendorp, Meertens Instituut te Amsterdam, 21-10-2004.

PROMOVENDI

- Begeleider/promotor van M. Jansen (Meertens Instituut).
- Begeleider/copromotor van K. Rys (Seminarie Nederlandse Taalkunde, RU Gent).
- Begeleider/promotor van J. Audring (Algemene Taalwetenschap, Vrije Universiteit).
- Begeleider/promotor van S. Döring (Institut für Germanistik, Universität Leipzig & Algemene Taalwetenschap, Vrije Universiteit).

ONDERWIJS

- college 'Historische klankverandering' in cursus Taalvariatie van W. Haeseryn, Katholieke Universiteit Nijmegen, Neerlandistiek, BA, 25-03-2004.
- 'Taalvariatie in Nederland. De atlanten van het Meertens Instituut', VU / UVA, Neerlandistiek en Taalwetenschap, BA, 01-09-2004 t/m 31-01-2005.
- 'Taalvariatie in Nederland. Haagse Harrie en zijn vrienden', UVA en VU, Neerlandistiek, BA, 01-09-2003 t/m 31-01-2004.
- tutorial 'Methods for the empirical study of language variation' voor studenten Research Masters Linguistics, Meertens Instituut / VU Amsterdam, Algemene Taalwetenschap VU, research Masters Linguistics, 01-02-2004 t/m 30-06-2004.

BESTUUR

- International Conference on Language Variation in Europe (ICLaVE), scientific committee, lid, vanaf 24-11-1998.
- European Workshop Afrikaans Extra Muros (EWAfREM), wetenschappelijk comité, lid, vanaf 15-10-1999.
- Meertens Instituut, Managementteam, lid, 01-10-2002 t/m 31-12-2005.

REDACTIE

- Lid redactieraad (vanaf 01-06-2004), tijdschrift Zeitschrift für Dialektologie und Linguistik (ZDL), verschijnt 3 keer per jaar.
Internet: <http://www.steiner-verlag.de/ZDL/>.
- Lid redactieraad (vanaf 01-06-2000), neerlandistiek.nl, elektronisch tijdschrift, verschijnt ongeregeld.
Internet: <http://www.neerlandistiek.nl/>.

- Lid redactieraad (vanaf 01-11-2002), tijdschrift *Taal en Tongval*, verschijnt 2 reguliere nummers plus 1 themanummer per jaar.
Internet: <http://www.meertens.nl/taalentongval/>.
- Redacteur taalkunde (vanaf 01-12-2003), tijdschrift *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde* (TNTL), verschijnt 4 keer per jaar.
Internet: <http://www.leidenuniv.nl/host/mnl/tntl/>.

Jansen, M.M.

OVERIGE PUBLICATIES

- Jansen, M.M. & M. van Oostendorp (2004) *Taal van de Wadden*. sdu, Den Haag, 124 p. 1e dr. (Taal in stad en land).
Internet: <http://www.taalinstantenland.nl>.

LEZINGEN

- Convergence and Divergence on an Island. The Case of Ameland. Sociolinguistics Symposium 15, University of Newcastle, Newcastle upon Tyne, Engeland, 02-03-2004. (Taal en identiteit op de Waddeneilanden).

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van Siebren Ruijg (Universiteit Leiden, Letteren, Nederlandse Taal- en Letterkunde). Van 30-08-2004 t/m 01-02-2005. Stageonderzoek: Dialectonderzoek op Hriepskerreke (Grijpskerke, Zld.).

Jongenburger, W.

OVERIGE PUBLICATIES

- Sanders, E., Diersen, A., Jongenburger, W. en H. Strik (2004). Towards Automatic Word Segmentation of Dialect Speech, Proceedings Interspeech-icslp 2004, Jeju, Korea.

BESTUUR

- Meertens Instituut, Managementteam, lid, vanaf 01-10-2001.

Kruijssen, T.J.W.M.

BOEKEN

- Kruijssen, J. (2004) *Woordenboek van de Limburgse Dialecten* (wld). Deel III, aflevering 4.4, De stoffelijke en abstracte wereld. Gopher, Groningen, 450 p. 1e dr. (wld, nr. III, 4.4).

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Kruijssen, T.W.M. & A. Swanenberg (2004) 'Les Dictionnaires du Brabançon (wbd) et du Limbourgeois (wld) sur l'internet.' In: G. Williams & S. Vessier [red.] Proceedings of the Eleventh euralex International Congress.

Presse Universitaire, Lorient, pp. 117-126.

- Kruijssen, T.W.M. & R. van Hout & J. Swanenberg (2004) 'Nieuwerwets omgaan met oud gegevens. De SGV-enquête op internet.' In: J. de Caluwe & G. de Schutter & M. Devos [et al.] [red.] Taeldeman, man van taal, schatbewaarder van de taal. Akademia Press, Gent, pp. 877-896.

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN TIJDSCHRIFT

- Kruijssen, J. (2004) 'Een monument voor het Brabants. Kleine geschiedenis van het Woordenboek van de Brabantse Dialecten (wbd).' Brabants 1 (3), pp. 2-4.

OVERIGE PUBLICATIES

- Kruijssen, J. & J. Swanenberg (2004) 'In gesprek met professor Weijnen.' Brabants 1 (1), pp. 8-9.

LEZINGEN

- De Nijmeegse dialectwoordenboeken. Instituut voor Nederlandse Lexicologie, Leiden, 31-03-2004.
- Les Dictionnaires du Brabançon (wbd) et du Limbourgeois (wld) sur l'internet. Eleventh euralex International Congress, Université de Bretagne Sud, Lorient (Fr.), 10-07-2004.

Lier, E. van

LEZINGEN

- Straattaal: lexicon and morpho-syntax in a language contact situation. TIN (Taalkunde-In-Nederland), Universiteit van Utrecht, Utrecht, 07-02-2004. (Jongerentaal en straattaal).
- Morfosyntactische verschijnselen in straattaal. Workshop Straattaal, Meertens Instituut, Amsterdam, 27-02-2004.
- Poster-presentatie. Streetlanguage: a multilingual variety spoken by multi-ethnic groups of adolescents in cities of the Netherlands. Sociolinguistics Symposium 15, University of Newcastle upon Tyne, Newcastle, UK, 02-04-2004. (Jongerentaal en straattaal).

ORGANISATIE

- Youth Language, symposium georganiseerd door L.M.E.A. Cornips & E. van Lier, Meertens Instituut te Amsterdam, 27-02-2004.

Oostendorp, M. van

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELEN IN BUNDEL

- Oostendorp, M. van & F. Hinskens (2004) 'Coronale nasaal- plosiefflusters in de Nederlandse dialecten. Een verkenning.' In: J. de Caluwe &

M. DeVos & J. van Keymeulen [red.] Schatbewaarder van de taal. Liber amicorum voor Johan Taeldeman. Academia Press, Gent, pp. 519-545. (Fonologische variatie van Nederlandse dialecten).

WETENSCHAPPELIJKE ARTIKELLEN IN TIJDSCHRIFT

- Oostendorp, M. van (2004) 'Crossing Morpheme Boundaries in Dutch.' *Lingua* 114, pp. 1367-1400. (Fonologische variatie van Nederlandse dialecten).

OVERIGE PUBLICATIES

- Oostendorp, M. van (2004) '10 bijdragen resp. 4 bijdragen.' *Onze Taal* resp. *Neder-L*, 14 pp.
- Jansen, M.M. & M. van Oostendorp (2004) *Taal van de Wadden*. sdu, Den Haag, 124 p. 1e dr. (Taal in stad en land).
Internet: <http://www.taalinstantenland.nl>.
- Oostendorp, M. van & H. Bennis & L. Comips (2004) *Verandering en verloedering. Normen en waarden in het Nederlands*. Salomé (AUP), Amsterdam, 89 p. 1e dr.
- Oostendorp, M. van (2004) *Een wereldtaal. Geschiedenis van het Esperanto*. sdu, Den Haag, 211 p. 1e dr.

PROJECTAANVRAGEN

- Gussenhoven, C. i.s.m. V. van Heuven (Universiteit Leiden), A. Rietveld (Radboud Universiteit Nijmegen), M. van Oostendorp (Meertens Instituut): 'Intonation in varieties of Dutch.' (2005-2008; 1 postdoc), ingediend bij: NWO, open competitie. Toegekend.
- Hermans, B. i.s.m. P. Boersma (UVA), M. van Oostendorp (Meertens Instituut): 'Tone and Intrasegmental Structure in West-Germanic Dialects.' (2005-2008; 2 AIO), ingediend bij: NWO, open competitie. Toegekend.

ORGANISATIE

- Meertens Lezingen (Meertens Lectures), lezingenreeks georganiseerd door H. Roodenburg & M. van Oostendorp, Meertens Instituut te Amsterdam, vanaf 2000.
- GLOW Workshop Markedness in Phonology, workshop georganiseerd door M. van Oostendorp & A. Revithiadou & J. Kappa, te Thessaloniki, 18-04-2004 t/m 21-04-2004.
- Persoon en werk van G.G. Klooke, symposium georganiseerd door M. van Oostendorp & C. van Bree & F. Hinskens, Meertens Instituut te Amsterdam, 21-10-2004.

PROMOVENDI

- Begeleider van M.M. Jansen (Meertens Instituut).

- Begeleider/copromotor van F. Swets (Meertens Instituut), gepromoveerd 2004.
- Begeleider/copromotor van B. Botma (UVA), gepromoveerd 2004.
- Begeleider/copromotor van W. Jansen (UVA).
- Begeleider/copromotor van D. Graf (Universiteit Leiden).

ONDERWIJS

- History of Linguistics, Universiteit Leiden, BA, 01-09-2004 t/m 30-11-2004.
- Introduction to Linguistics, Universiteit Leiden, BA, 01-09-2004 t/m 30-11-2004.
- Faithfulness in Phonological Theory, University of the Basque Country, Vittoria-Gasteiz, MA, 01-06-2004 t/m 08-06-2004.
- Taalvariatie in Nederland. De atlanten van het Meertens Instituut, VU en UVA, Neerlandistiek en Taalwetenschap, BA, 08-10-2004 t/m 17-10-2004.
- Microvariation and phonology, University of Tromsø, MA, 01-10-2004 t/m 10-10-2004.
- Vowel Harmony, University of Rhodes, MA, 01-04-2004 t/m 10-04-2004.

STAGEBEGELEIDING

- Begeleider van A. van der Sar (Universiteit Leiden). Van 01-08-2004 t/m 01-11-2004. Stageonderzoek: profielwerkstukken.

BESTUUR

- Generative Linguistics in the Old World, lid, vanaf 05-01-1999.
- Meertens Instituut, Websitecommissie, voorzitter, vanaf 01-01-2000.
- Meertens Instituut, Redactieraad, lid, vanaf 01-01-2000.
- Old-World Conferences in Phonology, lid, 01-01-2003 t/m 31-12-2005.
- Manchester Phonology Meeting, scientific steering committee, lid, vanaf 01-01-2004.
- Phonology and Phonetics in Iberia, scientific committee, lid, vanaf 01-01-2004.
- NWO, Vidi-commissie, lid, 01-04-2004 t/m 01-07-2004.

REDACTIE

- Editorial board (vanaf 03-2000), tijdschrift Language Problems and Language Planning, verschijnt drie maal per jaar.
- Redacteur (vanaf 04-2000), Neerlandistiek.nl, elektronisch tijdschrift, verschijnt onregelmatig.

- Redacteur (vanaf 2001), Meertens Bulletin (intranet), elektronisch tijdschrift, verschijnt maandelijks/tweemaandelijks.
- Redacteur (vanaf 06-06-2002), Neder-L. Elektronisch tijdschrift voor de neerlandistiek, elektronisch tijdschrift, verschijnt drie keer per maand.
Internet: <http://www.neder-l.nl/>.
- Redacteur (vanaf 01-04-2002), Taalpost, elektronisch tijdschrift, verschijnt 3x per week.
Internet: <http://www.taalpost.nl/>.
- Lid redactieraad (vanaf 01-01-1999), Digitale Bibliotheek der Nederlandse Letteren, elektronisch tijdschrift.

Gezamenlijke projecten Etnologie en Variatielinguïstiek

Dialectrenaissance (2000-2005)

Aan de hand van hedendaagse cultuuruitingen, zoals populaire muziek, cabaret, eredienst, etc, wordt onderzocht welke veranderingen de dialecten in Nederland ondergaan in het kader van de zogenoemde dialectrenaissance (sociolinguïstisch aspect). Tot de documentatie van dit onderzoek behoort onder meer een groeiende collectie dialect-CD's (momenteel circa 330).

Resultaten in 2004: veldwerk in Ubach over Worms. L.P. Grijp publiceerde een artikel over Gysbert Japix en zijn rol in de herwaardering van het Fries in het tijdschrift 'De zeventiende eeuw'. Vanuit het beschikbare budget konden dit jaar slechts 10 CD's in dialecten en in het Fries worden aangeschaft.

Medewerkers: E. van der Grijn-Santen (coördinator dialectcd's), L.P. Grijp (coördinator/uitvoerder), M.M. Jansen (OIO), M. van Oostendorp (coördinator/uitvoerder).

Algemene Zaken (AZ)

De niet-wetenschappelijke diensten op het instituut, zoals automatisering, audio-digitalisering, personeelszaken, financiën, document-invoer, DTP, receptie en secretariaat en in- en externe communicatie zijn ondergebracht bij de afdeling Algemene Zaken. Ook de documentatie, bibliotheek en archieven op het Meertens Instituut vallen, vanwege hun functie ter ondersteuning van het onderzoek, onder Algemene Zaken. De vele projecten die lopen op deze afdeling worden in dit jaarverslag uitgesplitst naar vier categorieën: documentatieprojecten, bibliotheekprojecten, audioprojecten en automatiseringsprojecten.

91

Personeel

Op 12 januari is Ria Warmerdam aangesteld op het bibliotheekproject. Ina Bianchi nam op 1 februari afscheid van de receptie en werd opgevolgd door Rietje van den Bos. Op 1 maart kwam Ronald Kluiwers in dienst als netwerk/systeembeheerder, de eerste zes maanden op detachingsbasis vanuit het NIWI. Na 6 maanden detachering vanuit het Bureau van de KNAW is Marcia Lucassen op 12 maart in dienst gekomen als medewerker P&O.

Op 1 april 2004 heeft Amanda Elsinghorst, die tijdelijk gedetacheerd was vanuit het IISG en werkte aan het archiefproject, afscheid genomen van het instituut. Haar werk aan het archief is overgenomen door Robert Spangings, die 1 februari in dienst is getreden. Op 1 juni heeft Tineke Tegelaers haar werkzaamheden bij het bibliotheekproject afgerond en is zij in dienst gekomen bij de receptie.

Documentaliste Ellen van der Grijn-Santen is per 1 augustus overgeplaatst naar de afdeling Nederlandse Etnologie omdat de inhoudelijke aansturing van haar werkzaamheden uit die onderzoeksgroep komt. Veronique Pluymaekers heeft op 1 juli afscheid genomen als administratief medewerker aan het volksliedarchief.

Communicatie

In het voorjaar hebben diverse groepen studenten van verschillende universiteiten en hogescholen het Meertens Instituut bezocht. Om bekendheid

Muurkrant tijdens het Rode Loper Festival in Oost-Watergraafsmeer.

een lokaal bekend cultureel evenement in Oost-Watergraafsmeer. In het kader van dit festival was een grote muurkrant opgericht waarop met de buurt gecommuniceerd kon worden. Er zijn belangrijke contacten gelegd voor het straattaalonderzoek. Ook is onder buurtbewoners een enquête gehouden voor het project Migratie en Materiële Cultuur.

Het Meertens Instituut nam in oktober deel aan de Wetenweek door het presenteren van enkele profielwerkstukken Variatielinguïstiek voor scholieren op de website. Ook is samen met de onderzoeksgroep Nederlandse Etnologie een presentatie op de website verzorgd in het kader van de Week van de Geschiedenis, die als thema 'Typisch Nederlands' had. 1 Oktober was het Meertens Instituut vertegenwoordigd op de Dag van de Volkscultuur, die gehouden werd in het Van Nellegebouw in Rotterdam.

Het jaarlijkse uitstapje voor het personeel vond plaats op 27 augustus en ging dit keer naar Rotterdam. Een boottocht door de haven werd gevolgd door een rondwandeling door het havenkwartier die eindigde bij de Euromast.

Het jaar 2004 werd afgesloten met een gezellige kerstlunch voor alle medewerkers.

te geven aan verschillende symposia die georganiseerd werden door de afdeling Nederlandse Etnologie is er in mei een flyer ontworpen en uitgestuurd.

Eind maart zijn diverse medewerkers van het instituut te horen geweest op de VPRO radio, bij de serie 'In afwachting van het Bureau'. De week voordat het hoorspel van Het Bureau de lucht in zou gaan, werd een aantal medewerkers gevraagd toe te lichten hoe het instituut tegenwoordig functioneert.

Om de contacten met het stadsdeel waar het Meertens Instituut toe behoort te intensiveren, is in september deel genomen aan het Rode Loper Festival. Dit is

Documentatie en archieven

De documentatie van gegevens over taalvariatie en cultuur van het dagelijks leven in Nederland behoort, in relatie tot het onderzoek, tot de centrale taken van het Meertens Instituut. Het instituut beheert momenteel circa duizend collecties en archieven op het terrein van Variatielinguïstiek en Nederlandse Etnologie, onder leiding van Koos Schell. Doorlopend worden archieven en collecties aangeworven het behoeve van het onderzoek. In eerste instantie bestonden deze uit papieren documenten (circa vierhonderd strekkende meter), maar steeds vaker worden de gegevens in digitale bestanden opgeslagen, die toegankelijk worden gesteld via de website.

Uitgangspunt voor het beleid ten aanzien van acquirering, beheer en behoud van de archieven en collecties is dat de documentatie in dienst staat van het wetenschappelijk onderzoek. Daarnaast kan ook de potentiële waarde van collecties voor toekomstig onderzoek reden zijn voor documentatie.

Het Meertens Instituut voert een actief conserveringsbeleid gericht op digitalisering van het reeds aanwezige materiaal. Het instituut ontvangt van de KNAW en diverse andere instanties regelmatig subsidie voor de digitalisering en ontsluiting van geluidsopnamen en enquêtemateriaal. Ook worden nieuwe collecties aangelegd van audiovisueel onderzoeksmateriaal, zoals (muziek)dialect CD's ten behoeve van het onderzoek naar de 'dialectrenaissance' en foto's in het kader van het project 'Migratie en materiële cultuur, de interieurs van Turkse migranten en hun nakomelingen in Nederland'.

Binnen het archiefproject, dat wordt gefinancierd uit een KNAW-investering en dat tot doel heeft een digitaal archievenoverzicht voorzien van metadata toegankelijk te maken voor onderzoekers, zijn belangrijke voorde- ringen gemaakt. Het betreft hier kleinere en grotere collecties, werkdossiers, handschriften en archieven van afgesloten projecten.

Informatieverstrekking

De documentaire informatieverstrekking is hoofdzakelijk gebaseerd op de collecties van Nederlandse Etnologie en Variatielinguïstiek op het Meertens Instituut. De persoonlijke expertise van de Meertens-documentalisten speelt daarbij een belangrijke rol. Vragen over familienamen en voornamen - veelal per e-mail naar aanleiding van de Nederlandse Familienamen Databank en de Nederlandse Voornamen Databank op de Meertens-website - worden

beantwoord door de naamkundige staf. De dienstverlening is primair gericht op wetenschappers maar kan ook ondersteuning bieden aan journalisten, radio- en tv-makers, amateuronderzoekers en andere geïnteresseerden. De documentalisten zijn elke dag tussen 10.00 en 12.00 uur bereikbaar voor de informatieverstrekking. De binnengekomen verzoeken en de daarvoor gevonden informatie worden opgenomen in een registratiesysteem dat een hulpmiddel vormt voor toekomstige informatieverstrekking.

Resultaten in 2004: er kwamen 512 verzoeken om inlichtingen (verdeling: etnologie: 129, lied: 146, taalvariatie: 5, naamkunde: 33), 126 verzoeken werden schriftelijk afgehandeld; 186 bezoeken voor de leeszaal: 19 voor volkstelling. Voor de NedFamData zijn ca. 140 emails afgehandeld.

Medewerkers: B.L. van den Berg (uitvoerder), L.S.G.B. Brouwer (uitvoerder), E. Doelman (uitvoerder), D. Gerritzen (uitvoerder), H.B.A. Rave (uitvoerder), J.J. Schell (coördinator), M.L.C. van Zuijlen (uitvoerder).

Documentatieprojecten

Bede vaartplaatsen in Nederland on Line (BiN-on Line/BoL) (1995-2005)

Onderhoud en uitbouw van de elektronische databank van het project Bedevaartplaatsen in Nederland (BiN) en bewerking van deze databank voor plaatsing op het internet.

Internet: <http://www.meertens.KNAW.nl/bol/>.

Medewerkers: P.J. Margry (projectleider/uitvoerder), C.M. van der Peet (software-ontwikkelaar), J.J. Schell (documentatieve ondersteuning/databank-ontwikkeling).

BiNdex (BiN deel 4) (2001-2004)

Tracering van en onderzoek naar 'resterende' bedevaartplaatsen in Nederland (t.o.v. BiN I t/m 3). Beschrijving van deze plaatsen; opstellen inleidende bijdrage op thema. Realisering van een systematische index en cumulatieve bijlagen op het gehele lexicon Bedevaartplaatsen in Nederland ten behoeve van verder analytisch en comparatief onderzoek. Samenstelling BiN-lexicon deel 4; alle redactionele werkzaamheden, inclusief beeld- en kaartmateriaal.

Internet: <http://www.meertens.KNAW.nl/bol/>.

Databank Feest en Ritueel (2000-2005)

Publieksinformatie door middel van populair-wetenschappelijke teksten over kalenderfeesten in Nederland te raadplegen via een aan de website van het Meertens Instituut gekoppelde databank. Met de start van het project 'Feestcultuur in Nederland' is de uitbreiding van de bestaande databank tot nader order uitgesteld.

Internet: <http://www.meertens.knaw.nl/feesten/>.

Medewerkers: I.L. Stengs (projectleider/uitvoerder), M.B.G. van Dijk (uitvoerder), E. Doelman (uitvoerder), J.I.A. Helsloot (uitvoerder), M.L.C. van Zuijlen (uitvoerder).

Databank materiële cultuur (Boedelbank) (1987-2005)

De databank materiële cultuur van het Meertens Instituut bevat meer dan 5000 boedelbeschrijvingen uit twaalf verschillende Nederlandse dorpen en stadjes (Doesburg, Geldermalsen, Lichtenvoorde/Groenlo, Maasland, Maassluis, Medemblik, Oirschot, Rosmalen, Twisk, Weesp en Weesperkarspel). De boedelinventarissen dateren uit de zeventiende, achttiende en negentiende eeuw. Circa 3000 beschrijvingen zijn integraal opgenomen in de digitale databank. De overige 2000 inventarissen worden in fotokopie of microfilm in het boedelarchief bewaard.

Medewerkers: H.C. Dibbits (projectleider), E. Doelman (uitvoerder), H. Nijboer (stagiair), C.M. van der Peet (software-ontwikkelaar).

Databank van etnologische en dialectvragenlijstgegevens (1996-2005)

In deze elektronische databank worden de antwoorden op de dialectologische en volkskundige vragenlijsten opgenomen. De vragen vormen een aparte databank. Prioriteit bij de invoer wordt gegeven aan de nieuwe lijsten die jaarlijks uitgaan, en aan oudere lijsten die voor lopend onderzoek nodig zijn.

Resultaten in 2004: invoer lijst D 077 voor een deel ten behoeve van een onderzoek van Ton Goeman en lijst D 076 en lijst V 072.

Medewerkers: R. van den Bosch (uitvoerder), C.G. Pinna-Holterman (uitvoerder), J.J. Schell (coördinator), C.H.M. Vanthoor (uitvoerder).

Digitalisering Nederlands Volksliedarchief (NVA) (1999-2004)

Betreft de vervanging van het kaartstelsel van het Nederlands Volksliedarchief door een elektronische database. De NVA bevat volksliederen van de Middeleeuwen tot en met de 20e eeuw. Het gedigitaliseerde

systeem is uitgebreider dan het oorspronkelijke archief. Tot de toegevoegde informatie behoren onder meer beginregels van de volksliederen. Met de invoer van melodieën is in 2003 gestart.

Resultaten in 2004: de medewerkers Ellen van der Grijn en Véronique Pluijmakers voerden de zogeheten melodienormen (standaardbenamingen voor melodieën) uit het Nederlands Volksliedarchief toe aan de Nederlandse Liederbank. Deze laatste fase van de digitalisering van het Nederlands Volksliedarchief werd 31 juni 2004 voltooid. Verdere integratie van de gedigitaliseerde gegevens met de diverse subsystemen van de Nederlandse Liederbank geschiedde vanaf dat moment in het langlopende project 'Actualisering en uitbreiding van de Nederlandse Liederbank'.

Medewerkers: L.P. Grijp (projectleider), E. van der Grijn (documentalist), V.A.M. Pluijmaekers (uitvoerder).

Dutch Bilingual Database (2003-2004)

Dit project beoogt bestaande data in verband met tweetalig taalgebruik bijeen te brengen in een systematisch georganiseerde en toegankelijke voorziening ten behoeve van toekomstig onderzoek van tweetaligheid, migrantentalen en niet-standaard variëteiten van het Nederlands. Project in samenwerking met: Radboud Universiteit Nijmegen, Universiteit van Tilburg.

Resultaten in 2004: binnen het kader van het project DBD is in augustus 2004 het werk aan de geluidsopnamen van het TCULT Project afgerond. Het relevante materiaal is gedigitaliseerd, gedocumenteerd en toegevoegd aan de database.

Medewerkers: L.M.E.A. Cornips (begeleider), A. MacLean (uitvoerder), prof.dr. P. Muysken (Radboud Universiteit Nijmegen).

Etnologisch beeldarchief (1995-2005)

De ontsluiting en conservering van de (historische) etnologische fotocollectie (circa 3900 foto's), grafiek, film- en videomateriaal van het Meertens Instituut.

Resultaten in 2004: 485 foto's en repro's in collectie ingewerkt.

Medewerkers: J.J. Schell.

Fonologische Atlas van Nederlandse Dialecten (FAND) (2000-2004)

Productie van een atlas van klankverschijnselen in Nederlandse dialecten,

met name de variabiliteit van klinkers en tweeklanken, met wetenschappelijk commentaar. Het project wordt voornamelijk uitgevoerd aan de Rijksuniversiteit Gent. Het is de pendant van de MAND (Meertens Instituut) en gebaseerd op de databank van getranscribeerde bandopnamen van het GTR-project. Het Meertens Instituut verleent medewerking door aanlevering en interpretatie van data. Project in samenwerking met: Katholieke Universiteit Leuven, Rijksuniversiteit Gent.
Resultaten in 2004: gegevens uitwisseling tbv laatste deel FAND.
Medewerkers: B.L. van den Berg (uitvoerder), A.C.M. Goeman (adviseur).

Grondkaart dialect- en etnologicartografie (2000-2005)

Productie en onderhoud van een uitbreidbare basiskaart met Kloeke-codes.
Resultaten in 2004: onderhoud; in gebruikneming programma-combinatie Illustrator/MacPublisher (tbv kaartpublicaties).
Medewerkers: A.C.M. Goeman (projectleider), B.L. van den Berg (uitvoerder).

97

GTR-project Databank Dialectdata, gebaseerd op geluidsoptnamen (2000-2005)

Onderhoud en verrijking van de database van fonetische transcripties uit het veldwerkproject 'Fonologie en Morfologie van de Nederlandse Dialecten op basis van veldwerk' (1983-1990). Het betreft gedetailleerde fonetische transcripten van steeds 1876 items uit 364 plaatsen in Nederland (366 opnames), 58 Friese, 179 Vlaamse plaatsen en 10 plaatsen in Noord-Frankrijk. De databank van het GTR (Goeman, Taeldeman en van Reenen) -project vormt de basis voor de Morfologische Atlas van Nederlandse Dialecten (MAND) en de Fonologische Atlas van Nederlandse Dialecten (FAND, Gent). Project in samenwerking met: VU, Fryske Akademy, RUG, Katholieke Universiteit Leuven, Rijksuniversiteit Gent.
Resultaten in 2004: aanpassingen tbv gebruiker (scripts, interface, dataformat, handleiding), onderhoud, verversing.
Medewerkers: A.C.M. Goeman (projectleider), B.L. van den Berg (uitvoerder), C.M. van der Peet (software-ontwikkelaar), P. Th. van Reenen (VU).

Internationale Volkskundliche Bibliographie (IVB) (2000-2005)

Nederlandse bijdrage van relevante volkskundige boek- en artikeltitels aan de jaarlijkse uitgave van de Internationale Volkskundliche Bibliographie (IVB).
Medewerkers: M.L.C. van Zuijlen.

Knipselarchief (2000-2005)

De opbouw van een verzameling kranten- en tijdschriftknipsels op het gebied van de Nederlandse Etnologie, op basis van een corpus van regionale dagbladen. De verzameling is in eerste instantie gericht op lopende projecten, daarnaast is zij bedoeld om nieuwe trends te signaleren.

Resultaten in 2004: circa 850 nieuwe knipsels. Specifieke dossiers zijn aangelegd over de dood en begrafenis van prins Bernhard en de moord op Theo van Gogh.

Medewerkers: T. Tegelaers (uitvoerder), M.L.C. van Zuijlen (coördinator/uitvoerder)

Multi Media Dialect Database (2003-2006)

Dit project beoogt unieke, reeds gedigitaliseerde dialectopnamen met bijbehorende transcripten onder te brengen in een multimedia database, met als doel de dialectdata te ontsluiten voor wetenschappelijk onderzoek. Binnen de doelstelling van het project zijn verschillende onderdelen te onderscheiden: 1) het digitaliseren van schriftelijke transcripten van dialectopnamen (assistenten + NIWI); 2) het automatisch omzetten van de transcripten in een foneemrepresentatie die geschikt is als input voor automatische spraakherkenning (Meertens Instituut en CLST); 3) het ophakken van het spraaksignaal in fragmenten van 5 seconden (CLST); 4) een standaard voorbewerking van het audiosignaal (CLST); 5) het oplijnen op woordniveau van transcript met audiosignaal met behulp van automatische spraakherkenning (CLST). Project in samenwerking met: NIWI (KNAW), Center for Language and Speech Technology (CLST), KUN, Nijmegen (voorheen NISTT).

Resultaten in 2004: de digitale dialecttranscripten zijn gecorrigeerd voor OCR-fouten door de assistenten. CLST heeft vervolgens: 1) de transcripten automatisch omgezet in een representatie die kan dienen als invoer voor automatische spraakherkenning; 2) een standaard bewerking uitgevoerd op het audiosignaal; 3) een begin gemaakt met het handmatig ophakken van het audiosignaal in fragmenten van 5 seconden (chunken).

Medewerkers: W. Jongenburger (projectleider), M. van Stratum (assistent), M. van Oostendorp (adviseur).

Nederlandse Familienamen Databank (NedFamData) (2000-2005)

De Nederlandse Familienamen Databank verschaft informatie over de familienamen in Nederland met betrekking tot hun ontstaansgeschiede-

nis, taalkundige kenmerken en landelijke verspreiding. Op basis daarvan zijn naamsverklaringen geformuleerd. De onderlinge samenhang van varianten en naamtypen wordt met behulp van tekstschakels ('links') tot uitdrukking gebracht.

Internet: <http://www.meertens.nl/NFD/nfd.html>.

Resultaten in 2004: ruim 12.000 records toegevoegd.

Medewerkers: L.S.G.B. Brouwer.

Nederlandse Liederbank: actualisering en uitbreiding (1990-2005)

De Nederlandse Liederbank bevat metadata (beginregel, refrein, wijsaanduiding etc.) van meer dan 125.000 Nederlandse liederen, vanaf de Middeleeuwen tot in beginsel het heden. Van een aantal liederen zijn ook de volledige teksten en/of de muziek opgenomen. De database is sedert 1990 veel geraadpleegd door wetenschappers en publiek en zal ook in de toekomst beschikbaar blijven als onderzoeksinstrument. De invoer van de gegevens is voornamelijk geschied, en geschiedt nog steeds, via tijdelijke, meest extern gefinancierde projecten (zoals Repertorium van het Nederlandse Lied tot 1600, Digitalisering Nederlands Volksliedarchief, Straatliederen van het Geheugen van Nederland, de Zuid-Nederlandse Liederbank van de 17e eeuw en de samenwerking met de DBNL). Voor de nabije toekomst zijn nieuwe invoerprojecten in voorbereiding. Los van nieuwe invoer vergt de database echter onderhoud: ten eerste doordat onvolkomenheden aan het licht komen, bijvoorbeeld dankzij reacties van gebruikers, ten tweede doordat de verbetering van software nieuwe mogelijkheden biedt, ten derde doordat door nieuw onderzoek nieuwe identificaties en interpretaties van reeds ingevoerd materiaal beschikbaar komen. Een belangrijk punt van aandacht is de nadere integratie van de subsystemen, die in de genoemde projecten tot stand zijn gekomen. Liedteksten en melodieën uit alle tijden en repertoires moeten onderling gelinkt zijn. Om de bank te optimaliseren en up-to-date te houden moeten dus voortdurend aanpassingen, verbeteringen en aanvullingen worden aangebracht. Project in samenwerking met: Universiteit Antwerpen, Digitale Bibliotheek Nederland, Koninklijke Bibliotheek.

Resultaten in 2004: onderhoud aan de liederenbank betrof het wegwerken van losse eindjes die na de formele afsluiting van het project Digitalisering Nederlands Volksliedarchief waren overgebleven, in het bijzonder bij de beschrijving van de ca 1000 liedboeken en andere bronnen. Actualisering betrof de integratie van de incipitnormen van het sub-

systeem 'Onder de Groene Linde', waarmee Ellen van der Grijn-Santen een begin maakte. Daarbij worden de duizenden standaardbenamingen van liedteksten vergeleken met en aangepast aan die van de andere subsystemen. Toevoegingen aan de Nederlandse Liederensbank betroffen de namen van zangers van Onder de Groene Linde (zie dit project) en van liederen via het project 'Zuid-Nederlandse Liederensbank van de 17e eeuw', uitgevoerd door Maartje Dewilde van de Universiteit Antwerpen en vanuit het Meertens Instituut begeleid door Ellen van der Grijn.

Nederlandse volksnamen van planten (2000-2005)

Database van de volksnamen van planten in het Nederlandse taalgebied, sinds plusminus 1900. De database is vervaardigd op basis van enquête- en monografisch materiaal. Met een afzonderlijke publicatie over de inhoud, vorm en mogelijkheden van deze database.

Resultaten in 2004: Joep Kruijzen (Radboud Universiteit, Nijmegen en Meertens Instituut) werkte mee aan het project. Mede hierdoor werden de databases van de woordenboeken van de Brabantse en Limburgse dialecten (WBD en WLD) omgewerkt en toegevoegd aan de bestaande database 'Nederlandse volksnamen van planten'. Toegevoegd werd ook een zeer uitvoerige Groningse verzameling van dhr. Beukema. De samenwerking met Kruijzen versnelde de werkzaamheden: circa 120.000 observaties werden aan de database toegevoegd. Maarten van der Peet (afdeling Technische Ontwikkeling, Meertens Instituut) maakte een aanvang met de opzet van de website, die in 2005 beschikbaar zal zijn.

Medewerkers: H.T.J.M. Brok (projectleider/uitvoerder), T.W.M. Kruijzen (Radboud Universiteit, Nijmegen, Meertens Instituut).

Nederlandse Volksverhalenbank (1994-2005)

Een elektronische database met Nederlandse Volksverhalen waarin de reeds verzamelde volksverhalen in het Meertens-archief worden ontsloten, en waarin nieuwe volksverhalen worden opgeslagen en gedocumenteerd. De bank is opgezet als onderzoeksinstrument op het gebied van de Nederlandse Ethnologie en letterkunde, en wordt voortdurend uitgebreid. Sinds de aanvang van de Nederlandse Volksverhalenbank in oktober 1994 zijn er jaarlijks tussen de 1000 en 2000 verhalen toegevoegd. Na de millenniumwisseling is de invoer geïntensiveerd, waarvoor stagiaires en extra invoerkrachten zijn aangetrokken. De Nederlandse Volksverhalenbank bevat inmiddels meer dan 30.000 verhalen.

Illustratie van Minke Priester
bij de volksverhalenbank
(www.verhalenbank.nl).

Internet: <http://www.verhalenbank.nl>.

Deelproject van 'De Nederlandse Volksverhalenbank'.

Resultaten in 2004: op 1 juni 2004 is de Nederlandse Volksverhalenbank officieel op het internet online gegaan, onder het transparante webadres www.verhalenbank.nl. Tijdens de feestelijke presentatie van de Verhalenbank werd naar aanleiding van een enquête tevens het populairste volksverhaal in Nederland bekend gemaakt, namelijk Roodkapje. De presentatie en de uitslag werd mede georganiseerd met het oog op de Eerste Nationale Verteldag op 6 juni 2004, een initiatief van het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en de Stichting Vertellen. Het geheel heeft veel aandacht in de diverse media gekregen. Verder is er op 13 augustus

nog een presentatie van de Volksverhalenbank gegeven aan een groep Duitse studenten volkskunde. Eind 2004 bevatte de Volksverhalenbank 32.000 verhalen, inclusief contextgegevens.

Medewerkers: E. van der Grijn-Santen (beheerder Volksverhalenbank), C.H. Hendriks (medewerker documentatie), Th. Meder (coördinator).

Nederlandse Voornamen Databank (2000-2005)

De Nederlandse Voornamen Databank is het databestand behorend bij het boek 'Prisma Voornamen'. Het bestand bevat ruim 20.000 voornamen met naamsverklaring.

Internet: <http://www.meertens.nl/voornamen/vnb/>.

Resultaten in 2004: publikatie, samen met G. Bloothoofd en E. van Niftrick, van het boek 'Over voornamen. Hoe Nederland aan zijn voornamen komt' (Het Spectrum).

Medewerker: D. Gerritzen.

Onomastische Literatuur Service (OLS) (1989-2005)

Gedetailleerd ontsloten bibliografisch databestand, uitgebreid met diverse zoekmogelijkheden, gebaseerd op het voormalige kaartstelsel. Het bestand bevat vooral toponymische informatie; meer dan 55.000 records.

Resultaten in 2004: ruim 12.000 records toegevoegd. Aan het eind van het jaar stond de teller van OLS op 55.555 records. Een groot deel van de jaarlijkse aanwas, namelijk de records met publicatiedatum van na 1990, zijn via satelliet NNN online beschikbaar.

Medewerker: L.S.G.B. Brouwer.

PLAND (2004-2005)

Samenbrengen van de plantnamenbestanden van H. Brok en J. Kruijssen, diverse rapportages t.b.v. controleren, integreren tot een doorzoekbare webversie, maken van materiaalbasissen en produceren van kaarten (gebruikmakend van de kaartmodule van de SAND).

Medewerker: C.M. van der Peet (software-ontwikkelaar).

Project Meertens Archieven en Collecties (2003-2005)

De toename van de door het Meertens Instituut beheerde archieven en collecties heeft geen gelijke tred gehouden met een doelmatig archiefbeheer. Doel van het project is om het materiaal door middel van een digitaal archievenoverzicht voor eigen onderzoek en publiek nader toegankelijk te maken.

Resultaten in 2004: in totaal zijn 133 archief items ingewerkt, waaronder de boedelinventarissen 14 meter (basis voor de Boedelbank) en TCULT 1 meter. Aan het organisatiearchief 1926 - 1998, dat ongetwijfeld het omvangrijkst is, wordt nog gewerkt (nu een kleine 30 meter). Daarnaast wordt het correspondentiearchief van P.J. Meertens op briefniveau ontsloten.

Medewerkers: A. Elsinghorst (gedetacheerd archivaris IISG), J.J. Schell (projectleider), R. Spanings.

Straatliedereen (2002-2004)

De presentatie aan een groot publiek van twee collecties liedbladen: de collectie van het Meertens Instituut en de Collectie Wouters. Hiermee bouwt het project verder op het in 2001 afgeronde project 'Liedbladen'. 'Straatliedereen' wordt gerealiseerd door de KB, in samenwerking met het Meertens Instituut; het eindresultaat wordt in 2004 toegankelijk via

het nationale internetproject 'Het geheugen van Nederland'. Project in samenwerking met: Koninklijke Bibliotheek (Den Haag), Geheugen van Nederland.

Resultaten in 2004: op 23 januari werd in de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag het project Straatliederen afgerond met een symposium, waar de in dit project gemaakte website op Het Geheugen van Nederland werd geopend (<http://www.geheugenvannederland.nl/straatliederen>). Op deze site kan men middels een databank op diverse ingangen in bijna 15.000 liederen zoeken en deze als afbeelding opvragen en vindt men uitgebreide achtergrondinformatie over het straatlied door de eeuwen heen. Op het symposium werd ook de CD De Kist van Pierlala gepresenteerd, waarop bekende Nederlandse artiesten als Freek de Jonge en Maarten van Roozendaal de 'top 30' van het straatliederenproject zingen. CD, symposium en website trokken grote publieke en persbelangstelling, in onder meer de dagbladen Volkskrant (22-1), NRC Handelsblad (22-1) e.a., op de radio in Met het oog op morgen (22-1), TROS Nieuwsshow (24-1) e.v.a. en op tv in VARA-Laat (22-1) tot RTL-Boulevard (23-1) e.a. Een overzicht van de reacties in de pers is te vinden op de website van de Koninklijke Bibliotheek. Daar is ook het symposium in digitale video op te vragen. De bewerkte lezingen van die dag zijn verschenen in een themanummer Straatlied van het tijdschrift Literatuur (2004-3). Ook verscheen een lesbrief Straatlied voor het geschiedenis- en muziekonderwijs in de bovenbouw HAVO en VWO. Deze werd verspreid op 1200 middelbare scholen en ontving positieve reacties. Naar aanleiding van dit samenwerkingsverband tussen de Koninklijke Bibliotheek en het Meertens Instituut is besloten tot oprichting van de Stichting Erfgoed van het Nederlandse Lied, waarin naast de genoemde instellingen ook het Theater Instituut Nederland, de UB Amsterdam, BUMA-STEMRA en het Nederlands Muziekinstituut participeren.

Volkscundige Trefwoorden Databank (VTB) (1984-2005)

De Volkscundige Trefwoordenbank, de voortzetting van de Volkscundige Trefwoordencatalogus (VTC), is een systematische elektronische databank op etnologische thema's en onderwerpen. De databank is gebaseerd op inhoudelijke ontsluiting van Nederlandse en buitenlandse literatuur en tijdschriften.

Resultaten in 2004: 1641 records toegevoegd.

Medewerkers: J.J. Schell (coördinator), M.L.C. van Zuijlen (uitvoerder).

Acquisitie

Al meer dan een halve eeuw verwerft het Meertens Instituut archieven en collecties, en worden er eigen onderzoeksarchieven en databestanden gegenereerd. Dit unieke materiaal op het terrein van Nederlandse Etnologie en Variatielinguïstiek behoort tot het nationale erfgoed van Nederland. Vooral sinds de jaren zestig van de 20^e eeuw is de collectie sterk uitgebreid. Momenteel bezit het Meertens Instituut plusminus 1000 archieven. Het archiefdepot en de bibliotheek van het Meertens Instituut hebben in 2004 de volgende schenkingen mogen ontvangen:

104

1. een verzameling (lied-)boeken (68), manuscripten, liedbladen (47), prentbriefkaarten (9) en knipsels met betrekking tot volksmuziek van dhr. C. Roeffen;
2. een verzameling historisch voordrachtsmateriaal van dhr. G. Rigter;
3. enkele geluidsopnamen uit Brazilië van mevr. M.J.C. Hoekstra - Kalff;
4. vijf kaartenbakken en enkele boeken met aantekeningen van dhr. J.G.M. Moormann

Schenkingen van min of meer losse archivalia of boeken zijn in dit overzicht niet opgenomen.

In 2004 zijn de vragenlijsten van het Meertens Instituut verstuurd naar het netwerk van zo'n 770 informanten in Nederland en Nederlandstalig België. De vragen en antwoorden van de vragenlijsten worden bewaard en digitaal ingevoerd en opgeslagen. De contacten met de informanten worden verzorgd door Hetty Garcia, die tevens het informantenbestand beheert.

Bibliotheek

De collectie van de bibliotheek omvat in totaal zo'n 50.000 banden en 800 lopende tijdschriften. Regelmatig ontvangt het instituut schenkingen (zie Bibliotheek-projecten). De bibliotheekmedewerkers zijn verantwoordelijk voor de bestellingen en abonnementen, het voeren van correspondentie, het maken van titelbeschrijvingen en het inwerken van nieuwe boeken. Daarnaast wordt er voortdurend gewerkt aan de ordening van de werken in het magazijn en het behoud van de collectie.

Bibliotheekprojecten

Bibliotheek acquisitie en beheer

Acquisitie vindt plaats aansluitend bij het onderzoek en in overleg met de vakreferenten van de beide onderzoeksgroepen. Soms ontvangt het instituut schenkingen.

Resultaten in 2004: de aanwinsten van de bibliotheek besloegen dit jaar 4709 titels (boeken en tijdschriften). Het grootste deel is afkomstig uit de overdracht van de bibliotheek van het Nederlands Openluchtmuseum (3125 titels); 48 titels werden aangeschaft in het kader van het project Visuele cultuur uit het legaat Hallema; 508 titels komen uit de bruikleen-collectie Bomans; 69 titels uit de collectie Roeffen en 135 uit de collectie van de opgeheven Provinciale Bibliotheek Centrale Utrecht.

Medewerkers: J.J. Schell (projectleider), B.M.L. Boom-Sicking (uitvoerder), L.S.G.B. Brouwer (vakreferent Naamkunde), H.B.A. Rave (uitvoerder), H.C.M. Vanthoor (uitvoerder), M.L.C. van Zuijlen (vakreferent Nederlandse Etnologie).

105

Hoofdwordencatalogus bibliotheek Meertens Instituut

De hoofdwordencatalogus is de boekencatalogus van het Meertens Instituut. Rond 1950 is een begin gemaakt met de opbouw ervan. In 2000 is begonnen met de invoer van de kaartcatalogus in de digitale catalogus.

Resultaten 2004: in het kader van de retro-invoer van de kaartcatalogus zijn 185 titels in de digitale bibliotheekcatalogus ingevoerd.

Medewerkers: J.J. Schell (coördinator), C.H.M. Vanthoor (uitvoerder).

Project bibliotheek (2003-2006)

In 2002 is de collectie van de Meertens bibliotheek uitgebreid met een deel van de collectie van het Nederlands Openlucht Museum te Arnhem. Het betreft werken op het terrein van o.a. religie, heemkunde en geschiedenis en het gaat in totaal om zo'n 5600 titels. Dit project (Investering B) beoogt de NOM-collectie in te vlechten in de bestaande Meertens bibliotheek en op te nemen in de digitale catalogus. Binnen dit project wordt ook gewerkt aan het scannen en OCR-en van de 42.000 papieren fiches van de bibliotheekcatalogus waarbij de images automatisch worden geconverteerd naar het formaat van de bibliotheekcatalogus.

Resultaten in 2004: het project heeft een belangrijke mijlpaal bereikt: alle

fiches van de bibliotheekcatalogus zijn gescand, ge-OCR-d en ingevoerd in een database. De laatste slag, de tijdrovende handmatige controle van de digitale teksten, is begonnen. Alle tijdschriften uit de schenking van het Nederlands Openluchtmuseum zijn ingewerkt (270 dozen). Van de boeken moeten nog een kleine 200 van de 300 dozen worden gedaan. Het werk is tamelijk arbeidsintensief omdat de boeken tevens voor de bibliotheek gecodeerd moeten worden. Dat vergt inzicht in behalve de vakken ook in de systematiek daarop. Bovendien heeft de personele wisseling de nodige inwerktijd gevegd.

Medewerkers: J.J. Schell (coördinator), T. Tegelaers (uitvoerder), R. Warmerdam (uitvoerder).

Website

Een groot deel van het technische werk aan de website heeft zich in het verslagjaar geconcentreerd op de vervolmaking van het nieuwe databasesysteem waarin alle pagina's geplaatst kunnen worden. Met het nieuwe systeem zijn medewerkers in staat hun eigen pagina's te onderhouden en de website wordt daarmee een nog belangrijker instrument in de interne en externe communicatie van het instituut. Deze technische vernieuwing is aan het eind van 2004 voltooid. Inhoudelijk zijn er vooral lopende werkzaamheden afgehandeld: databases als de Nederlandse Familienamendatabank en Bedevaartplaatsen in Nederland worden permanent bijgewerkt, en verschillende publicaties van medewerkers zijn als pdf op de website geplaatst. De website had aan het eind van het jaar gemiddeld naar schatting zo'n 4000 bezoekers per dag.

Medewerkers aan de website: M. van Oostendorp (projectleider), E.J. Brinkhuis (technisch ontwikkelaar), L.S.G.B. Brouwer (redactie NedFamData), M.J. de Bruin (software-ontwikkelaar/redactie Nederlandse Liedereren), G. van de Kamp (redactie), J.P. Kunst (software-ontwikkelaar), C.L.M. Meijer (vormgeving), C.M. van der Peet (software-ontwikkelaar), A.G. Verburg (redactie).

Audiodigitalisering

De expertise op het gebied van geluidsdigitalisering en de professioneel uitgeruste audiostudio's onder leiding van Kees Grijpink hebben een groei-

ende reputatie, nationaal en internationaal. Ook in 2004 heeft het Meertens Instituut verschillende verzoeken om audiodigitalisering van andere instituten gekregen. In een aantal gevallen leidt dat tot een vruchtbare samenwerking zoals met het universiteitsmuseum De Agnietenkapel van de UVA en het NIDI (KNAW). De digitaliseringsopdracht van De Agnietenkapel is in 2004 succesvol afgerond. In dit project zijn waardevolle en unieke opnamen op papieren en kunststof magneetbanden, wasrollen en shellac-platen uit de fonetiekcollectie volgens internationale standaard gedigitaliseerd. Inmiddels zijn de oudste en grootste audio-collecties die het Meertens Instituut beheert gedigitaliseerd. De stand van zaken ten aanzien van audiodigitalisering bij het Meertens Instituut is op 12 december gepresenteerd op het internationale seminar van TAPE (C.A.M. Grijpink en H.J. Bennis).

Audio-projecten

Digitalisering Audioarchieef (1999-2005)

Digitalisering van de totale collectie taal- en etnologieopnames met het oog op (a) verbeterde toegankelijkheid voor intern en extern onderzoek, (b) conservering. De realisatie komt tot stand in deelprojecten. Het digitaliseren vindt plaats in de uitstekend geoutilleerde audiostudio's van het Meertens Instituut, volgens het zogenaamde PCM-principe (Puls Code Modulatie), dat wil zeggen dat er geen compressie wordt toegepast en dat de gedigitaliseerde audio 'gelijk is aan het origineel.' Het opslagformaat is AIFF. Bewerking en analyse is mogelijk in programma's als PRAAT en CLAN.

Resultaten in 2004: 16 banden voor Dames Dings.

Medewerkers: C.A.M. Grijpink (projectcoördinator), M. Frinking (gedetacheerd), T. Janssen (gedetacheerd) en B. Minks (gedetacheerd).

Digitalisering collectie fonetiek (2001-2004)

Digitalisering van de fonetiekcollectie van het universiteitsmuseum De Agnietenkapel van de UVA. Het betreft onder meer papieren en kunststof magneetbanden, wasrollen en shellac-platen. De wasrollen en de verschillende soorten grammofoonplaten worden met behulp van geavanceerde lasertechnieken optisch uitgelezen. Project in samenwerking met: Universiteitsmuseum De Agnietenkapel UVA.

Resultaten in 2004: 871 grammofoonplaten gedigitaliseerd.

Medewerkers: C.A.M. Grijpink (projectcoördinator), M. Frinking (gedetacheerd), T. Janssen (gedetacheerd) en B. Minks (gedetacheerd).

Onder de Groene Linde databank audio (1992-2005)

Opnamecatalogus van circa 550 geluidsbanden van 'Onder de Groene Linde', verhalende mondeling overgeleverde liederen verzameld in de periode van circa 1950 tot 1975 door Will Scheepers en Ate Doornbosch. De opnames worden gedigitaliseerd en opgeslagen op CD.

Medewerkers: L.P. Grijp (projectleider), C.A.M. Grijpink (uitvoerder), H.B.A. Rave (uitvoerder).

Automatisering

108

In het jaar 2004 is door de systeembeheerders onder leiding van Carinqua van Wijk de migratie naar OSX gerealiseerd, het nieuwe besturingssysteem van Apple, dat op Unix geënt is. Deze migratie was een tijdrovende en ingrijpende operatie, in de eerste plaats voor de systeembeheerders zelf, maar ook voor de gebruikers van het nieuwe systeem, die moesten leren werken met OSX. De eerste kinderziektes zijn verholpen, maar de werkdruk bij de afdeling helpdesk, netwerk- en systeembeheer is hoog.

Op de afdeling Technische Ontwikkeling is onder leiding van Edwin Brinkhuis gewerkt aan een verdere standaardisering. De overgang naar MySQL 4.1 is gemaakt en Subversion is als versiecontrole programmatuur ingevoerd. De afdeling plukt inmiddels de vruchten van een ver doorgevoerde standaardisering naar open source software en open standaards. In 2004 zijn veel belangrijke databanken overgezet naar de standaard relationele database MySQL. Zo zijn bijvoorbeeld de 'Volksverhalenbank', de database van de 'Morfologische Atlas van Nederlandse Dialecten' en de 'Nederlandse Familienamenbank' omgezet.

De cartografische component voor de 'Syntactisch Atlas van Nederlandse Dialecten' is net als de SAND zelf in 2004 verder uitgebreid. Deze component maakt het mogelijk om online van zoekresultaten, binnen databases die voorzien zijn van kloekencodes, direct kaarten te tonen.

Automatiseringsprojecten

Cartografische module voor webapplicaties (2004-2005)

Op de cartografische component van de SAND gebaseerde PHP-module om Kloekenummers af te beelden op een grondkaart van het Nederlands taalgebied. Afdelingsoverschrijdend project: bedoeld om ingezet te kunnen worden bij alle projecten waar geografische informatie (in de vorm van Kloekenummers) aanwezig is.

Internet: <http://www.meertens.KNAW.nl/ontwikkeling/kaart/docs/>.

Resultaten in 2004: proefversie gereedgekomen.

Medewerkers: J.P. Kunst.

Digitalisering dialectvragenlijsten/Imaging vragenlijsten (2000-2005)

Scannen van vragenlijsten van verschillende jaargangen. Ontwerp en realisering van een ontsluitingsapplicatie. Project in samenwerking met: NIWI.

Resultaten in 2004: dit jaar zijn alle images van de selectie vragenlijsten ontvangen.

Medewerkers: W. Jongenburger (projectleider), L.G.J. Pasteuning (NIWI), C.G. Pinna-Holterman (uitvoerder), J.J. Schell (coördinator).

MeertensNet (2002-2005)

Het MeertensNet is een contentmanagementsysteem voor zowel de website als het intranet van het Meertens Instituut. Het is ontworpen als webapplicatie en is gebouwd om een MySQL-database. De zoekmogelijkheden zijn door het gebruik van MySQL zeer uitgebreid. Het MeertensNet maakt een vergaande scheiding van inhoud en vorm mogelijk. Het systeem wordt beveiligd met gebruikersrechten en -groepen in UNIX-stijl.

Internet: <http://www.meertens.KNAW.nl/meertensnet/>.

Resultaten in 2004: het MeertensNet is dit jaar uitgerust met een WYSIWYG-editor wat de gebruikersvriendelijkheid zeer ten goede komt.

Medewerkers: E.J. Brinkhuis.

Monitor Meertens Instituut (2000-2005)

De Meertens-monitor is een database die informatie bevat over het onderzoek en onderzoeksgelateerde activiteiten van medewerkers. In de monitor kunnen medewerkers hun eigen resultaten bijhouden, en de resultaten van collega's inzien. De database wordt gebruikt voor

de productie van het jaarverslag van het instituut, voor de administratie van projecten en voor documentatie en dienstverlening. Door middel van uitgebreide zoekmogelijkheden kunnen snel overzichten worden gegenereerd. In de toekomst zal de monitor via de Meertens-website toegankelijk worden.

Resultaten in 2004: de vorig jaar begonnen objectgeoriënteerde opzet is afgemaakt. Type activiteiten 'Stagebegeleiding', later gewijzigd in 'Begeleiding studenten', en 'Projectaanvraag' toegevoegd. Optie voor onderzoekers/afdelingshoofden om de algemene beschrijving van onder hun afdeling vallende projecten te flatteren, d.i. verder wijzigen onmogelijk maken. Verder klein onderhoud, 'bugfixes' e.d.

Medewerkers: G. van de Kamp (coördinator), J.P. Kunst (software-ontwikkelaar), L.C.J. Barbiers (adviseur).

Pilot Digitalisering Reeks Nederlandse Dialectatlassen (2000-2005)

Doel van het project is de digitalisering van de reeks Nederlandse Dialectatlassen. Project in samenwerking met: NIWI.

Resultaten in 2004: eindverslag ontvangen van NIWI.

Medewerkers: A.C.M. Goeman (projectleider), B.L. van den Berg (uitvoerder), J.A. Feith (NIWI), D.M.M. Stiebral (NIWI).

SIEF-website (2002-2004)

Onderhouden en uitbreiden van de website voor de Société Internationale de Ethnologie et de Folklore (SIEF).

Internet: <http://www.siefhome.org/>.

Resultaten in 2004: de website is overgezet naar hetzelfde content management systeem als gebruikt wordt voor het Meertensnet. Er is regelmatig onderhoud gepleegd aan de site en de vormgeving is aangepast.

Medewerkers: E.J. Brinkhuis (projectleider), J.P. Kunst (software-ontwikkelaar), C.M. van der Peet (software-ontwikkelaar).

Software-ontwikkeling t.b.v. het project bibliotheek (2004-2005)

Alle fiches van de bibliotheekcatalogus zijn gescand, ge-OCR-d en ingevoerd in een database.

Het OCR-en is met wisselend succes gebeurd, maar het is wel al mogelijk om te zoeken op deze tekst. Er is een interface om de kaartjes te controleren en te editen.

Internet: <http://www.meertens.KNAW.nl/retro/>.

Resultaten in 2004: de kaartjes zijn gescand. De resulterende 54365 images zijn ge-OCR-d en de zoek- en correctie-interface is afgerond.
Medewerkers: E.J. Brinkhuis.

Software-ontwikkeling t.b.v. de Multi Media Dialect Database (2004-2005)

Software voor het corrigeren van de digitale dialecttranscripten.
Resultaten in 2004: software voor het corrigeren van de digitale dialecttranscripten is gerealiseerd en de resulterende database is geconverteerd voor de collega's in Nijmegen.
Medewerkers: E.J. Brinkhuis.

Software-ontwikkeling t.b.v. het SAND-project (2002-2005)

Complexe database in MySQL die met behulp van een webapplicatie bekeken en uitgebreid kan worden. Het gaat hierbij om invoeren en 'taggen' van dialectmateriaal. Het zoeken op de data met eventuele cartografische uitvoer is de volgende fase.

Resultaten in 2004: de webapplicatie is in nauw overleg met Sjef Barbiers verder uitgebreid en verfijnd: o.a. opgeslagen zoekacties beter beheersbaar gemaakt, mogelijkheid toegevoegd om kaarten als JPEG te bewaren t.b.v. artikelen en presentaties. Diverse scripts geschreven t.b.v. de productie van de gedrukte SAND. Internationale contacten: op 1 april met Leonie Cornips een lezing gehouden op het Sociolinguistics Symposium 15 te Newcastle. Verder contacten met de Universiteit van Padua over de opzet van de applicatie.

Medewerkers: J.P. Kunst.

Software-ontwikkeling t.b.v. onderzoeksproject Urbane toponiemen (2002-2005)

De database Urbane toponiemen bevat gegevens uit postcodetabellen en straatnaamregisters, verzameld in het kader van het onderzoeksproject Urbane toponiemen. Met behulp van de database kunnen verschillende ontwikkelingen betreffende de straatnaamgeving in de steden zichtbaar worden gemaakt.

Resultaten in 2004: mogelijkheden om grondwoorden aan straatnamen toe te kennen uitgebreid. Verder klein onderhoud en 'bugfixes'.

Medewerkers: E.J. Brinkhuis (software-ontwikkelaar), J.P. Kunst (coördinator).

Software-ontwikkeling t.b.v. vragenlijsten op de website (2002-2005)

Project waarin verschillende vragenlijsten zijn bewerkt tot online-enquêtes. De antwoorden die bezoekers van de Meertens-website via het online vragenformulier aanleveren worden door het programma direct in een database geplaatst.

Resultaten in 2004: er is een poging gedaan om de jaarlijkse vragenlijst online te brengen met QandA. Helaas is door tijdgebrek de elektronische versie van de vragenlijsten niet op tijd afgekomen.

Medewerkers: E.J. Brinkhuis (coördinator), J.P. Kunst (software-ontwikkelaar), C.M. van der Peet (software-ontwikkelaar).

Software-ontwikkeling t.b.v. databasekoppelingen met de website (2002-2005)

112

Koppeling van verschillende MySQL-databases aan de website, met behulp van PHP.

Resultaten in 2004: dit jaar zijn de laatste Filemaker-databases die nog aan het web gekoppeld waren, omgezet naar PHP en MySQL.

Medewerkers: E.J. Brinkhuis (coördinator), J.P. Kunst (software-ontwikkelaar), C.M. van der Peet (software-ontwikkelaar).

Cijfers

Tabel personeelsinzet

	WP+DOCP	NWP
Directie	1.0	
Nederlandse Ethnologie	13.4	1.7
Variatielinguïstiek	14.1	
Algemene zaken:		
Hoofd		1.0
P&O		0.6
Interne en externe communicatie/DTP		2.6
Receptie en secretariaat		2.5
Automatisering		5.3
Bibliotheek en documentatie		3.6
Beheer documentatie en collecties		0.4
Totaal	28.5	17.7

Wetenschappelijk, documentatief en niet-wetenschappelijk personeel per afdeling, in aantallen fte's

Onderzoeksresultaten en -activiteiten

Boeken (wetenschappelijk)	6
Redactie bundels of themanummers tijdschriften	7
Wetenschappelijke artikelen in bundels	30
Wetenschappelijke artikelen in tijdschriften	18
Recensies (wetenschappelijk)	3
Overige publicaties	40
Symposia georganiseerd door/in samenwerking met Meertens-medewerkers	14
Lezingen gegeven door Meertens-onderzoekers	122
Promovendi begeleid door Meertens-onderzoekers	38
CD's uitgegeven door Meertens-onderzoekers	2

114 |

Documentatie en Informatievoorziening

Bibliotheek: uitgebreid met 4709 nieuwe boeken en tijdschriften.
Hoofdwoordencatalogus bibliotheek: retro-invoer van circa 185 titels.
Databank etnologische en dialectvragenlijsten: invoer van vragenlijst 76 en 77 (deels) t.b.v. Variatielinguïstiek en no. 72 t.b.v. Nederlandse Etnologie.
Etnologisch beeldarchief: uitgebreid met circa 485 foto's.
Knipselarchief: uitgebreid met circa 850 nieuwe knipsels.
Informatieverstrekking: 512 verzoeken om inlichtingen.
Bibliotheekbezoek: 186 personen.
Nederlandse Familienamendatabank: uitgebreid met 12.000 namen/records.
Volkskundige trefwoordenbank: uitgebreid met 1641 records.

Medewerkers in het jaar 2004

Directie

prof.dr. H.J. (Hans) Bennis, directeur, 1.0 fte.

Onderzoeksgroep Nederlandse Etnologie

drs. M.J. (Martine) de Bruin, OïO NE Orale cultuur, 0,6 fte.

dr. H.C. (Hester) Dibbits, onderzoeker NE Materiële cultuur, 0,8 fte.

drs. M.B.G. (Marie) van Dijk, medewerker onderzoek NE Orale Cultuur, 1.0 fte.

drs. E. (Eveline) Doelman, medewerker onderzoek NE Feest en Ritueel, 1.0 fte.

drs. E.M. (Marjolein) Efting-Dijkstra, OïO NE Feest en Ritueel, 0,8 fte.

drs. E. (Ellen) van der Grijn-Santen, documentalist NE, vanaf 01-08-2004 0,5 fte.

prof.dr. L.P. (Louis) Grijp, bijzonder onderzoeker NE Orale Cultuur, 1.0 fte.

dr. J.I.A. (John) Helsloot, onderzoeker NE Feest en Ritueel, 0,8 fte.

drs. H.M. (Hilje) van der Horst, OïO NE Materiële cultuur, 1.0 fte.

dr. W.T.J.M. (Willem) Kuiper, onderzoeker NE Orale Cultuur, tot 01-10-2004 0,2 fte.

dr. P.J. (Peter Jan) Margry, onderzoeksleider NE/senior-onderzoeker, Religieuze Cultuur, 1.0 fte.

dr. T. (Theo) Meder, onderzoeker NE Orale Cultuur, 0,8 fte.

dr. M. (Martin) Ramstedt, onderzoeker NE Religieuze Cultuur, 0,8 fte.

prof.dr. H.W. (Herman) Roodenburg, senior-onderzoeker/onderzoeksleider NE Materiële Cultuur, 1.0 fte.

prof.dr. G.W.J. (Gerard) Rooijackers, bijzonder onderzoeker NE Feest en Ritueel, 0,4 fte.

dr. I.L. (Irene) Stengs, onderzoeker NE Feest en Ritueel, 0,9 fte.

M.L.C. (Marianne) van Zuijlen, documentalist NE, 0,8 fte.

Onderzoeksgroep Variatielinguïstiek

- dr. L.C.J. (Sjef) Barbiers, senior-onderzoeker VL Syntaxis, 1.0 fte.
drs. B.L. (Boudewijn) van den Berg, medewerker onderzoek VL, 1.0 fte.
drs. R. (Reina) Boerigter, OïO VL, 0.8 fte.
dr. H.J.T.M. (Har) Brok, medewerker onderzoek VL, 0.5 fte.
L.S.G.B. (Leendert) Brouwer, medewerker onderzoek VL, 1.0 fte.
dr. L.M.E.A. (Leonie) Comips, senior-onderzoeker VL Syntaxis/Sociolinguïstiek, 0.8 fte.
drs. L. (Louise) Elffers, OïO VL Syntaxis, tot 01-05-2004 1 fte.
dr. D. (Doreen) Gerritzen, onderzoeker VL Naamkunde, 0,8 fte.
dr. A.C.M. (Ton) Goeman, senior-onderzoeker VL Morfologie, 1.0 fte.
drs. M. (Margreet) van der Ham, onderzoeksmedewerker VL SAND, 1.0 fte.
116 | prof.dr. F.L.M.P. (Frans) Hinskens, onderzoeksleider VL, Fonologie/Sociolinguïstiek, 1.0 fte.
drs. M.M. (Mathilde) Jansen, OïO VL Sociolinguïstiek, 0.8 fte.
drs. J.M. (Marjo) van Koppen, onderzoeksmedewerker VL SAND, tot 01-02-2004 0.5 fte.
dr. T.J.W.M. (Joep) Kruijssen, senior-onderzoeker VL, 1.0 fte.
drs. E. (Eva) van Lier, OïO VL Sociolinguïstiek, tot 01-07-2004 1.0 fte.
drs. A. (Alies) MacLean, onderzoeksmedewerker VL DBD, tot 01-09-2004 0.6 fte, vanaf 01-09-2004 OïO VL 1.0 fte.
dr. M. (Marc) van Oostendorp, senior-onderzoeker VL Fonologie, 0.8 fte.
prof.dr. P. (Piet) van Reenen, gastonderzoeker (VU) VL MAND.
drs. M.R. Spruit, OïO VL Syntaxis, 1,0 fte.

Afdeling Algemene Zaken

- B.M.L. (Bernadette) Boom-Sicking, medewerker Bibliotheek en Documentatie, 0,5 fte.
H.W.C. (Rietje) van den Bos, medewerker Receptie en Secretariaat, vanaf 01-02-2004 0.5 fte.
drs. E.J. (Edwin) Brinkhuis, coördinator Technische Ontwikkeling, 0.8 fte.
J. (Jan) van Bruggen, beheerder financiën (in dienst van het NIWI).
drs. M.C. (Martine) de Bruin, medewerker Technische Ontwikkeling, 0.4 fte.

R.J. (Ron) Edel, medewerker helpdesk, 0.6 fte, tot 01-04-2004 tevens medewerker Technische Ontwikkeling, 0.4 fte.

A. (Amanda) Elsinghorst, archivaris (gedetacheerd vanuit IISG), tot 01-04-2004 0.8 fte.

H. (Hetty) Garcia-Brugman, coördinator Receptie & Secretariaat, 1.0 fte.

drs. E. (Ellen) van der Grijn-Santen, documentalist (Orale Cultuur), tot 01-08-2004 0.5 fte.

C.A.M. (Kees) Grijpink, medewerker Technische Ontwikkeling (audiostudio), 1.0 fte.

C.H. (Cor) Hendriks, medewerker Volksverhalenbank (gedetacheerd via ROC Leiden), tot 01-05-2004 0.8 fte.

dr. W. (Willy) Jongenburger, hoofd Algemene Zaken, 1.0 fte.

drs. G. (Geke) van de Kamp, medewerker Interne Communicatie, 0.8 fte.

drs. J.P. (Jan Pieter) Kunst, medewerker Technische Ontwikkeling, 0.8 fte.

M.M.E.L. (Marcia) Lucassen, medewerker P&O, 0.6 fte.

C.L.M. (Ineke) Meijer, medewerker DTP en website, 1.0 fte.

drs. C.M. (Maarten) van der Peet, medewerker Technische Ontwikkeling, 0.7 fte.

C.G. (Tina) Pinna-Holterman, datatypiste, 0.5 fte.

drs. V.A.M. (Veronique) Pluijmaekers, medewerker Digitalisering Nederlands Volksliedarchief, tot 01-07-2004 0.5 fte.

H.B.A. (Henk) Rave, medewerker Documentatie (Orale Cultuur), 1.0 fte.

J.J. (Koos) Schell, coördinator Bibliotheek en Documentatie, 0.8 fte.

R. (Robert) Spanings, medewerker Bibliotheek en Documentatie, 0.6 fte.

T. (Tineke) Tegelaers, medewerker Receptie en Secretariaat, 0.5 fte., tot 01-06-2004 tevens medewerker project Bibliotheek, 0.3 fte.

M.J. (Maaïke) Twisk, medewerker Receptie en Secretariaat, 0.5 fte.

H.C.M. (Tine) Vanthoor, medewerker Bibliotheek en Documentatie, 0.6 fte.

C.J. (Ina) Bianchi-van Vark, medewerker Receptie en Secretariaat, tot 01-02-2004, 0.5 fte.

drs. A.G. (Astrid) Verburg, medewerker Externe Communicatie, 0.8 fte.

R. (Ria) Warmerdam, medewerker Bibliotheek en Documentatie, vanaf 12-01-2004, 0.6 fte.

C.T.J.W. (Carinqua) van Wijk, coördinator Helpdesk, Systeembeheerder, 0.9 fte.

Stagiairs Nederlandse Etnologie

R. Ammerlaan, van 1 november tot en met 31 december
Want al was zijn huid ook zwart, Teêrgevoelig was zijn hart. Beeldvorming
over zwarten en slavernij in kinderboeken, 1840 - 1863.
Begeleiding: J.I.A. Helsloot

A. Bendrif, van 29 maart tot 30 juni
Interieurs van Marokkaanse migranten en hun nakomelingen in Nederland.
Begeleiding: H.C. Dibbits

A. Boelhouwer, van 31 april tot 14 juli
Invoerwerk Volksverhalenbank (o.a. Aernout van Overbeke) en onderzoek
naar moderne sagen (fatale ontgroeningsrituelen en cokelore).
Begeleiding: Th. Meder

U. Fieger, van 31 augustus tot 1 november
Oogstfeesten in Nederland.
Begeleiding: I.L. Stengs

N. Hasirci, van 1 maart tot en met 31 december
Geschenk aan de jeugd rond de wending van de 18e eeuw. Zo viert men
feest!
Begeleiding: J.J.A. Helsloot

I. den Heijer, van 1 maart tot 1 september
De operette als bron van liedmelodieën.
Begeleiding: M.J. de Bruin

C. van Herwaarden, van 1 september tot 29 september
Pim Fortuyn: een charismatisch leider.
Begeleiding: P.J. Margry

L. Hoebe, van 1 oktober tot en met 31 december
Mode en lichamelijkeheid in Nederland, 1950-1975.
Begeleiding: H.W. Roodenburg

A. Jaspers, van 1 maart tot 1 september
De Gothic Scene.
Begeleiding: M. Ramstedt

M. Klomp, van 9 februari tot 8 mei
Ontwikkeling van de invulling van de Dag van de Arbeid.
Begeleiding: I.L. Stengs

E. van der Maaden, van 13 september tot en met 31 december
Het (on)geloof in Sinterklaas zoals gepresenteerd in de kinderbijlage van enkele kranten, 1945-heden.
Begeleiding: J.I.A. Helsloot

L. Polderman, 1 januari tot 24 april
Broodjes aap van elf september. Wat is de functie van het moderne volksverhaal in tijden van stress?
Begeleiding: Th. Meder

K. Schoonen, van 1 januari tot 1 juni
De viering van Dodenherdenking in Nederland.
Begeleiding: G.W.J. Rooijakkers

P. Sluiters, van 1 april tot 6 april
Steen des aanstoots.
Begeleiding: H.M. van der Horst

S. Thomeer, van 16 februari tot 27 april
Kinderslaapkamers op Kanaleneiland (Utrecht)
Begeleiding: H.C. Dibbits

E. Verheij, van 1 juni tot en met 31 december
Ik woon dus ik ben, Het verband tussen woninginrichting en de constructie van identiteit bij Turkse jongeren in Nederland.
Begeleiding: H.M. van der Horst

Stagiairs Variatielinguïstiek

F. Baskin, van 1 februari tot 1 mei
Verlan.

Begeleiding: L.M.E.A. Comips

E. Damen, van 19 april tot 10 juli

De sjoëën óngerzeuk. Een onderzoek naar de verwerving van het bepaald lidwoord en het gebruik van het adjectief door eentalige en tweetalige kinderen uit Heerlen.

Begeleiding: L.M.E.A. Comips

J. Driessen, van 1 november tot en met 31 december

Do-support in dialecten van het Nederlands.

Begeleiding: L.C.J. Barbiers, M. van der Ham

J. Girigorie, van 1 januari tot 1 februari

Papiaments-Nederlands.

Begeleiding: L.M.E.A. Comips

C. Hootsen, van 13 september tot 18 december

De Amsterdamse straatnaamgeving.

Begeleiding: R. Boerrigter

P. Koot, van 1 november tot en met 31 december

Doorbreking van werkwoordsclusters in dialecten van het Nederlands.

Begeleiding: L.C.J. Barbiers, M. van der Ham

H. Kranendonk, van 1 november tot en met 31 december

Syntactische status van 'te' in dialecten van het Nederlands.

Begeleiding: L.C.J. Barbiers, M. van der Ham

L. van der Molen, van 1 januari tot 26 juni

Motieven bij de voornaamkeuze.

Begeleiding: D. Gerritzen

B. Reizevoort, van 1 november tot en met 31 december
Fatoe man, ik ben je brada toch! Verslag van drie maanden straattaalveldwerk
in Amsterdam-Oost.
Begeleiding: L.M.E.A. Cornips

S. Ruijg, van 30 augustus tot en met 31 december
Dialectonderzoek op Hriepskerreke (Grijpskerke, Zld.).
Begeleiding: M.M. Jansen

A. van der Sar, van 1 augustus tot 1 november
Profielwerkstukken.
Begeleiding: M. van Oostendorp

I. Verloop, van 11 oktober tot en met 31 december
Schrijf een PR-plan voor de Adviescommissie voor het vaststellen van Ne-
derlandse aardrijkskundige namen.
Begeleiding: D. Gerritzen

Lijst met afkortingen

122

ACLCLC	Amsterdam Center for Language and Communication
AVT	Algemene Vereniging voor Taalwetenschap
BiN	Bedeavaartplaatsen in Nederland
CSB	Commissie Strategie en Beleid
CLST	Center for Language and Speech Technology (voorheen NISTT: Nijmeegs Instituut voor Spraak- en Taal Technologie)
DTP	Desktoppublishing
ECOS	Erkenningscommissie Onderzoekscholen (KNAW)
EWAFREM	European Workshop Afrikaans Extra Muros
FAND	Fonologische Atlas van Nederlandse Dialecten
GLOW	Generative Linguistics in the Old World
GTP	Goeman-Taeldeman Project
ICLAVE	International Conference on Language Variation in Europe
KB	Koninklijke Bibliotheek
KNAW	Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
KUB	Katholieke Universiteit Brabant
KUN	Katholieke Universiteit Nijmegen
LOT	Landelijke Onderzoeksschool Taalwetenschap
MAND	Morfologische Atlas van Nederlandse Dialecten
MT	Management Team (Meertens Instituut)
NE	Nederlandse Etnologie (onderzoeksgroep Meertens Instituut)
NedFamData	Nederlandse Familienamen Databank
NIWI	Nederlands Instituut voor Wetenschappelijke Informatiediensten
NLB	Nederlandse Liederensbank
NOM	Nederlands Openluchtmuseum
NVA	Nederlands Volksliedarchief
NWO	Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek

OC	Onderdeelcommissie
REWO	Regionale Woordenboeken
RUG	Rijksuniversiteit Groningen
SAND	Syntactische Atlas van Nederlandse Dialecten
SIEF	Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore
SISWO	Stichting Interuniversitair instituut voor Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek
TCULT	Talen en Culturen in het Utrechtse Lombok en Transvaal
TIN	Taalkunde-in-Nederland
UFSIA	Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius (Universiteit Antwerpen)
UIL OTS	Utrechts instituut voor Linguïstiek/Onderzoeksinstituut voor Taal en Spraak
ULCL	University of Leiden Centre for Linguistics
UU	Universiteit Utrecht
UVA	Universiteit van Amsterdam
VL	Variatielinguïstiek (onderzoeksgroep Meertens Instituut)
VNC	Vlaams-Nederlands Comité
VTB	Volkskundige Trefwoordenbank
VTC	Volkskundige Trefwoordencatalogus
VU	Vrije Universiteit

Colofon

Uitgave: Meertens Instituut 2004

Redactie: Managementteam en Wendy Willé

Ontwerp en opmaak: Ineke Meijer

Illustraties/foto's:

Omslag: Peter Jan Margry; p. 7: Wendy Willé; p. 18: Foto Blom, Driebergen;
p. 19: Pieter Quelle (Stichting Vertellen); p. 24: Stephanie Thomeer; p. 26:
Martine de Bruin; p. 60: Susanne van der Kleij; p. 92: Astrid Verburg; p. 101:
Minke Priester.

Druk: VTC Hoofddorp

ISBN 90 70389 73 8